

Vlaams
Parlement

stuk **15** (2010-2011) – Nr. 5-K
ingediend op 2 december 2010 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2011

Beleidsbrief
Energie 2010-2011

Beleidsbrief
Steden 2010-2011

Beleidsbrief
Wonen 2010-2011

Verslag

namens de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie
uitgebracht door de heren Carl Decaluwe en Wim Wienen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

mevrouw Griet Coppé, de heer Carl Decaluwe, mevrouw Veerle Heeren, de heer Veli Yüksel;
de heren Chris Janssens, Jan Penris, Wim Wienen;
de heer Filip Anthuenis, mevrouw Mercedes Van Volcem;
de dames Else De Wachter, Michèle Hostekint;
de heer Marc Hendrickx, mevrouw Liesbeth Homans;
mevrouw Patricia De Waele;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Tom Dehaene, Dirk de Kort, mevrouw Valerie Taeldeman;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Christian Verougstraete;
de dames Irina De Knop, Vera Van der Borgh;
de heren Patrick Janssens, Bart Martens;
de heer Bart De Wever, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Peter Reekmans;
de heer Hermes Sanctorum.

Stukken in het dossier:

15 (2010-2011): – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2 t.e.m. 4: Amendementen

12-A (2009-2010) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2010-2011) – Nr. 1 en 2: Toelichtingen bij de begroting

14 (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

16 (2010-2011) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

751 (2010-2011) – Nr. 1: Beleidsbrief

752 (2010-2011) – Nr. 1: Beleidsbrief

753 (2010-2011) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

Bevoegdheid Energie.....	7
I. Toelichting door minister Freya Van den Bossche	7
1. Begroting 2011	7
1.1. Algemene toelichting	7
1.2. Toelichting per entiteit	7
1.2.1. VREG	7
1.2.2. Vlaams Energieagentschap	8
2. Beleidsbrief 2010-2011	9
2.1. Strategische doelstellingen en kerncijfers.....	9
2.2. Operationele doelstellingen	10
2.3. Belgisch EU-voorzitterschap.....	15
II. Bespreking in de commissie.....	15
1. Begroting 2011	15
2. Beleidsbrief 2010-2011	15
2.1. Algemene beoordeling, strategische doelstellingen en kerncijfers	15
2.2. Efficiënt energiegebruik	17
2.2.1. Actieplan Energie-efficiëntie.....	17
2.2.2. Energiegebruik in bedrijven.....	18
2.2.3. Energiegebruik in woningen	18
2.2.4. Huishoudtoestellen.....	23
2.2.5. Het FRGE.....	23
2.2.6. Toegankelijkheid en vereenvoudiging van de premies	24
2.2.7. Communicatie	25
2.3. Hernieuwbare energie	26
2.3.1. Actieplan Hernieuwbare Energie en 2020-doelstellingen	26
2.3.2. Hervorming van de groenestroomcertificaten.....	27
2.3.3. Biomassaverbranding	29
2.3.4. Windenergie	30
2.3.5. Warmtekrachtkoppeling.....	30
2.3.6. Collectieve warmtenetten	31
2.3.7. Actieplan Groene Warmte.....	32
2.3.8. Bouwvoorschriften	32
2.3.9. Mobiliteit	32

2.4. Energiekosten en dienstverlening	33
2.4.1. Prijs van de openbaredienstverplichtingen.....	33
2.4.2. Energiearmoede	35
2.4.3. Groene contracten.....	36
2.5. Marktwerking.....	36
2.5.1. Hulp bij de leverancierskeuze	36
2.5.2. Toegang tot de energiemarkt	37
2.6. Slimme netten en slimme meters	37
2.7. Gesloten distributiesystemen	38
2.8. Vlaams Energiebedrijf	38
2.9. Link met andere beleidsdomeinen en overheden	40
Bevoegdheid Steden	41
I. Toelichting door minister Freya Van den Bossche	41
1. Begroting 2011	41
1.1. Lineaire besparingen.....	41
1.2. Toelichting per entiteit	41
2. Beleidsbrief 2010-2011	43
2.1. Inleiding.....	43
2.2. Cijfers en trends, steden in Vlaanderen	43
2.3. De strategische doelstellingen of het horizontale spoor	43
2.4. De operationele doelstellingen of het verticale spoor	44
2.5. Tot slot.....	49
II. Bespreking in de commissie.....	50
1. Begroting 2011	50
2. Beleidsbrief 2010-2011	50
2.1. Algemene beoordeling, cijfers en trends	50
2.1.1. Algemene opmerkingen.....	50
2.1.2. Omgevingsanalyse	52
2.1.3. Stadsvlucht.....	53
2.2. Het horizontale beleid.....	53
2.2.1. Kenmerken en uitdagingen van een horizontaal beleid.....	53
2.2.2. Financiën en fiscaliteit.....	57
2.2.3. Mobiliteit	57
2.2.4. Groen in de stad en publieke ruimte	59
2.2.5. Woonbeleid	59

2.2.6. Veiligheid.....	60
2.2.7. Stadsregionale samenwerking en interne staatsvorming ..	60
2.2.8. De Vlaamse Gemeenschapscommissie.....	61
2.3. De instrumenten van het stedenbeleid.....	62
2.3.1. Stedenfonds.....	62
2.3.2. Stadsvernieuwingsfonds	63
2.3.3. Stadscontracten	64
2.3.4. Stadsmonitor.....	65
2.3.5. Thuis in de stad	66
2.4. Verhouding tot andere overheden	66
2.4.1. Lokale autonomie	66
2.4.2. Federaal grootstedenbeleid.....	67
Bevoegdheid Wonen.....	67
I. Toelichting door minister Freya Van den Bossche	67
1. Begroting 2011	67
1.1. Lineaire besparingen.....	67
1.2. Specifieke begrotingsaanpassingen.....	67
2. Beleidsbrief 2010-2011	69
2.1. Strategische doelstelling 0: Woonbeleidsplan Vlaanderen	69
2.2. Strategische doelstelling 1: betaalbaar wonen in Vlaanderen bevorderen	70
2.3. Strategische doelstelling 2: duurzaam en kwaliteitsvol (ver)bouwen en wonen.....	72
2.4. Strategische doelstelling 3: woonzekerheid garanderen	74
2.5. Strategische doelstelling 4: een rechtvaardige toegang tot een betaalbare en kwaliteitsvolle woning verbeteren	75
2.6. Strategische doelstelling 5: inzetten op een sociaal warme samenleving	75
2.7. Strategische doelstelling 6: efficiënt en doeltreffend bestuur.....	76
2.8. Tot slot.....	77
II. Bespreking in de commissie.....	77
1. Begroting 2011	77
2. Beleidsbrief 2010-2011	78
2.1. Algemene beoordeling	78
2.2. Inleiding.....	78
2.3. Woonbeleidsplan Vlaanderen.....	79
2.4. Betaalbaar wonen in Vlaanderen	79
2.4.1. Betaalbaarheid van de eigen woning.....	79
2.4.2. Private huurmarkt en sociale verhuurkantoren.....	83

2.4.3. Huursubsidie en righthuurprijzen.....	90
2.4.4. Bescheiden woningen.....	93
2.4.5. Aanbod aan sociale woningen	93
2.4.6. Betaalbaarheid van het sociaal wonen	100
2.4.7. Wonen in eigen streek en Vlabinvest	100
2.5. Duurzaam en kwaliteitsvol (ver)bouwen en wonen	101
2.5.1. Beleidskader voor woningkwaliteit.....	101
2.5.2. Woningkwaliteit versus verkrotting	102
2.6. Woonzekerheid garanderen.....	102
2.7. Rechtvaardige toegang tot een betaalbare en kwaliteitsvolle woning	104
2.8. Een sociaal warme samenleving	104
2.9. Efficiënt en doeltreffend Vlaams bestuur	105
2.9.1. Performantie, efficiëntie en lokale woonregie.....	105
2.9.2. Transparante financiering en dienstverlening	108
2.9.3. Onderbouwd beleid	109
Indicatieve stemming	109
Gebruikte afkortingen	110

Op donderdag 18, woensdag 24 en donderdag 25 november 2010 behandelde de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011. De commissie besprak op donderdag 18 november de bevoegdheid Energie, op woensdag 24 november de bevoegdheid Steden en op donderdag 25 november de bevoegdheid Wonen van mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Huisvesting. De stemming over de drie bevoegdheden hield de commissie eveneens op 25 november.

Naast het begrotingsontwerp besprak de commissie ook drie beleidsbrieven van minister Van den Bossche: ‘Energie, Beleidsprioriteiten 2010-2011’ op 18 november; ‘Steden, Beleidsprioriteiten 2010-2011’ op 24 november en ‘Wonen, Beleidsprioriteiten 2010-2011’ op 25 november.

BEVOEGDHEID ENERGIE

I. TOELICHTING DOOR MINISTER FREYA VAN DEN BOSSCHE

1. Begroting 2011

1.1. Algemene toelichting

Minister *Freya Van den Bossche* beperkt haar toelichting van de begroting 2011 tot de belangrijkste wijzigingen met een beleidsrelevante impact voor het beleidsveld Energie. De lineaire besparingsmaatregelen die de Vlaamse Regering heeft afgesproken, zal de minister louter opsommen. Het betreft de volgende lineaire besparingen:

- 1,5 percent op loonkredieten en 2,5 percent op werkingskredieten;
- 5 percent op facultatieve subsidies;
- 2 percent op gereguleerde subsidies;
- 10 percent op communicatie- en consultancybudgetten.

De minister zal enkel de begrotingsmaatregelen toelichten die afwijken van deze lineaire besparingen. Ze zal ook telkens de vergelijking maken met het budget voor 2010 zoals goedgekeurd bij de begrotingscontrole 2010.

De minister raamt de totale uitgaven aan beleidskredieten 2011 van het beleidsveld Energie in deze begrotingsopmaak op 59,825 miljoen euro, of 40,119 miljoen euro meer dan het budget bij de begrotingscontrole 2010. Deze ogenschijnlijk enorme stijging is vooral te wijten aan de beslissing om de centrale provisie voor energiebesparende investeringen integraal aan het beleidsveld Energie toe te wijzen. De geraamde vastleggingen vanuit het Energiefonds bedragen 1,6 miljoen euro, of 2,81 miljoen euro minder dan het budget bij de begrotingscontrole 2010. Dat wijt de minister vooral aan een lager aantal geïnde boetes. In totaal beschikt het beleidsveld Energie dus over 61,425 miljoen euro aan vastleggingsbudget in 2011.

1.2. Toelichting per entiteit

1.2.1. VREG

Aan de inkomstenkant van de VREG-begroting meldt minister Van den Bossche een dotatieverhoging met 512.000 euro tot 4,048 miljoen euro. Deze verhoging is nodig als

gevolg van de toevloed aan dossiers, opdat de VREG geen te grote achterstand oploopt. Het extra geld gaat naar personeel en informatica.

Aan de uitgavenkant van de VREG-begroting gaat het om de volgende maatregelen:

- een verhoging van de totale personeelsuitgaven voor 2011 met 87.000 euro tot 2,627 miljoen euro door de toevoeging van vier vte's, wat dringend nodig is om een achterstand in de behandeling van groenestroom- en warmtekrachtdossiers te vermijden. Mocht de toevloed van dossiers ophouden, dan zal de minister het personeelsbestand opnieuw laten evalueren. De uitbreiding dient om een voorspelbare achterstand op voorhand te vermijden;
- de totale werkingsuitgaven voor 2011 verhogen met 230.000 euro tot 1,352 miljoen euro. Ten eerste heeft dit te maken met de telefonische oproepen. De Vlaamse Infolijn vangt deze in de eerste lijn op en factureert deze dienstverlening aan de bevoegde administratie. Door een enorme toename van het aantal oproepen is deze factuur drastisch gestegen. Ten tweede gaat het om automatisatieprojecten en aanpassingen van de databank waarin de certificaten transacties worden verwerkt. Op dit moment gebeurt de verwerking van de aanvragen nog voor een deel manueel. In de toekomst zal dit zoveel mogelijk worden geautomatiseerd;
- de totale investeringsuitgaven voor 2011 nemen toe met 5000 euro tot 69.000 euro om de nodige inrichtingsinvesteringen te kunnen uitvoeren voor de bijkomende medewerkers.

1.2.2. Vlaams Energieagentschap

Apparaatkredieten

Het loonkrediet wordt ten opzichte van het referentiebudget van 2010 verhoogd met 63.000 euro. Deze verhoging is het gevolg van twee herverdelingen:

- een verhoging met 48.000 euro om de vergrijzingskost op te vangen. Het personeel van het VEA is gemiddeld zeer jong en kent weinig uitstroom door de geleidelijk stijgende anciënniteit verhogen ook de personeelskosten;
- een bijkomende verhoging met 15.000 euro in het kader van een correcte aanrekening van de kosten inzake het woon-werkverkeer van het agentschap. Dit bedrag wordt overgeheveld vanuit de algemene werkingskosten (artikel LA401).

De verhoogde personeelsuitgaven worden volledig gecompenseerd op de werkingsmiddelen. De minister vindt het belangrijk om het huidige team van gemotiveerde jonge medewerkers te kunnen behouden.

Beleidskredieten

De ontvangsten van het Energiefonds worden voor 2011 geraamd op 770.000 euro, of 69.000 euro meer dan de verwachting bij begrotingscontrole van 2010. De minister wijt deze verhoging vooral aan de hogere inkomsten uit de handhaving van de energieprestatie-regelgeving bij nieuwbouw. De inning is nu daadwerkelijk van start gegaan. De geraamde betalingen op het Energiefonds worden verlaagd met 3,05 miljoen euro tot 13,95 miljoen euro. Deze betalingen vloeien voort uit de vastleggingen uit het verleden, verduidelijkt minister Van den Bossche.

De nieuwe vastleggingen op het Energiefonds worden ten opzichte van 2010 verlaagd met 2,81 miljoen euro tot 1,6 miljoen euro, aangezien er steeds minder middelen in het Energiefonds terechtkomen omdat er minder boetes worden uitgeschreven in het kader van de groenestroomdoelstellingen.

Naast het Energiefonds beschikt het VEA nog over andere begrotingsposten op het programma LE (Energie). In dat verband bespreekt de minister drie belangrijke budget-herschikkingen, telkens vanuit de centrale provisie voor uitgaven in het kader van energie-besparingen in private woningen (vanuit artikel CB0 CB012 0100):

- nadat eerder via de begrotingsopmaak voor 2010 al 10 miljoen euro recurrent werd over-geheveld, wordt daaraan bij de begrotingsopmaak voor 2011 32 miljoen euro extra recur-rent toegevoegd in de provisie voor de financiering van de dakisolatiepremies;
- uit dezelfde provisie wordt recurrent 7,55 miljoen euro herverdeeld ten gunste van ener-giescans in woningen;
- ten slotte gaat uit dezelfde centrale provisie recurrent 150.000 euro naar het programma Energie (artikel LE411) ter financiering van de gewestelijke waarborgregeling voor lokale entiteiten in het kader van het FRGE.

2. Beleidsbrief 2010-2011

2.1. Strategische doelstellingen en kerncijfers

Net als de begrotingsopmaak bevat de beleidsbrief Energie dezelfde prioriteiten als de beleidsnota van vorig jaar, geeft minister Van den Bossche aan. De minister herinnert aan de strategische doelstellingen: de energie-efficiëntie van onze samenleving verbeteren; her-nieuwbaar opgewekte energie laten toenemen; de strijd tegen energiearmoede; de uitbouw van groene jobs; een verbeterde werking van de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt; en het behoud en de uitbouw van performante en in toenemende mate intelligente netwerken.

De energie-intensiteit lag in 2009 2,1 percent lager dan in 2008. Dat wijt de minister niet alleen aan een goed Vlaams beleid, maar ook aan de economische crisis.

Het aandeel groene stroom in het bruto binnenlands elektriciteitsverbruik nam toe van 3,4 percent in 2008 naar 4,7 percent in 2009. De minister verwacht dat de Europese richt-lijn die voor 2010 een aandeel van 6 percent tot doel stelt, zal worden gerealiseerd. De hoeveelheid geproduceerde energie via warmtekrachtkoppeling lag in 2009 heel wat hoger dan in 2008. Er trad immers een stijging op van meer dan 11,3 percent. De wkk-stroom maakte in 2009 18,9 percent van het bruto elektriciteitsverbruik in Vlaanderen uit. Hier-mee werd de doelstelling van 2010, die 19 percent bedraagt, al bijna gehaald. Goed nieuws dus, besluit de minister.

De cijfers betreffende de strijd tegen energiearmoede beoordeelt de minister als voorzich-tig positieve signalen. Voor elektriciteit werden in de loop van 2009 veel minder huishou-delijke toegangspunten afgesloten dan in 2008: de daling bedroeg 35 percent, ondanks de grotere toevloed van dossiers bij de lokale adviescommissies. De verklaring is tweeledig: enerzijds een betere werking van deze commissies, anderzijds de mogelijkheid om een bud-getmeter te plaatsen als alternatief voor afsluiting. Voor aardgas waren er in de loop van 2009 8 percent minder afsluitingen dan in 2008. Doordat er meer heraan sluitingen waren dan afsluitingen, bedroeg de nettodaling 3,9 percent ten opzichte van 2008. De minister verwacht volgend jaar een groter effect als er meer aardgasbudgetmeters in gebruik zullen zijn.

De Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt blijft intussen sterk geconcentreerd, vervolgt de minister haar omgevingsanalyse. De switchdynamiek in 2009 ligt op hetzelfde niveau als in 2008 en in 2007. In 2009 lag het aantal leverancierswissels vooral hoog in het tweede en het vierde kwartaal. De gewogen gemiddelde elektriciteitsprijs van de goedkoopste leve-ranciers op de markt daalde in 2009 met 15,3 percent, voor aardgas was dit 4,1 percent.

De Vlaamse elektriciteits- en aardgasnetwerken zijn zeer betrouwbaar.

In 2009 werden twee proefprojecten met slimme meters opgestart.

2.2. Operationele doelstellingen

Opmaak van het Actieplan Energie-efficiëntie

België moet ten laatste op 30 juni 2011 zijn tweede Actieplan Energie-efficiëntie indienen bij de Europese Commissie. Daarover zal begin 2011 een stakeholdersoverleg worden georganiseerd. Eind mei 2011 zal de minister het actieplan aan de Vlaamse Regering meedelen. Na een compilatie met de actieplannen van de andere gewesten en van de federale overheid, zal België het tweede Nationale Actieplan Energie-efficiëntie eind juni 2011 aan de Europese Commissie bezorgen.

Uitvoeren van de richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen

Het VEA voerde een evaluatie uit van de energieprestatieregelgeving voor nieuwbouw. De evaluatie vormt samen met de nieuwe EPB-richtlijn en de richtlijn Hernieuwbare Energie de basis van het toekomstige beleid van de minister op relatief korte termijn. De nieuwe Europese EPB-richtlijn stelt het verplicht om tegen 2021 bijna energieneutrale nieuwbouw te verwezenlijken. De Hernieuwbare-energie richtlijn legt een minimumaandeel zelf opgewekte hernieuwbare energie op. Om een grote schok in 2020 te vermijden, wil de minister de maatregel vanaf nu stapsgewijs beginnen in te voeren, onder andere om de bouwsector mee te krijgen. In 2012 en 2014 zullen de eerste twee stappen er komen. Er komt een tijdspad tot 2020, dat echter niet verder dan 2014 wordt ingevuld omdat nu nog niet alle toekomstige evoluties duidelijk zijn. Voortrekkers die nu al de norm overtreffen, zouden een beloning moeten kunnen krijgen. De procedures moeten eenvoudiger worden en de handhaving sterker.

Voor het energieprestatiecertificaat bestaat de belangrijkste zorg erin om meer kwaliteitsgaranties in te bouwen. De minister wil de opleiding aanpakken, een centraal examen invoeren en op basis van doorlichting de vaak voorkomende fouten snel corrigeren. Ze kondigt een actieplan aan omdat de huidige kwaliteit nog te laag ligt.

Het VEA maakte in 2010 een evaluatie van het systeem van REG-ondersteuningsmaatregelen. Op basis hiervan komt er nog in 2010 een nieuw REG-besluit, dat in de eerste helft van 2011 definitief zal worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De uitgangspunten worden: (1) een stroomlijning van de maatregelen; (2) een afstemming op de beleidsprioriteiten, zoals de prioriteiten uit het Energierenovatieprogramma, het Actieplan Groene Warmte en het voorloperbeleid voor energiezuinige nieuwbouw; en (3) een zo transparant en eenvoudig mogelijk aanbod voor de consument, met een maximale toepassing van het eenloketprincipe.

Uitvoeren en uitbreiden van het Energierenovatieprogramma 2020

De verschillende maatregelen uit het Energierenovatieprogramma zijn in uitvoering of voorbereiding. In het jaar 2011 wil minister Van den Bossche sterk focussen op dakisolatie, de goedkoopste manier om veel energie te besparen. De minister wil hierbij maximaal gebruik maken van de mogelijke synergie tussen haar bevoegdheden Wonen en Energie en wil deze in de toekomst betonneren omdat ze logisch bij elkaar horen.

Als aandachtspunten vermeldt de minister de volgende aspecten:

- een langetermijnperspectief voor eigenaars en huurders met het oog op 2020. In de Vlaamse Wooncode zullen voortaan ook minimale energienormen komen;
- het ondersteunende beleid, zoals onder meer de REG-premies bij de netbeheerders en de dakisolatiepremie, wordt zonder meer voortgezet;
- de normen op het vlak van isolatie werden in 2006 gevoelig strenger, maar halen nog niet het niveau van bijvoorbeeld Duitsland of het Verenigd Koninkrijk. De normen zullen in 2012 verder worden opgedreven tot op het niveau van landen met een vergelijkbaar klimaat;
- er komen woonwinkels nieuwe stijl, te realiseren via de bevoegdheid wonen. Steeds meer bezoekers van woonwinkels zoeken daar informatie over energiezuinig bouwen of renoveren, maar op dit moment zijn de woonwinkels maar matig toegespitst op die informatie. Het woonbeleid zal nu de informatie wel degelijk laten aanbieden in woonwinkels;
- het sociale huurpatrimonium werd doorgelicht op zijn energieperformantie en bleek op dat vlak nog duidelijk voor verbetering vatbaar. De VMSW zal in samenspraak met de huisvestingsmaatschappijen een prioriteitenplanning opstellen, waardoor de dringendste werken met de hoogste rendementswinst bovenaan de agenda staan. Gezien de grootteorde van de wenselijke investeringen is een dergelijke planning absoluut aangewezen. In de begroting zijn hiervoor nu al middelen ingeschreven, zoals: het geld voor de renovatie van het sociale huurpatrimonium; het programma voor de vervanging van verouderde verwarmingsinstallaties door individuele hoogrendementsketels; de EFRO-call voor de plaatsing van collectieve verwarmingsinstallaties met hoog rendement; en de programma's ter ondersteuning van de vervanging van enkel glas door dubbel glas en voor de plaatsing van dakisolatie, onder meer via de netbeheerders. Er bestaan dus al heel wat projecten, maar de prioriteitenlijst zal moeten bepalen wat eerst moet worden aangepakt en binnen welke timing. Hoewel ook dit vooral woonbeleid betreft, vermeldt de minister de noodzaak tot vervanging van gebouwen die in de VMSW-inventaris zijn geklasseerd als 'niet meer te renoveren' door nieuwbouwwoningen.

Stimuleren van sociale energierenovaties

In 2010 kreeg een Vlaamse waarborgregeling voor het FRGE groen licht van de Vlaamse Regering. Intussen zijn heel wat lokale entiteiten in oprichting. In de loop van 2011 verwacht de minister een wezenlijke stijging van het aantal lokale entiteiten dat leningaavragen van consumenten zal behandelen. De maatregel van 2010 blijkt heel wat lokale besturen voldoende zekerheid te hebben geboden om het nodige te ondernemen. Voor 2011 kondigt de minister een monitoring aan.

Ook in 2011 start een pilootproject in samenwerking met netbeheerder Eandis, specifiek gericht op sociaal kwetsbare gezinnen die over een aardgasbudgetmeter beschikken en huren op de private huurmarkt. Uit dit project wil de minister de wenselijkheid afleiden van een uitbreiding van het systeem van betere isolatie van dergelijke woningen.

Een vernieuwde beleidsaanpak voor energie-efficiëntieverbeteringen in ondernemingen

Sinds 2004 bevat de milieuregelgeving normen voor de energie-efficiëntie van bedrijven. Maar de voornaamste aanzet tot een efficiënt energiegebruik komt van de vrijwillige instrumenten zoals het benchmarking- en auditconvenant.

Het benchmarkingconvenant loopt af eind 2012, het auditconvenant in 2013. De minister heeft de intentie om opnieuw dergelijke convenants af te sluiten. Samen met haar collega Joke Schauvliege wil ze nagaan hoe het energieconvenant kan worden verbreed tot een instrument dat de bedrijven verder stimuleert om over te schakelen naar brandstoffen met een lagere CO₂-emissiefactor en dat bijdraagt tot de vermindering van de uitstoot van andere broeikasgassen.

In het najaar van 2010 zal de minister Van den Bossche bij de Benchmarkingcommissie, de Auditcommissie en andere externe belanghebbenden te rade gaan over de ontwerpteksten. Tegen eind 2011 kan dit overleg uitmonden in een nieuw convenant.

Voor de tienduizenden kleine bedrijven zijn deze vrijwillige instrumenten echter ontoereikend. Kleine bedrijven hebben vooral nood aan informatie, advies en begeleiding. Ze kunnen sinds een aantal jaren een beroep doen op een energieconsulent. De minister wil dit instrument in 2011 behouden. Daarnaast wordt in 2011 een voorstel uitgewerkt om voor kleine bedrijven sectorovereenkomsten op te stellen. De energieconsulenten bereiden deze convenants nu al voor. Mits de nodige beleidsaandacht valt hier nog een grote energiewinst te rapen.

Opdrijven hernieuwbare energieproductie tegen 2020

Minister Van den Bossche herinnert de commissie aan de Europese Richtlijn voor Hernieuwbare energie, die België tegen 2020 een doelstelling van 13 percent hernieuwbare energie oplegt. Zolang deze doelstelling niet is verdeeld tussen de federale overheid en de verschillende gewesten – wat pas zal gebeuren als de federale regeringsvorming achter de rug is – moet Vlaanderen zich maar toespitsen op het ingeschatte potentieel. Vlaanderen hoeft die definitieve verdeling zeker niet af te wachten en weet hoe dan ook dat het een belangrijk deel van die 13 percent voor zijn rekening zal moeten nemen.

Momenteel legt de minister de laatste hand aan de omzetting van de duurzaamheids-criteria die volgens de richtlijn moeten worden opgelegd aan vloeibare biomassa. Ten slotte hoopt ze op een doorbraak in het Nationaal Actieplan Hernieuwbare Energie. De minister kondigt aan dat ze binnenkort overleg zal plegen met alle energiministers van het land. De discussie draait nog steeds om de keuze tussen twee enigszins verschillende formuleringen van één bepaalde zin, of eventueel een nieuwe formulering als compromis. Mocht de geplande vergadering van anderhalf uur uiteindelijk niet leiden tot een overeenkomst over de betreffende zin, dan zou de minister dat zeer gênant vinden, vooral omdat de twee versies van de zin naar haar aanvoelen al nagenoeg hetzelfde betekenen.

Groene warmte

Volgens de prognoses zal groene warmte moeten instaan voor meer dan de helft van de doelstelling om in 2020 13 percent van de energie hernieuwbaar te maken. Het actieplan groene warmte voorziet in bijkomende ondersteuningsmaatregelen om het potentieel in te vullen. Minister Van den Bossche rondt momenteel een voorstel af tot financiële steun aan grote, niet-huishoudelijke installaties. Ook de benutting van restwarmte verdient een extra stimulans. Naar analogie met de groene stroom zal groenewarmteproductie uit recyclebaar biomassa-afval en hout dat als industriële grondstof dient, niet in aanmerking komen voor steun.

Midden 2011 zou de Vlaamse Regering het ontwerp van besluit kunnen goedkeuren.

Hernieuwbare energie in gebouwen

Zoals op 10 november besproken in de commissie (*Hand. VI. Parl. 2010-11, nr. C60*), is begin 2010 een studie gestart over de impact van een minimumaandeel van hernieuwbare energiebronnen in de energievoorziening van nieuwe gebouwen. De betreffende wijzigingen aan de energieprestatieregelgeving zullen in de loop van 2011 worden afgewerkt.

Groene stroom

Het steunmechanisme voor groene stroom is regelmatig aan herziening toe, stelt de minister. Ze verwijst ter zake naar haar antwoord op een actuele vraag in de plenaire vergadering van 17 november 2010 (*Hand. VI. Parl. 2010-11, nr. 10*). Voor PV-systemen is tegenwoordig minder steun nodig dan vroeger om een mooi rendement te garanderen. Tegelijk zijn de minimumquota voor wkk's opgetrokken en is de boeteprijs verlaagd. De toelage voor vergisting is eveneens verhoogd.

Het decreet voorziet tegen 2012 in een grondige evaluatie van het ondersteuningssysteem voor stroom uit hernieuwbare bronnen. Minister Van den Bossche hoopt dat ze in de plenaire vergadering iedereen heeft kunnen geruststellen. Naar haar aanvoelen is de prijs van certificaten voor stroom uit zonnepanelen voldoende bijgestuurd, maar op andere vlakken zal uit de decretaal voorgeschreven evaluatie misschien wel de nood aan verdere bijsturing blijken.

Duurzame biomassa

Om het gebruik en de beschikbaarheid van biomassa voor energieproductie te kunnen blijven opvolgen, komt er in 2011 een actualisering van de biomassa-inventaris en de prognose van de beschikbare hoeveelheid.

Duurzaamheidscriteria voor vloeibare biobrandstoffen zullen in 2011 in het Vlaams Gewest worden geïmplementeerd, zoals de Europese richtlijn voorschrijft. De mogelijkheid tot bindende criteria voor vaste biomassa zal nader worden onderzocht.

De Europese Commissie zal tegen eind 2011 de wenselijkheid herevalueren van bindende Europese duurzaamheidscriteria voor vaste biomassa. Minister Van den Bossche verklaart zich een groot voorstander van dergelijke criteria maar vreest dat de EC er niet echt voor gewonnen is. Het Vlaamse Gewest zal het Europese overleg van nabij blijven opvolgen en al het mogelijke doen om Europa van zijn standpunt te overtuigen.

Ondersteunen van de aansluiting van groenestroom- en warmtekrachtinstallaties op het net

In 2011 zullen de netbeheerders in opdracht van de VREG een studie uitvoeren naar de meest geschikte locaties voor de aansluiting van bijkomende decentrale productie-installaties. Hiervoor zullen ze uitgaan van een geactualiseerde prognosestudies door de VITO, aangevuld met een geografisch informatie-element. Aan de hand van de geografische modellering kunnen de netbeheerders dan de onthaalmogelijkheden van hun netten bestuderen. Deze informatie zal voor alle betrokkenen toegankelijk zijn. Zo vallen de kosten voor bijkomende netuitbreidingen beter in te schatten en komt er een beter inzicht in de mogelijkheid om de doelstellingen voor hernieuwbare energie en wkk te verzoenen met een aanvaardbare netkost. Op dit moment wordt eerst een installatie neergepoot en worden pas daarna de gevolgen berekend. Het is de bedoeling om in de toekomst de inplantingen te laten gebeuren op basis van berekeningen over de meest geschikte locatie.

Bevorderen van de markt in groenestroom- en warmtekrachtcertificaten

De certificatenhandel is overwegend een bilaterale markt, waarbij de handelende partijen elkaar kennen en zelf moeten vinden. Dit heeft een aantal nadelen, omdat bepaalde partijen in die situatie marktmacht kunnen uitoefenen. Daarom is in 2010 een elektronisch beursplatform opgestart.

Een andere maatregel die de werking van de certificatenmarkten sterk zou moeten verbeteren, is de ontkoppeling van de Vlaamse groenestroom- en warmtekrachtcertificaten in twee aparte certificaten met elk een afzonderlijk doel, respectievelijk een steuncertificaat en een garantie van oorsprong. Op dat vlak zal de minister in 2011 een voorstel doen.

Micro-wkk

Minister Van den Bossche wil de introductie van micro-wkk's voluit ondersteunen. Aan de opmaak van een actieplan om de marktintroductie van micro-wkk in woningen te ondersteunen, zal een opportuniteitstoets voorafgegaan.

De minister noemt het gebruik van een warmteoverschot om elektriciteit te winnen haar favoriete manier om energie-efficiëntie te bevorderen. Nog slimmer dan hernieuwbare energiebronnen aansnijden is immers het aanwenden van reeds aanwezige energie. Als uit de studie blijkt dat dit op huishoudelijk niveau kan worden toegepast, biedt dit een bijzondere opportuniteit.

Het bestaande distributienet uitbouwen tot een 'slim net'

In februari 2010 werd het Beleidsplatform Slimme Netten opgericht. Dit platform wil een breed maatschappelijk overleg tot stand brengen over de omvorming van het bestaande net tot een slim net en de mogelijke invoering van slimme meters ter realisering hiervan. In het kader van ViA vond op 5 oktober 2010 een rondetafel over de slimme meter plaats, waarbij de focus lag op de mogelijke impact op de energieconsument. Tussen de twee netbeheerders bleek er onenigheid te bestaan over de noodzaak aan slimme meters. Met betrekking tot de decentrale productie twijfelt niemand aan het belang van slimme netten. De meerwaarde en de kostprijs van slimme meters staat echter wel ter discussie. Zo pleit Infrax voor een selectieve in plaats van een volledige uitrol, terwijl Eandis wel een volledige uitrol genegen is. Een evaluatie van de proefprojecten, onder andere op het vlak van de maatschappelijke kostenbatenerhouding, moet duidelijkheid brengen. Minister Van den Bossche suggereert dat de commissie zich in de toekomst over deze vragen buigt.

Uitwerken van een regeling voor gesloten distributiesystemen en directe lijnen en leidingen

In het voorjaar van 2011 wordt het zogenaamde 'Europese Derde Energiepakket' omgezet in Vlaamse regelgeving. Bij deze omzetting wordt een regeling uitgewerkt voor nieuwe privénetten en gesloten distributiesystemen. Voor bestaande privénetten komen er criteria voor regularisatie.

Versterken en verbeteren van de marktwerking door een efficiënte en effectieve informatieverlening en communicatie naar de afnemers

In 2011 zal de VREG de leveranciersvergelijking op zijn website nog verbeteren. Ook de kwaliteit van de dienstverlening zal hierin een plaats krijgen. Minister Van den Bossche wil nog voor het einde van 2010 van de VREG een voorstel ontvangen.

Over de V-test, en vooral de daarin aangebrachte verbeteringen, komt er een nieuwe communicatiecampagne. Mensen moeten op een eenvoudige manier kunnen achterhalen of het de moeite loont om van leverancier te veranderen. Ze moeten ervan op de hoogte zijn dat een dergelijke verandering niet erg omslachtig in zijn werk gaat.

Opvolgen van de openbardienstverplichtingen

Het geheel van sociale openbardienstverplichtingen wordt geëvalueerd. Binnenkort vindt een studiedag plaats die deze evaluatie op gang zal trekken. De evaluatie zou af moeten zijn tegen het najaar van 2011.

2.3. Belgisch EU-voorzitterschap

België was in de tweede helft van 2010 voorzitter van de EU. Voor energie zat federaal minister Paul Magnette op de voorzittersstoel. Op 1 januari 2011 wordt het voorzitterschap overgedragen aan Hongarije. Tot de zomer van 2011 werkt België nog actief mee aan het voorzitterschap, zij het natuurlijk iets minder intensief dan de afgelopen maanden. Minister Van den Bossche heeft van haar federale collega uitgebreid de kans gekregen om de Vlaamse beleidsprioriteiten op het vlak van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie op de Europese agenda te zetten.

De dag na de commissievergadering zal minister Van den Bossche zelf trouwens in Lisbon in plaats van minister Magnette de EU-VS-Energieconferentie voorzitten. Naast energiezekerheid en geopolitieke aspecten komen ook daar hernieuwbare energie, energiebesparing en onderzoek en ontwikkeling aan bod.

II. BESPREKING IN DE COMMISSIE

1. Begroting 2011

De heer *Carl Decaluwe* prijst de bijkomende middelen voor de personeelsbezetting van de VREG, waarmee de minister het soort problemen wil voorkomen dat zich vorig jaar heeft voorgedaan met de verwerking van aanvragen van de renovatiepremie.

2. Beleidsbrief 2010-2011

2.1. Algemene beoordeling, strategische doelstellingen en kerncijfers

De heer *Carl Decaluwe* beschouwt de beleidsbrief als de eerste concrete invulling en voortgangsrapportage van de beleidsnota Energie 2009-2014 (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 211/1*). Het commissielid noemt de beleidsbrief oerdegelijk. Tussen alle andere beleidsbrieven valt hij op in positieve zin. Hij bevat bijvoorbeeld heel wat cijfermateriaal en indicatoren, die de aanpak van de strategische doelstellingen goed motiveren. Daaraan worden dan telkens de plannen voor 2011 gekoppeld.

Er bestaat nog steeds een duidelijke koppeling tussen het energieverbruik en de economische situatie. In de huidige crisistijd daalt het energiegebruik, maar wat als de economie binnenkort weer op volle toeren draait? Heeft de minister concrete maatregelen voor ogen om te verhinderen dat het energiegebruik dan terug zwaar begint te stijgen?

Wat is de uiteindelijke toegevoegde waarde op leefmilieugebied van alle nieuwe maatregelen inzake energiebesparing en gebruik van hernieuwbare bronnen, vraagt het commissielid. Zelf beschouwt de heer Decaluwe isolatie als de allerbelangrijkste methode, maar graag kreeg hij meer duidelijkheid over de richting die het beleid wil inslaan als er echt strategische keuzes moeten worden gemaakt.

De heer *Wim Wienen* beaamt dat de – ambitieuze – beleidsbrief een duidelijke opsomming vormt van de plannen van de minister en in die zin een degelijk werkdocument aanreikt. Hij noteert de aangekondigde verlaging van het budget voor consultancy maar constateert tegelijk dat de beleidsbrief heel wat nieuw of lopend onderzoek vermeldt. Stemt de beleidsbrief dan wel overeen met de begroting? Is al het opgesomde onderzoek wel financieel haalbaar?

In de kerncijfers leest het commissielid dat er vooruitgang wordt geboekt op het gebied van wkk. De voor 2010 vooropgestelde 19 percent voor wkk is in 2009 al nagenoeg gehaald, de groenestroomopwekking is gestegen met 33 percent en het aandeel uit hernieuwbare energie is in 2009 opgelopen van 1,3 tot 2,8 percent. Volstaat dit alles echter om in 2020 de Europese dertienpercentnorm te halen? Volgens de heer Wienen blijft kernenergie voor Vlaanderen een heel belangrijke energiebron. Als het Belgische beleid aan de kernuitstap blijft vasthouden, zal de toestand problematisch worden. In Duitsland zullen de kerncentrales langer dan oorspronkelijk gepland in werking blijven. Hoewel het geen Vlaamse bevoegdheid is, pleit de heer Wienen om het Duitse voorbeeld te volgen. Energie die we in het buitenland moeten kopen, zal hoe dan ook dure energie zijn. Kan de Vlaamse Regering bijgevolg geen duidelijk standpunt innemen ten gunste van een verlengd operationeel houden van de kerncentrales? Dat zou een krachtig signaal opleveren ten aanzien van het federale beleid.

Mevrouw *Irina De Knop* beaamt de overzichtelijke structuur van de beleidsbrief, al is het haar opgevallen dat zelfs de meerderheidsfracties heel wat inhoudelijke kritiek hebben geuit.

De heer *Bart Martens* sluit zich aan bij de lovende kritiek van andere commissieleden over de coherentie en duidelijkheid van de beleidsbrief.

Ook mevrouw *Else De Wachter* heeft in de commissie een heel positieve ingesteldheid ten aanzien van de beleidsbrief ontwaard. Zelf heeft ze in dit document kunnen constateren dat de minister oog heeft voor alle beleidsdomeinen die aan energie zijn gerelateerd en dat ze heeft geluisterd naar de inbreng en de noden van de lokale besturen. De weerslag van het beleid is trouwens goed merkbaar op het werkterrein, bijvoorbeeld in de energiemaatregelen van de SHM's. Ook de aandacht voor de armoedebestrijding kan rekenen op de goedkeuring van mevrouw De Wachter.

Op de vraag van de heer Wienen antwoordt minister *Freya Van den Bossche* dat de engagementen in de beleidsbrief en de begroting op elkaar zijn afgestemd. Als extra garantie blijft er uiteraard een begrotingscontrole. Het bedrag voor onderzoek volstaat.

Op het voorstel van hetzelfde commissielid met betrekking tot kernenergie antwoordt de minister met de mededeling dat kernenergie niet tot haar bevoegdheid behoort.

In de repliekenronde vraagt de heer *Carl Decaluwe* een verduidelijking van de zin “de grote meerderheid van de voorgelegde garanties van oorsprong (voor milieuvriendelijke elektriciteit) was afkomstig uit het buitenland” op pagina 25 van de beleidsbrief. Verhoogt een evolutie naar nog meer milieuvriendelijke elektriciteit niet onze energieafhankelijkheid van het buitenland, gezien onze beperkte mogelijkheden op dat vlak?

De heer *Bart Martens* legt uit dat de garanties van oorsprong geen rol spelen met betrekking tot de Europese doelstellingen. Het betreft garanties die een leverancier moet aankopen om een groen contract te mogen aanbieden. Vlaanderen heeft trouwens niet het recht om zelf te beslissen dat het voor bepaalde energievormen die de Europese Commissie als hernieuwbare energie omschrijft, geen garanties van oorsprong zou toekennen.

2.2. Efficiënt energiegebruik

2.2.1. Actieplan Energie-efficiëntie

België moet bij de EC een tweede Actieplan Energie-efficiëntie indienen, weet de heer *Hermes Sanctorum*. De beleidsbrief vermeldt een aantal deadlines voor het definitieve actieplan. Maar de heer Sanctorum stelt dat ook voor de ontwerp tekst een deadline bestaat, namelijk 12 november. Is dit ontwerp plan intussen ingediend? Is er een overeenkomst bereikt met de andere gewesten? Wat is de inhoud van dit ontwerp?

Namens de Open Vld-fractie wil mevrouw *Irina De Knop* een lans breken om het tweede actieplan zo ambitieus mogelijk te formuleren. Bestaat van het huidige actieplan een evaluatie? Zo ja, dan zou die een ideaal startpunt vormen voor het tweede plan en zou ze een nuttig onderwerp van een commissiebespreking vormen. Energie besparen is tenslotte zowel goedkoper als duurzamer dan investeren in alternatieve energieopwekking. Europa legt ons een efficiëntiewinst van 9 percent op. Vindt minister Van den Bossche deze doelstelling ambitieus genoeg of moeten wij de lat hoger leggen?

Het indicatieve antwoord moest de Europese Commissie op 2 november 2010 hebben bereikt, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. Het vormt een onderdeel van het nationale hervormingsplan, dat echter vertraging heeft opgelopen. Over de doelstelling is er momenteel geen overeenkomst tussen de gewesten. De Vlaamse Regering heeft wel een standpunt: ze stelt een vork voor tussen 12 en 16 percent efficiëntietoename. De minister bevestigt ter attentie van mevrouw De Knop dat een evaluatie van het eerste actieplan de basis heeft gevormd voor het nieuwe plan.

Waar ligt het verschil tussen de gewestelijke visies, vraagt de heer *Hermes Sanctorum*.

Minister *Freya Van den Bossche* legt uit dat Vlaanderen uitgaat van een realistische berekening van het potentieel en uitkomt bij een efficiëntiewinst van 12 tot 16 percent, afhankelijk van het minimum- en het maximumscenario die op vraag van de federale overheid zijn uitgewerkt door de Duitse onderzoeksinstituten Fraunhofer. Het technisch gezien hoogst haalbare cijfer is volgens die studie 16 percent. Het Waals Gewest wil zonder meer het vooropgestelde Europese gemiddelde van 20 percent nastreven, zonder op voorhand in te schatten of dit haalbaar is. Maar achteraf zal Europa ons land wel afrekenen op het al dan niet bereiken van zijn doelstelling.

De heer *Bart Martens* vult aan dat 20 percent niet haalbaar is voor België. Europa heeft de potentiële winsten van ons land immers op voorhand berekend en kwam uit bij 13 percent hernieuwbare energie en 15 percent CO₂-reductie. Dat laatste cijfer is een combinatie van ons ingeschatte potentieel voor energie-efficiëntiewinst en hernieuwbare energie.

2.2.2. Energiegebruik in bedrijven

Met betrekking tot de energieconvenants met ondernemingen, en specifiek het benchmarkingconvenant voor grote industriële bedrijven, wijst mevrouw *Liesbeth Homans* op het belang van voorafgaand overleg met de betrokken sectoren. Zo niet loopt de overheid het risico dat de industrie het convenant niet naleeft en Vlaanderen zijn Europese doelstellingen mist. Het commissielid vraagt voorts dat goed lopende afspraken tussen de Vlaamse overheid en de industrie niet worden gedwarsboomd door federale maatregelen zoals de energietaks van federaal staatssecretaris Bernard Clerfayt. Gelukkig heeft minister Van den Bossche daarop adequaat gereageerd.

Over de energieconvenants zal minister *Freya Van den Bossche* eind 2010 overleg plegen met de bedrijven en andere stakeholders zoals vakbonden en milieubewegingen.

2.2.3. Energiegebruik in woningen

De heer *Hermes Sanctorum* vraagt zich af hoe betrouwbaar de resultaten zijn van de enquête over isolatie. Die enquête is enkel gebaseerd op wat de respondenten zelf beweren. Is ook de reële stand van zaken van de isolatie en het energiepeil in Vlaanderen via steekproeven onderzocht?

De Vlaamse overheid heeft geijverd voor superisolerende beglazing, dakisolatie en condensatieketels. Het viel dan ook te verwachten dat uit de enquête deze drie methodes naar voren komen als de meest gebruikte methodes voor efficiëntiewinst. De heer Sanctorum wil weten of het premiestelsel kan worden uitgebreid met andere mechanismen, zoals nagevelisolatie. De beleidsbrief maakt inderdaad gewag van die ambitie, maar de begroting bevat daarvan geen enkele invulling. Zal deze uitbreiding pas in 2012 ingaan?

Hoe ambitieus is de minister op het vlak van de energieprestatie in de nieuwbouw? Het commissielid heeft begrepen dat voor 2012 een E60-peil is vooropgesteld.

Minister *Freya Van den Bossche* preciseert dat ze geen exact cijfer heeft vooropgesteld. E60 in 2012 lijkt nog niet haalbaar.

De heer *Hermes Sanctorum* antwoordt dat het economische optimum nu al E60 bedraagt. Hij vindt dat de overheid de bouwsector achterna holt, in plaats van haar vooruit te trekken. Wat de sector nu al realiseert op het vlak van de passiefbouw, is ongelooflijk. Bovendien zijn de kosten van deze bouwmethode de jongste jaren al sterk afgenomen. Het is nu aan de overheid om de sector aan te sporen om deze richting te blijven volgen. In de praktijk heeft de sector in de beginfase een sterke financiële stimulus nodig om een nieuwe richting in te slaan, aangezien de technologie op dat moment nog duur is. Een grootschalige toepassing zal de kosten vervolgens vanzelf drukken. Daarom moet het beleid voor de nabije toekomst een standaard opleggen die dicht in de buurt komt van de passiefbouw.

In de beleidsbrief staat dat de analyse dat de isolatiepremie zou kunnen worden aangepast aan het effect of de dikte van de isolatielaag. Terecht, meent de heer Sanctorum, die ons premiestelsel wat verouderd vindt. Er bestaan allerhande verschillende premies. Beter zou zijn om deze te integreren en de hoogte van de uiteindelijke premie te laten afhangen van het effect van de maatregel. Dat zou ten eerste een vereenvoudiging inhouden en ten tweede de kans bieden om de mate van energiebesparing te sturen en voortrekkers te belonen.

Over het systeem van derde betalers vindt de heer Sanctorum nagenoeg niets terug in de beleidsbrief. Zeker voor de passiefbouw is op dat vlak nog een grote vooruitgang denkbaar. Zo zou de bank dit bouwproces kunnen prefinancieren met het vooruitzicht dat de lener door de besparing op zijn energiefactuur over meer terugbetalingsruimte beschikt. Zulke kansen worden momenteel maar matig benut.

Op dit moment lijkt de slingerbeweging om te slaan van een oversubsidiëring naar een totale afschaffing van de subsidiëring, stelt de heer *Carl Decaluwe*. In sommige gevallen is dat verdedigbaar omdat er minder subsidie nodig is na een initiële overboost. Belangrijk is om de sociale aspecten niet uit het oog te verliezen, het Mattheuseffect te onderzoeken en de armoedetoets te verrichten. In de commissievergadering van 10 november (*Hand. VI. Parl. 2010-11, nr. C60*) heeft de heer Decaluwe al gewezen op het feit dat een kasteelheer vaak beter gesubsidieerd wordt om zijn woning te isoleren dan een bewoner van een klein rijhuis. Vandaar de vraag om de toegevoegde waarde van de subsidies te onderzoeken, zonder daarom het hele stelsel meteen af te schaffen. Als de Vlaamse Regering moet besparen, dan komt het er vooral op aan om de middelen efficiënt in te zetten.

Verder heeft de heer Decaluwe vragen bij de normen op het vlak van energie-efficiëntie in de nieuwbouw. Vanuit het Europese niveau is er wellicht nog een verstrenging van de normen te verwachten. In het tijdschrift *Bouwchroniek* heeft de heer Joris Vandenbroucke, kabinetschef van minister Van den Bossche, de indruk gewekt dat E60 de norm zal worden. Blijkbaar nuanceert de minister deze uitspraak nu. De heer Decaluwe pleit ervoor om de normverstrenging geleidelijk in te voeren en rekening te houden met de betaalbaarheid. Tenslotte is de bouwmarkt een van de locomotieven van de Vlaamse economie, die men niet zomaar mag lamleggen. De heer Decaluwe pleit voor overleg met de sector en het vermijden van schoksgewijze verstrenging en voldongen feiten. Ook de tewerkstelling heeft haar rechten.

De verhoging van de dakisolatiepremies kan rekenen op de goedkeuring van de heer *Wim Wienen*, maar dat geldt niet voor de overweging om deze isolatie in de toekomst geleidelijk verplicht te maken. Dat noemt het commissielid een overdreven maatregel, zeker in combinatie met een verstrenging van de E-peileisen. De heer Wienen is dan ook tevreden dat de minister de invoering van een E60-norm voor 2012 heeft ontkend. Ook hij wijst op het economische belang van de bouwsector. Uit het werkbezoek van 22 oktober aan de Duitse stad Freiburg im Breisgau is gebleken dat passiefbouw, afhankelijk van de graad van energieneutraliteit, 15 tot zelfs 50 percent duurder is dan een conventionele woning. De bouwheer moet die extra investering er willen bijnemen.

Mevrouw *Liesbeth Homans* vraagt een stand van zaken in verband met de uitvoering van de operationele doelstellingen op het vlak van de EPB- en EPC-regels. Hoe zit het met de softwareproblemen die zijn opgedoken in het rekensysteem? Wat met de vereenvoudiging van de erkenningen en de opleiding van de deskundigen? Ook bij de implementatie van het eenloketsysteem wil het commissielid een extra woordje toelichting.

Wordt de huidige EPC-regelgeving geëvalueerd? In het actualiteitsdebat heeft mevrouw Homans erop gewezen dat de huurwetgeving – nu nog federaal – een handig instrument zou opleveren om de kwetsbare huurders te helpen.

De verscherping van het E-peil van E80 naar E60 staat misschien niet expliciet in de beleidsbrief, maar is mogelijk toch een bedoeling van de minister, oppert mevrouw Homans. Op zich vindt de N-VA dit een goede maatregel, zolang dit geen extra kosten meebrengt die de eigendomsverwerving nog meer bemoeilijken. Belangrijk is ook dat de bouwsector de veranderende technische vereisten kan bijhouden. Specifiek voor de soci-

ale huisvesting vraagt het commissielid of een gewijzigd E-peil geen aanpassing van het financieringssysteem NFS2 impliceert, aangezien de kostprijs per woning aanzienlijk zal stijgen. Zal dit geen hogere doorlooptijd veroorzaken? De planning bedraagt meestal drie jaar, dus komt het erop aan om tijdig te weten welk peil de minister voor ogen heeft.

Welke conclusies heeft de evaluatie van de energiescans opgeleverd, vervolgt het commissielid. Leveren ze voldoende energiebesparing op? Zou het niet nuttiger zijn om deze stap achterwege te laten en rechtstreeks te investeren in energiebesparende maatregelen? De scans kosten 6 miljoen euro. Levert deze investering de verwachte output op?

In verband met een pilootproject waarbij Eandis zelf 500 tot 800 woningen isoleert en op basis van zijn bevindingen advies uitbrengt over de beste methodes en de vermindering van huurprijsverhoging, vraagt mevrouw *Irina De Knop* om de nodige voorzichtigheid in acht te nemen.

Een stroomlijning van de premies zou de dienstverlening van de overheid aan haar burgers verbeteren. Maar net als de heer Decaluwe waarschuwt mevrouw De Knop om vanuit een overfinanciering niet ineens in een onderfinanciering te vervallen. Tegenover nieuwe verplichtingen moeten ook vergoedingen blijven staan. Als bijvoorbeeld een federale steunmaatregel vervalt, dan moet de corresponderende Vlaamse regel op de compensatie daarvan worden afgestemd.

De heer *Marc Hendrickx* vraagt naar de timing van de volledige ontsluiting van de energieprestatiedatabank, die al een hele tijd aansleept.

In hoofdstuk III, over de laagdrempelige informatieverstrekking en adviesverlening op vlak van energiezuinig (ver)bouwen en energiebesparing in de woningen, vindt de heer Hendrickx bij de planning voor 2011 enkel de intentie terug om de haalbaarheid van de voorstellen verder te onderzoeken. Kan de minister geen concretere plannen bekendmaken?

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat de energieprestatiedatabank in 2011 elektronisch wordt ontsloten.

Op de vraag van de heer Sanctorum over de betrouwbaarheid van de isolatie-enquêtes antwoordt de minister dat de vragen worden begeleid door metingen op de werven. De vooruitgang op het vlak van isolatie blijkt ook uit die metingen.

Wat het toekomstige E-peil betreft, acht de minister vooral de vraag naar de timing belangrijk. Dat E60 ooit de norm wordt, staat vast, maar wanneer? Minister Van den Bossche hecht er belang aan dat de stappen niet alleen voor grote bouwbedrijven maar ook voor kleinere aannemers haalbaar zijn. Ze beaamt dat het economische optimum al E60 bedraagt en wil hogere ambities stimuleren. De bouw van passiefhuizen moet een beloning krijgen. Dergelijke steunmaatregelen noemt de minister een trekkersbeleid. Het verplichte E-peil noemt ze daarentegen een vorm van duwen. Een advies van het VEA houdt in dat E60 de norm wordt voor 2014, met een tussenstap in 2012. Dat advies staat in een rapport dat het agentschap na overleg met een dertigtal stakeholders heeft opgesteld. De minister zet dit overleg intussen voort. Ze is de idee genegen om tegelijk een geleidelijke verstrenging in het algemene beleid te introduceren en extra stimuli te bieden voor de gangmakers.

Voor de sociale woningbouw bedraagt de E-peilnorm momenteel E70. Daarvoor volstaan de vooropgestelde budgetten, antwoordt de minister op de vraag van mevrouw Homans.

Een verlaging naar E60 zou wel impact hebben en betekenen dat met een ongewijzigd budget minder woningen kunnen worden gebouwd.

Wat het EPC betreft, beaamt de minister de stelling van mevrouw Homans dat een overheveling van de federale huurwetgeving een zeer geschikt instrument zou opleveren.

De kwaliteit van de EPC's wil de minister opkrikken via opleidingen en een centraal examensysteem. Ook de erkende experts zouden dit examen moeten afleggen, als uit een lopend VEA-onderzoek zou blijken dat het met de kwaliteit van de huidige certificaten droevig is gesteld.

De ontsluiting van de energieprestatiedatabank verwacht de minister in 2011.

De heer *Robrecht Bothuyne* vraagt of er een onderscheid mogelijk is tussen gelegenheidsmedewerkers en voltijds actieve professionals. Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat een klant moeilijk kan schatten hoe actief een expert is. Belangrijk is vooral de correctheid van het certificaat.

Op dit moment wordt er vooral gecontroleerd op basis van klachten, vervolgt de minister. Voor meer algemene controles ontbreekt het personeel. Mede daarom is een betere opleiding de aangewezen preventieve maatregel.

Om de leningen voor energiebesparende maatregelen voor meer mensen bereikbaar te maken, zal minister Van den Bossche de banken contacteren. Energiezuinig bouwen vergt een meerkost, die later wordt gecompenseerd in de lagere energiefactuur. Deze besparing biedt extra draagkracht in de afbetaling van een hypotheek. Na de afbetaling geniet de lener helemaal van zijn lagere factuur. De minister wil de banken nu overtuigen om de hogere financiële draagkracht die door de reductie van de energiefactuur te verwachten valt, mee te laten spelen in de berekening van de hoogste haalbare aflossing. Zowel de bouwsector als de milieubeweging juichen haar initiatief toe maar voor concrete resultaten is het nog te vroeg.

Met betrekking tot het REG wijst de minister op de schrapping van de federale premies voor muur- en vloerisolatie. Dit is gebeurd zonder enig overleg met de Vlaamse Regering. Federaal staatssecretaris Clerfayt heeft nooit de moeite gedaan om de vragen van het kabinet-Van den Bossche te beantwoorden. Pas de dag na de bekendmaking van de schrapping in de pers kwam er een kort berichtje in gebrekkig Nederlands aan de energieadviseur van het kabinet: "Geachte Jan, sorry maar ik heb een beetje wachten om een officiële antwoord te geven!". Zelfs daarna is een echt antwoord uitgebleven.

Op een repliek van de heer *Bart Martens* dat een regering in lopende zaken dergelijke maatregelen mogelijk niet eens mag uitvaardigen, antwoordt minister *Freya Van den Bossche* dat die regering eigenlijk heel veel vrijheid geniet om te bepalen of ze iets als een lopende zaak beschouwt of niet. Meestal weigert een minister dan vooral initiatieven waar hij zelf niet achterstaat maar beroept hij zich op het hoogdringende karakter van initiatieven die wel zijn voorkeur genieten. Mevrouw *Liesbeth Homans* relateert de zaak aangezien het betreffende relanceplan hoe dan ook zou aflopen en dat de enige beslissing ter zake van de staatssecretaris op een niet-verlenging neerkomt.

Mevrouw *Irina De Knop* vraagt of de federale overheid een afschaffing overweegt van de belastingaftrek voor dakisolatie. Minister *Freya Van den Bossche* verwacht van federaal minister van financiën Didier Reynders dat deze veeleer geneigd zal zijn de bevoegdheden over te hevelen dan zelf de inherente belastingvoordelen daarvan te moeten afschaffen.

Gezien de reële kans op de bevoegdheidsoverheveling zal hij wellicht niet gehaast zijn om de aftrek af te schaffen. Maar het ontbreekt de Vlaamse Regering voorlopig aan meer informatie.

Zoals de commissie heeft gesuggereerd, zal de minister het beleid blijven toespitsen op isolatie en intussen bij de afschaffing van federale premies nagaan op welke manier de Vlaamse overheid die kan compenseren. Aangezien het openbaredienstverplichtingen betreft, is er geen effect op de Vlaamse begroting. Wat die openbaredienstverplichtingen op het vlak van het REG betreft, zal in 2011 een hervormingsvoorstel klaarliggen voor de Vlaamse Regering. De betreffende evaluatie onderzoekt ook de mogelijkheid de steun te diversifiëren afhankelijk van de isolatiegraad, zoals de heer Sanctorum heeft gevraagd.

De evaluatie van de energiescans heeft het inzicht opgeleverd dat deze scans beter op de juiste doelgroepen moeten worden afgestemd en dat er een duidelijker link moet komen met de algemene woonkwaliteit. De energiescans moeten met andere woorden worden verruimd tot woonscans, zeker waar er een verband bestaat tussen de twee. De minister verwijst naar voorbeelden als schimmel en CO-gevaar. Soms zijn huizen zo ongezond dat isolatie een nadelig effect zou sorteren. Een totale omschakeling van energiescan naar integrale woonscan acht de minister niet haalbaar, maar bepaalde woonaspecten met duidelijke gevolgen voor de energiebesteding kunnen er wel een rol in krijgen. Zelf wil ze nog een zicht krijgen op de opvolging van de energiescans. Ontvangen mensen uit de kwetsbaarste doelgroep de juiste tips om met hun beperkte middelen toch hun woning energiezuiniger te maken, of gaan de adviezen hun vermogen te boven? Het proefproject van Eandis kan hierin inzicht verlenen. Is het aangewezen om eerst geld te besteden aan een scan of is het beter om meteen verbeteringen aan te brengen in de betreffende woning?

De heer *Hermes Sanctorum* komt terug op zijn vraag naar de betrouwbaarheid van de isolatie-enquête. Het stemt hem tevreden dat er werven worden bezocht, maar dat levert alleen een inzicht op in de situatie van nieuwbouwwoningen en zegt niets over het gemiddelde isolatieniveau van de Vlaamse woningen. Een steekproef zou daarin inzicht kunnen verschaffen. De heer *Bart Martens* repliceert dat het NIS in de volkstellingen wel degelijk dergelijk cijfermateriaal verzamelt. De heer *Hermes Sanctorum* verwacht niet dat dit veel inzicht zal verschaffen in de ware staat van oudere huizen.

De heer Sanctorum blijft betreuren dat E60 niet in 2012 maar pas in 2014 de norm voor nieuwbouw zal worden. Waarop heeft het VEA zijn advies ter zake gebaseerd? En wat het argument van de kleine aannemers betreft, wijst het commissielid erop dat Duitsland al een E60 peil als norm stelt. Bovendien zijn in de passiefbouw vooral kleine aannemers actief.

Minister *Freya Van den Bossche* wijst op de uitgebreide planning die voorafgaat aan een bouw. Een plotse verlaging van het toegelaten energiepeil met 20 punten zou tot gevolg hebben dat de architect zijn plannen moet overdoen. Vooral architecten blijken tegen dergelijke verlagingen gekant, ook al omdat de software nog niet op punt staat en ze bij fouten met boetes worden bedreigd.

Volgens de heer *Hermes Sanctorum* wil de bouwsector vooral duidelijkheid over de standaarden voor 2012, 2014 enzovoort. Hij vraagt dat de minister zich niet laat afschrikken door het conservatisme van de architecten.

In verband met het initiatief van de minister om de banken warm te maken voor een hogere lening bij een passiefbouw, pleit de heer *Carl Decaluwe* om de nodige voorzichtigheid in acht te nemen opdat mensen geen te hoge terugbetaling zouden riskeren. Minister

Freya Van den Bossche antwoordt dat hun terugbetalingsmogelijkheden kunnen verhogen door hun verlaagde energiefactuur, waardoor het misschien wel verantwoord wordt om iets meer dan een derde van het gezinsinkomen af te betalen. Maar de heer *Carl Decaluwe* blijft vrezen dat de begunstigden hun hogere leenkracht vervolgens zullen besteden aan luxe-ingrepen in hun woning.

“Op vraag van de lokale besturen om een vooruitstrevend beleid te kunnen voeren, wordt voorgesteld om in de energieprestatieregelgeving te voorzien dat gemeenten voor bepaalde zones een strengere K- of E-peil kunnen vastleggen.”, leest de heer *Decaluwe* in de beleidsbrief. Hoe moet hij dit interpreteren?

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat bepaalde steden en dorpen daardoor kleine passiefwijken kunnen bouwen.

2.2.4. Huishoudtoestellen

De heer *Wim Wienen* merkt op dat spijs alle goede voornemens van de Vlaamse Regering ten voordele van onder andere condensatieketels, de bekendheid van het Europese energielabel licht is gedaald. Wie een elektrisch toestel koopt, zal zich doorgaans niet in de eerste plaats door het energieverbruik maar door de prijs laten leiden. Hoe kan de bevolking beter worden gesensibiliseerd om voor het A-label te kiezen?

Minister *Freya Van den Bossche* verwijst naar de nieuwe Europese Ecodesignverordening. Er was nood aan een verschuiving van de voorwaarden. Op dit moment hebben alle huishoudtoestellen een A-label omdat ze aan de oorspronkelijke voorwaarden voldoen. Daarmee verdwijnt voor de consument het zichtbare onderscheid tussen zuinige en minder zuinige toestellen. Een nieuwe verordening was dan ook zeker nodig.

2.2.5. Het FRGE

De waarborgstelling door de Vlaamse Regering voor het FRGE noemt de heer *Hermes Sanctorum* een goede maatregel. Een aantal lokale besturen tekent hierop in. Maar wat met de besturen die dit nalaten? Hebben de inwoners van die gemeenten dan geen recht op deze groene lening? Moeten ze verhuizen? Is het niet discriminerend dat sommigen deze lening niet kunnen genieten omdat ze in de verkeerde gemeente wonen?

In verband met het FRGE-fonds gaat mevrouw *Liesbeth Homans* in op de aankondiging van minister Van den Bossche om de interessante financieringsmogelijkheden te communiceren aan de doelgroepen. Zal de minister de armoedeverenigingen daarbij betrekken, gezien hun expertise in deze materie?

Mevrouw *Irina De Knop* is tevreden dat als gevolg van een discussie in de commissie meer mensen op de hoogte zullen zijn van de mogelijkheden die het FRGE-fonds biedt. Ze deelt de bekommernis van de heer *Sanctorum* dat niet alle gemeenten aan het project meewerken.

Bij de dertien lokale entiteiten die de leningen van het FRGE beheren, blijkt de provincie Vlaams-Brabant helemaal afwezig, merkt mevrouw *Else De Wachter* op. Haar gemeente beschouwde het bestaan van een waarborgregeling als een heel belangrijke voorwaarde om dit systeem in te voeren. Die regeling is nu eindelijk van kracht. Maar deze week heeft het FRGE aan haar gemeentebestuur gemeld dat de Vlaamse Regering nog niet voldoende waarborgen biedt. Het regeringsbesluit is er al maar er is nog een actie van

minister Muylers nodig op begrotingstechnisch gebied. Kan minister Van den Bossche dit met haar collega bespreken? Of interpreteert het FRGE de zaken zelf verkeerd?

Minister *Freya Van den Bossche* wijst erop dat ze dit federale fonds onmogelijk helemaal volgens haar eigen wensen kan doen functioneren. Ze kan alleen de nodige garanties inbouwen via de waarborgregeling. De minister ontkent problemen met de begrotingsbevoegdheid van minister Muylers. Wel heeft het FRGE de Vlaamse Regering gevraagd of ze de waarborg op deze manier vorm mag geven. Het antwoord van de Vlaamse Regering moet nog formeel worden ondertekend door de ministers Van den Bossche en Muylers. Een inhoudelijk probleem is er zeker niet, alleen moeten de bevoegdheden voor energie en begroting nog op elkaar worden afgestemd.

Het voorstel van mevrouw Homans om via armoedeverenigingen de FRGE-leningen te promoten, behoort inderdaad tot de intenties van de minister, die aankondigt dergelijke campagnes te zullen voeren.

2.2.6. Toegankelijkheid en vereenvoudiging van de premies

Al in haar beleidsnota heeft minister Van den Bossche gewezen op de nood aan een vereenvoudiging en stroomlijning van de verschillende premies, zowel in het woonbeleid als in het energiebeleid. De heer *Carl Decaluwe* gaat akkoord met die stelling en noemt 2011 op dat vlak het jaar van de waarheid. Hij pleit ervoor om werkelijk alle bestaande premies in ogenschouw te nemen, zowel de subsidies door de overheid als de steun door de distributeurs. Hij laakt het gebrek aan eenheid in het beleid van de diverse overheden in ons land.

In de beleidsbrief is niet veel te lezen over het Energiefonds en het Aardgasfonds. De minister heeft wel de werking van het FRGE ten aanzien van de gemeenten toegelicht. Maar hoe kunnen al deze fondsen efficiënter en meer uniform werken? In de samenwerking van alle mogelijke niveaus – federale overheid, gewesten, provincies en gemeentes – die op een of andere manier bevoegd zijn voor de niet-onbeperkte budgetten, valt ongetwijfeld heel wat efficiëntiewinst te rapen.

Wat de energieloketten betreft, vraagt de heer *Dirk de Kort* verduidelijking. De beleidsbrief verwijst terecht naar de zeer nuttige rol van de VREG in de informatieverspreiding. De burger vindt deze informatie heel leesbaar. Het instrument van de VREG om de bevolking te helpen bij de keuze van een energieleverancier, werkt prima (cfr. 2.5.1). Daarnaast hebben de gemeenten de mogelijkheid om via milieuconvenants een duurzaamheidsambtenaar aan te stellen. Ook die is in staat om de bevolking uitgebreid voor te lichten. In sommige gemeenten bestaan er bovendien al initiatieven die te vergelijken zijn met energieloketten, bijvoorbeeld het Ecohouse in Borgerhout. De Vlaamse overheid heeft altijd de reflex om vanuit zijn eigen niveau een informatiebeleid te voeren in de gemeenten, ondanks de hoge kostprijs van een dergelijke centrale aanpak. Een vergelijkbaar voorbeeld uit een ander beleidsdomein zijn de LOGO's. Achteraf blijkt dan dat de dure investering niet heeft geleid tot het halen van de doelstelling. Daarom pleit het commissielid voor voorzichtigheid in het plannen van een nieuw communicatienetwerk. Zijn de bestaande initiatieven nog voldoende? Laten we ook de rol van de provincies niet uit het oog verliezen. In Antwerpen levert gedeputeerde Inga Verhaert al uitstekend werk met gezamenlijke aankopen van zonnepanelen en elektriciteit.

Het eenloketprincipe kan rekenen op de instemming van de heer *Bart Martens*, gezien de veelheid aan bestaande premies: dakisolatiepremie, premie van de netbeheerder, premie voor niet-belastingbetalers enzovoort. Deze moeten in één loket worden gekanaliseerd. De federale belastingvermindering zou best wel eens in die hoedanigheid kunnen

ophouden te bestaan en bij de gewesten terecht komen. Op dit moment worden deze premies alleen toegekend aan belastingbetalers. Wie het moet stellen met een leefloon of een bescheiden pensioen, heeft echter nog veel meer nood aan die premies maar kan er geen gebruik van maken. Een overheveling naar het gewest moet dan ook impliceren dat de weggevallen federale steun wordt vervangen door een Vlaamse steun, waarbij de diverse steunmechanismen beter kunnen worden gestroomlijnd. Nu zijn er heel wat verschillende aanvraagwijzen: via de belastingbrief, bij het Vlaams Gewest, aan de netbeheerder enzovoort. Van een nieuw premiestelsel na overheveling moeten ook niet-belastingplichtigen kunnen genieten.

Kan de steun trouwens niet rechtstreeks in mindering worden gebracht op de factuur, oppert de heer Martens. Een installateur die een condensatieketel – of in de toekomst mogelijk een hoogrendementsketel voor micro-wkk – plaatst, kan dan rechtstreeks een korting toestaan aan de klant en deze recupereren bij het VEA. Dan hoeft de consument helemaal niet meer naar een energieloket of andere instantie te stappen en garandeert het systeem bovendien dat niemand de premie misloopt. Voor dakisolatie is een vergelijkbaar systeem denkbaar met terugbetaling aan de betrokken aannemers.

Mevrouw *Else De Wachter* heeft in de beleidsbrief een aantal items gelezen over evaluatie van energiescans en energieloketten. Naast de administratieve vereenvoudiging heeft een energieloket een tweede belangrijk voordeel, namelijk dat het bereik van de premies veel hoger ligt. In de woonwinkels vernemen mensen die informatie komen inwinnen over een bepaalde premie, meteen ook voor welke andere premies ze in aanmerking komen. Zo raken mensen integraal geïnformeerd over alles waarop ze recht hebben. De lokale besturen hebben dan ook heel positieve ervaringen met woonwinkels en woonconsulenten.

Minister *Freya Van den Bossche* bespreekt het voorstel van de heer Martens om de steunmaatregelen voor energiezuinige installaties rechtstreeks in mindering te brengen op de factuur van de klant. Dit gebeurt nu al met de premie voor zuinige auto's, een concept dat zichzelf nog heeft uitgewerkt als federaal minister. Zeker voor grote investeringen is dit de aangewezen methode, daar niet iedereen de luxe heeft om anderhalf jaar te kunnen wachten op de terugbetaling bij de belastingafrekening. Een nadeel is echter dat in het jaar dat men een dergelijk systeem invoert, een dubbele terugbetaling nodig is: zowel de achterstallige terugbetalingen via belastingaftrek als de nieuwe via de facturen. Dat betekent al snel een extra uitgave van miljoenen euro's op de Vlaamse begroting. Het is dus wachten op een moment dat Vlaanderen de budgettaire ruimte bezit om deze maatregel, waarvan de minister zich principieel een groot voorstander verklaart, in te voeren. Dit negatieve begrotingseffect is hoe dan ook eenmalig omdat vanaf de volgende jaren geen terugbetalingen via belastingaftrek meer nodig zullen zijn. Als de bevoegdheden naar de regio's komen, wil de minister dan ook meer werk maken van premies en vooral rechtstreekse korting dan van fiscale aftrekposten. Ook voor de producenten is dat interessanter omdat de potentiële markt dan groeit.

Mevrouw *Liesbeth Homans* wijst erop dat een hervorming van een stelsel van fiscale aftrek naar een stelsel van directe premies tot gevolg zal hebben dat veel meer mensen hiervan gebruik zullen maken, aangezien iedereen die er recht op heeft, de korting dan meteen op zijn factuur krijgt. Naast de eenmalige begrotingsoperatie is dus ook een recurrente budgetverhoging nodig.

2.2.7. *Communicatie*

De website www.renovatie2020.be, met allerlei tips om energie te besparen, staat vol met reclame voor specifieke bedrijven en is al enige tijd een doorn in het oog van mevrouw

Liesbeth Homans. Onterecht wekt de website de indruk uit te gaan van de overheid. Zo bevat ze een citaat van minister Van den Bossche en van het VEA. Op zich is mevrouw Homans niet tegen zo'n website gekant maar deze specifieke site voedt ten onrechte de perceptie dat de overheid de adverterende bedrijven beschouwt als het meest geschikt voor bepaalde renovaties.

Aan de website *renovatie2020.be* en een andere website op basis van een gelijkaardig privé-initiatief wil minister *Freya Van den Bossche* geen overheidsgeld meer besteden. Dat heeft ze aan het VEA gecommuniceerd. Een betoelaging door de Vlaamse overheid zou onrecht het idee gestalte geven dat dit overheidscommunicatie is. De betoelaging was er gekomen op initiatief van het VEA maar is niet voor herhaling vatbaar.

2.3. Hernieuwbare energie

2.3.1. Actieplan Hernieuwbare Energie en 2020-doelstellingen

De heer *Carl Decaluwe* peilt naar de visie van de minister op onze energievoorziening in de toekomst, en naar de structurele maatregelen die ze nodig acht in de overgang naar dit doel. Vlaanderen zou over de grenzen van de beleidsdomeinen heen een dergelijke visie moeten ontwikkelen.

Over waterstof en getijdenenergie staat weinig in de beleidsbrief, vindt het commissielid. Spelen deze energievormen nog een rol in het streven naar de 2020-doelstellingen en welke wetenschappelijke ondersteuning wordt er dan aan verleend?

De heer *Wim Wienen* gaat ermee akkoord dat Vlaanderen niet hoeft te wachten op het Belgische actieplan en de bijhorende taakverdeling tussen de gewesten om zelf een beleid te voeren ter bevordering van de hernieuwbare energie. Voor het commissielid is dit eens te meer een signaal dat het energiebeleid beter integraal tot de gewestelijke bevoegdheden zou behoren.

De voltooiing van het Actieplan Hernieuwbare Energie is helemaal geblokkeerd, constateert mevrouw *Liesbeth Homans*. Het commissielid pleit echter om niet bij voorbaat helemaal de mogelijkheid uit te sluiten om bepaalde zaken in het buitenland te verwezenlijken. Als dit een economische noodzaak blijkt, is het beter te opteren voor een internationale samenwerking dan alles kost wat kost op eigen bodem te realiseren.

Betreffende het Actieplan Hernieuwbare Energie heeft mevrouw *Irina De Knop* vier vragen: hoe, wat, waar en wanneer? De situatie ontaardt haast in een klucht: EU-voorzitter België vindt geen interne overeenstemming. Die is er noch tussen de bevoegde niveaus, noch binnen het Vlaams niveau zelf. De N-VA stelde in vraag of het actieplan wel het engagement moet bevatten om alles in eigen land te verwezenlijken. Ook voor Open Vld moet daarbij de kostenefficiëntie van beide oplossingen in beschouwing worden genomen. En wat met de afhankelijkheid van het buitenland? Open Vld is alleszins voorstander van investeringen in hernieuwbare energie, maar dat hoeft niet te resulteren in het totaal overboord gooien van kernenergie. Naïviteit is uit den boze. Ook de gevolgen voor de energieprijzen kunnen een sp.a-minister toch niet koud laten?

De heer *Dirk de Kort* vraagt, in verband met de doelstelling 'opdrijven van hernieuwbare energieproductie tegen 2020' een afwegingskader om in de toekomst bijkomende productie van zowel klassieke als hernieuwbare energie te vergunnen. Op dat vlak zijn er raakpunten met andere Vlaamse beleidsdomeinen zoals Ruimtelijke Ordening, Leefmilieu en

Innovatie, en met een aantal federale bevoegdheden. Een Vlaams afwegingskader zou het commissielid zeker nuttig vinden.

We moeten ons ook bezinnen over een methode om een breder draagvlak te bereiken. Hoe kunnen we bijvoorbeeld de lokale bevolking betrekken bij de bouw van windmolens? In een dergelijke situatie zouden niet alleen communicatie en informatie moeten worden verplicht, maar ook de mogelijkheid om in het project te participeren, bijvoorbeeld via een coöperatieve.

Is in het vergunningenbeleid voor bijkomende energieproductie vooruitgang mogelijk op een analoge manier als de toets van de Commissie Versnelling van Belangrijke Infrastructuurwerken?

Wat het Actieplan Hernieuwbare Energie betreft, hoopt minister *Freya Van den Bossche* op 29 november de knoop te kunnen doorhakken op het Overlegcomité.

In verband met de vraag naar snellere vergunningen acht de minister een vereenvoudiging zonder meer mogelijk. Dit aspect is mee opgenomen in het afwegingskader voor windenergie. Het idee om de milieu- en bouwvergunning samen te smelten tot één enkele vergunning, is de minister genegen.

2.3.2. Hervorming van de groenestroomcertificaten

In de kerncijfers leest de heer *Hermes Sanctorum* dat de groenestroomproductie in 2009 een opvallende stijging heeft gekend. Zonne-energie is met 309 percent toegenomen, biogas met 57 percent en energie uit afvalverbranding met 41 percent.

In de plenaire vergadering van 17 november 2010 (*Hand. Vl. Parl. 2010-11, nr. 10*) heeft minister Van den Bossche een herziening van het systeem van de groenestroomcertificaten aangekondigd, na een tussentijdse evaluatie. De reden om bij zo'n herziening de afvalverbranding niet aan te pakken, ontgaat de heer Sanctorum: de correcties betreffen traditioneel steeds de zonne-energie en de bijstook. Nochtans verhoogde het aandeel van de groenestroomcertificaten uit afvalverbranding nog in 2009, terwijl dit niet bepaald de meest duurzame methode is om groene stroom te produceren.

De heer *Carl Decaluwe* leest in de beleidsbrief dat tegen het einde van 2010 het systeem van de groenestroomcertificaten moet worden geëvalueerd. Intussen heeft de minister al een herziening van dit systeem aangekondigd. In de plenaire vergadering van 17 november wees de minister terecht op de noodzaak om overfinanciering tegen te gaan, zoals ook blijkt uit VITO-studie 2010/TEM/R/137 over de onrendabele toppen van duurzame elektriciteitsopties. Zonne-energie vormt een van de belangrijkste oorzaken van die overfinanciering. Alleen al in de intercommunale Gaselwest moest het indrukwekkende bedrag van 30 miljoen euro worden doorverrekend in het distributienettarief. Anderzijds zijn de producenten verbolgen omdat ze vrezden voor het voortbestaan van de sector en betwisten ze een aantal stellingen uit de VITO-studie. De heer Decaluwe vraagt dat de commissie de VITO-studie laat toelichten in een gedachtewisseling, en dat daarbij ook een vertegenwoordiger van de sector, bijvoorbeeld een afgevaardigde van BelPV, zijn visie kan mededelen.

Leveren zonnepanelen overigens wel een substantiële bijdrage aan de productie van hernieuwbare energie in ons land?

Het bestaan van verschillende fondsen voor hetzelfde eindobjectief werkt de oversubsidiëring in de hand. Het is bijvoorbeeld mogelijk om voor zonnepanelen een lening te krijgen die voor 40 percent fiscaal aftrekbaar is, en er vervolgens groenestroomcertificaten mee te oogsten. Verder stoort het de heer Decaluwe dat geen van deze steunmaatregelen gerelateerd is aan het inkomen. Zelfs wie een miljoen euro per jaar verdient, kan makkelijk een lening afsluiten aan 1,5 of 2 percent en een fiscale aftrek bekomen.

De Open Vld juicht de aankondiging toe om de prijs van certificaten uit zonnepanelen te verlagen: mevrouw *Irina De Knop* prijst de moed van minister Van den Bossche. Ze heeft veel begrip voor de bezwaren van de sector en beaamt dat de technologie een blijvend investeringsklimaat nodig heeft, maar eens moest er een kentering komen. Welke impact zal de beslissing hebben op de niet-residentiële klant? Met die vraag doelt het commissielid op bedrijven die hun daken vol zonnepanelen leggen. Geldt voor hen dezelfde regeling als voor residentiële klanten? Voor hen zou de reductie zelfs nog verder mogen gaan.

Wat het financieringsbeleid betreft, bespeurt de heer *Bart Martens* in de commissie een consensus om enerzijds niet te overfinancieren maar anderzijds een stabiel investeringsklimaat voor hernieuwbare energie te behouden. Het gaat om een moeilijke evenwichtsoefening. De sector moet op de hoogte zijn van het feit dat de overheid naar een verdere kostenverlaging streeft, aangezien ze niet tot in het oneindige hernieuwbare energie kan blijven subsidiëren. De bedoeling is dat de subsidies de technologie de kans geven om zich te ontwikkelen, zodat deze geleidelijk goedkoper wordt en ook zonder overheidsinmenging kan concurreren met de traditionele vormen van energieopwekking. Voor dat debat verwijst de heer Martens echter naar het amendement dat de regering nog zal indienen bij haar ontwerp van programmadecreet en dat pas dan in de commissie zal worden besproken.

In verband met de VITO-studie over de onrendabele toppen stelt minister *Freya Van den Bossche* dat de studie rekening heeft gehouden met twee scenario's. In het ene blijft de federale fiscale aftrek behouden, in het andere wordt deze afgeschaft. De hervormde steunhoogte van de groenestroomcertificaten gaat uit van de afschaffing. Zo raakt de Vlaamse steun niet in de problemen in een dergelijk geval. Met andere woorden blijft de steun nog relatief hoog. Bovendien genieten niet-belastingbetalers dan hetzelfde voordeel.

Ook in verband met de kritiek van de producenten heeft de VITO verschillende varianten bestudeerd, onder andere omdat de producenten vaak geen inzicht konden verschaffen in hun contracten en er verschillende mogelijkheden blijven openstaan.

Op de vraag van mevrouw De Knop over het verschil tussen een residentiële en niet-residentiële klanten antwoordt de minister dat niet dat statuut het verschil maakt, maar de grootte van het park. Het heeft dus op zich geen belang of de zonnepanelen bij een woonhuis of een kmo horen. Maar bij een vermogen van meer dan een megawatt zal de betoelaging sterker en sneller dalen. Dat zal niet het geval zijn voor alle bedrijven. Indien mevrouw De Knop van oordeel is dat de megaparken een nog snellere daling kunnen verdragen, dan kan ze ter zake een voorstel indienen in het kader van de evaluatie van 2011. Zelf heeft de minister voorlopig niet de indruk dat er nog veel marge rest voor verdere verlagingen.

De heer Decaluwe vraagt of zonne-energie slechts een marginale bijdrage levert aan de totale groenestroomproductie. De minister vindt van niet, aangezien het aandeel ervan in die productie al 10 percent bedraagt en nog sterk aan het groeien is. Zonne-energie leent zich vooral voor kleinschalige decentrale productie, bijvoorbeeld via panelen op daken. Wat de megaparken betreft: op die schaal zijn wellicht betere alternatieven voorhanden

om groene energie te winnen. De minister bevestigt dat buitenlandse pensioenfondsen investeren in onze zonnepanelen omdat dit hen in het huidige Vlaamse stelsel een hoog rendement garandeert.

Naar de afvalverbranding heeft de heer Sanctorum geïnformeerd. Minister Van den Bossche stelt dat de tussentijdse evaluatie deze niet in beschouwing heeft genomen omdat de evaluatie beperkt is gebleven tot de technologie met het grootste groeipotentieel. In de nieuwe evaluatie zal er wel aandacht gaan naar de afvalverbranding.

Afvalverbranding zou juist het voorwerp moeten vormen van een politieke beslissing en niet van een opportunitheidsafweging, repliceert de heer *Hermes Sanctorum*. Hij hoopt dat de minister deze sector in de toekomst zal aanpakken, na een rationele afweging. Zowel afvalverbranding als bijstook leveren een veel hogere winst op dan zonnepanelen. Ook die kosten worden gesocialiseerd via de groenestroomcertificaten.

2.3.3. Biomassaverbranding

Wat de bijstook van biomassa betreft, leest de heer *Hermes Sanctorum* in de beleidsbrief: “Via dit besluit werd het aantal aanvaardbare groenestroomcertificaten voor de eerste 60 percent biomassabijstook in een kolencentrale gehalveerd. In 2009 werd meer dan een derde van de groenestroomcertificaten toegekend voor bijstook in (voormalige) kolencentrales. De nieuwe regeling zal tot gevolg hebben dat er vanaf 2010 20 percent minder aanvaardbare groenestroomcertificaten worden uitgereikt voor bijstook in (voormalige) kolencentrales.”. De heer Sanctorum vraagt de minister om dit citaat toe te lichten.

Met betrekking tot de garanties van oorsprong pleit het commissielid voor een verder doorgedreven verfijning. Nu werken garanties op basis van hoofdcategorieën zoals wind-energie of biomassa. Tussen de verschillende soorten biomassa wordt echter geen onderscheid gemaakt.

Als de minister ervoor opteert om 50 percent van de hernieuwbare energie uit biomassa te winnen, vraagt de heer *Wim Wienen* zich af of deze doelstelling wel haalbaar is, zeker omdat de minister heeft meegedeeld slechts een deel van dit soort energiewinning te willen subsidiëren.

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat warmteomzetting een groot aandeel uitmaakt van het potentieel aan hernieuwbare energie. Dat de helft van die warmte uit biomassa zal komen, is niet noodzakelijk de wens van de minister maar een realistische inschatting.

De heer Sanctorum stelt voor om de garanties van oorsprong te verfijnen, maar het betreft een EU-bevoegdheid. Op het Vlaamse niveau valt daaraan weinig te veranderen, maar op het Europese niveau wil de minister graag een verfijning bepleiten.

De passus in de beleidsbrief over de bijstook is volgens minister Van den Bossche de consequentie van een beslissing van voormalig energieminister Hilde Crevits om de bijstook tot 60 percent te reduceren vanaf 1 januari 2010, met betrekking tot de centrales Ruien en Langerlo. Aangezien de pelletcentrale Rodenhuisen zijn productie niet hoefde te verlagen, bedraagt de gecumuleerde reductie 20 percent.

“In 2009 werd meer dan een derde van de groenestroomcertificaten toegekend voor bijstook in (voormalige) kolencentrales.”, citeert de heer *Hermes Sanctorum* uit de beleidsbrief. Is dat letterlijk te nemen?

Minister *Freya Van den Bossche* bevestigt dat de drie genoemde centrales inderdaad een zo groot aandeel van de groenestroomproductie vertegenwoordigen. Misschien valt uit de VITO-studie wel af te leiden dat ook de prijs van hun certificaten omlaag kan. Dat zou een optie voor 2012 kunnen zijn, als een meerderheid van het parlement daarvoor te vinden is.

2.3.4. Windenergie

Wat de productie van windenergie betreft, is België ongetwijfeld aan het zakken op de Europese ranglijst, meent de heer *Carl Decaluwe*. De minister van Energie heeft op dat vlak veel minder mogelijkheden dan de minister van Ruimtelijke Ordening. Hoe dan ook betreft het een collectieve verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering. Na een heel jaar werkgroepen vindt de heer Decaluwe dat er dringend een kader moet komen ten gunste van de ontwikkeling van windenergie.

Mevrouw *Griet Coppé* peilt op vraag van haar collega Sonja Claes naar de stand van zaken van de windwerkgroep. In de commissie voor Leefmilieu, Natuur en Ruimtelijke Ordening antwoordde minister Philippe Muyters op een vraag om uitleg van mevrouw Claes (*Hand. VI. Parl. 2010-11, nr. C25*) dat niet alleen hijzelf als minister van Ruimtelijke Ordening, maar ook de ministers van Leefmilieu en Energie een rol hebben in het nieuwe beleidskader. Minister Muyters heeft net voor de zomer het voorontwerp ruimtelijk beleidskader hernieuwbare energie, aanbevelingen voorgelegd aan de windwerkgroep. De minister verwacht van de werkgroep een advies over deze discussienota en over windenergie in het algemeen. Het huidige afwegingskader voldoet immers niet meer en de onzekerheid neemt toe.

Welk aandeel voor windenergie beoogt minister Van den Bossche in de 2020-doelstellingen, vraagt mevrouw Coppé. Welke aanbevelingen heeft de windwerkgroep geformuleerd bij de discussienota van minister Muyters?

De windwerkgroep rondt eind 2010 zijn werkzaamheden af en bespreekt nota's van Ruimtelijke Ordening en Energie, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. De groep stelt een ontwerpadvies op. Het aandeel van de windenergie in de groene stroom is nog te bepalen. Dat zal pas gebeuren na de laatste verdeling. Op dit moment bedraagt het potentieel 250 megawatt. De schatting voor 2020 gaat uit van 1000 megawatt.

2.3.5. Warmtekrachtkoppeling

Op 31 maart 2010 was er in de groenestroomcertificaten op basis van wkk een overaanbod van 150 percent, stelt de heer *Carl Decaluwe*. Zijn er plannen om de quota te verhogen? Kan de minister het nieuwe beurssysteem toelichten?

Op pagina 26 van de beleidsbrief leest de heer Decaluwe dat het aandeel van elektriciteit uit hernieuwbare bronnen en wkk in 2009 al is opgelopen tot 23,6 percent, een spectaculair cijfer. Het gaat om het totale gebruik door gezinnen en industrie samen. Is daarmee de mythe ontkracht dat hernieuwbare energie slechts een marginaal verschijnsel is? Anderzijds blijkt uit dit cijfer de enorme uitdaging voor een transformatie van de netten, zeker omdat de lokale energieproductie in 2009 tot 33,8 percent is gestegen. Heeft de minister, gezien haar goede contacten met de federale overheid, een zicht op de eventuele vooruitgang in de afstemming van hoogspanning op laagspanning en de verrekening van de projecten die daar juist naast vallen?

De minister heeft aangekondigd dat ze zal laten bestuderen hoe de groene stroom efficiënter op het net kan worden geïntroduceerd en welke investeringen op dat vlak de prioriteit moeten krijgen, merkt de heer *Wim Wienen* op. Intussen krijgen, zeker in de tuinbouw, al heel wat producenten van wkk hun stroom niet op het net. In welke timing voorziet de minister voor de uitvoering van de prioritaire investeringen? Ook voor de introductie van micro-wkk vraagt de heer *Wienen* naar de timing.

Mevrouw *Liesbeth Homans* is geen groot voorstander van micro-wkk in woningen, aangezien ze niet overtuigd is van het nut van een dergelijke introductie. Ze is dan ook tevreden met de aangekondigde opportuniteitstoets. Hopelijk zullen de resultaten van dat onderzoek leiden tot een overleg dat de uiteindelijke beslissing daadwerkelijk beïnvloedt.

Minister *Freya Van den Bossche* zal de evolutie op de certificatenmarkt nauwgezet opvolgen en actie overwegen als de prijs van de groenestroomcertificaten onder druk zou komen. Voor wkk is er al actie ondernomen.

Wat de aansluitbaarheid van groene stroom op het net betreft, hebben de VREG, het VEA en de netbeheerders een studie besteld. De resultaten zijn te verwachten op het einde van 2011. Intussen werkt de minister aan de oplossingen van twee belangrijk problemen: de windmolens in West-Vlaanderen en de wkk in de Kempen. Voorlopig betreft het ad-hoc oplossingen, de studie moet een structureel en vooruitziend beleid mogelijk maken.

De voorzichtigheid die mevrouw *Homans* vroeg, belooft de minister aan de dag te leggen door eerst de opportuniteitstoets te houden voordat ze een beslissing neemt.

2.3.6. *Collectieve warmtenetten*

Over collectieve warmtenetten heeft de heer *Bart Martens* in de beleidsbrief niets gevonden. In de toekomst zullen we moeten investeren in de recuperatie van restwarmte van industriële processen en verbrandingsovens. Vlaanderen kent al enkele mooie voorbeelden op dat vlak, zoals de Gentse wijk Ham, die wordt verwarmd met de restwarmte van de aardgascentrale van SPE en het UZ Gent dat stoom krijgt van de Ivago-verbrandingsoven. Op dat elan moeten we voortgaan. Een inspirerend voorbeeld dat de commissie onlangs heeft bezocht, is het Duitse Freiburg. De helft van die stad is uitgerust met dergelijke warmtenetten, die er op een efficiënte manier voor zorgen dat de gebouwen verwarming krijgen van de restwarmte van de elektriciteitsproductie. In het Actieplan Groene Warmte kan dit systeem mogelijk een rol spelen, maar de heer *Martens* merkt op dat het hier niet noodzakelijk om groene warmte hoeft te gaan. Als aan de basis van de restwarmte industriële processen liggen, kan men die niet labelen als groene warmte daar de energie niet afkomstig is uit hernieuwbare bronnen.

Ook het Antwerps Havenbedrijf is de mogelijkheden van dergelijke systemen aan het bestuderen. Verder loopt er ter zake studiewerk bij het Milieu-innovatieplatform. Misschien is er wel behoefte aan steun of een beleidskader om dit systeem succesvol te laten zijn. Tot tevredenheid van de heer *Martens* komt het systeem ook voor in de ontwikkeling van nieuwe woonwijken, bijvoorbeeld in de Gentse Gasmetersite en het Leuvense project Twee Waters. Daar komt een collectieve wkk en zal de restwarmte heel de nieuwe wijk verwarmen. In andere landen is voor deze collectieve warmtenetten een wetgevend kader aanwezig. In Nederland geeft de Warmtewet aan hoe mensen kunnen worden gestimuleerd om zich op een dergelijk net aan te sluiten, hoe de afname en de tarifiering moeten verlopen – wellicht is dit in ons land nog een deels federale bevoegdheid –, op welke termijn de afschrijving moet gebeuren, welke taak de klassieke distributienetbeheerder in dit systeem krijgt enzovoort.

De heer Martens vraagt om het nodige studiewerk te verrichten opdat het systeem in Vlaanderen succes zou kennen. Misschien kunnen we de energiestudies die de Europese richtlijn oplegt aan nieuwe gebouwen met een oppervlakte van minstens 1000 vierkante meter, ook invoeren op het planniveau: dus voor nieuwe woonwijken, bedrijventerreinen enzovoort. Collectieve energievoorzieningen moeten in dat vroege stadium worden bestudeerd. Naar analogie met het systeem van Plan- en Project-MER kan iemand die op Plan-niveau een dergelijke studie heeft uitgevoerd, op projectniveau een vrijstelling krijgen van die studies. Wil de minister dit in haar beleid introduceren?

Het ontwerpbesluit voor groene warmte is af, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. Ze wil het binnenkort in de Vlaamse Regering bespreken. Het besluit is gericht op groot-schalige groenewarmteprojecten en zou in 2011 in werking moeten treden. De heer Martens zal in het actieplan een aantal van zijn suggesties terugvinden, verzekert de minister.

2.3.7. Actieplan Groene Warmte

Het Actieplan Groene Warmte komt in de beleidsbrief maar heel summier aan bod. Wat is de stand van zaken, vraagt de heer *Hermes Sanctorum*. Binnen enkele weken komt het bij de Vlaamse Regering terecht. Maar heeft het een impact op de begroting?

Certificaten voor groene warmte vormen een openbaredienstverplichting en hebben bijgevolg geen impact op de begroting, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*.

2.3.8. Bouwvoorschriften

Over het minimumaandeel aan hernieuwbare energie in gebouwen heeft mevrouw *Liesbeth Homans* op 10 november 2010 een vraag om uitleg gesteld (*Hand. VI. Parl. 2010-11, nr. C60*). Valt echter geen afkoopmogelijkheid te overwegen, bijvoorbeeld via participatie in een collectief project? De hst-terminal in Brasschaat is een voorbeeld van deze mogelijkheid. Kunnen particulieren geen vennoot worden van een dergelijk project, bijvoorbeeld als er in de buurt nieuwbouwwoningen komen? Dat zou de eigenaars dan vrijstellen van deze verplichtingen voor hun eigen nieuwbouw.

De collectieve projecten voor hernieuwbare energie vormen momenteel het voorwerp van een studie, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*.

2.3.9. Mobiliteit

Stel dat de elektrische auto's inderdaad 5 percent van het wagenpark zouden uitmaken, welke impact zal dit dan hebben op de netten, vraagt de heer *Carl Decaluwe*. Welke investeringskosten maakt dit noodzakelijk en zullen ook die in de distributiekosten worden verrekend?

Naast elektrische auto's vestigt mevrouw *Liesbeth Homans* ook de aandacht op de mogelijkheden van CNG op het vlak van transport op hernieuwbare energie. Zo zal de vestiging van Colruyt aan de Antwerpse haven al zijn bestelwagens op dit soort gas laten rijden. CNG is veel milieuvriendelijker dan LPG.

De heer *Dirk de Kort* sluit zich aan bij de vraag van mevrouw Homans. Op het vlak van de mobiliteit maakt de beleidsbrief enkel gewag van oplaadpunten voor elektrische auto's. Ook een netwerk van CNG-stations zou het commissielid nuttig vinden. Een en-enverhaal is hier aangewezen. Kan de minister hierover overleg plegen met de Vlaamse Regering?

Minister *Freya Van den Bossche* verwijst naar het masterplan elektrisch rijden dat ze samen met haar collega's Crevits en Lieten uitwerkt, onder coördinatie van laatstgenoemde. Het plan hernieuwbare energie stelt voor 2020 een marktaandeel van 0,5 tot 1 percent voorop. Op de vraag of het elektriciteitsnet dit aankan, antwoordt de minister bevestigend voor zover de auto's vooral tijdens de daluren worden geladen. Veel hangt af van het oplaadmoment. De gevolgen voor de tarieven zijn niet zonder meer duidelijk. Aangezien minister Lieten vanuit haar bevoegdheid voor innovatie de leiding heeft in dit initiatief, is het wellicht aangewezen om haar hierover in de commissie vragen te stellen.

Voor de vragen over het CNG verwijst de minister naar de bevoegdheid ter zake van haar collega Hilde Crevits.

2.4. Energiekosten en dienstverlening

2.4.1. Prijs van de openbardienstverplichtingen

Op pagina 33 van de beleidsbrief heeft minister Van den Bossche het over de elektriciteits- en aardgasfacturen die worden aangerekend aan huishoudelijke afnemers. De heer *Carl Decaluwe* peilt naar de evolutie van de distributieheffingen in het laatste decennium. Daarmee zou het mogelijk worden om prognoses voor de nabije toekomst te verrichten. In deze context krijgen de grote energieproducenten bakken kritiek over zich heen – al speelt natuurlijk ook de internationale prijsevolutie een rol – maar de prijzen worden eveneens sterk beïnvloed door de openbardienstverplichtingen en heffingen.

Mevrouw *Liesbeth Homans* vindt het niet vanzelfsprekend het gratis kilowattuur ter beschikking te blijven stellen van iedereen. Het zou moeten worden voorbehouden voor de meest kwetsbare groep. In de huidige situatie mist net die groep het vaakst de gratis elektriciteit omdat de netbeheerder hun gezinssituatie niet kent. Het systeem met gratis kilowattuur kost 60 tot 70 miljoen euro en vergt een zware administratie. Zou al dit geld niet beter besteed zijn als het wordt geïnvesteerd in isolatie voor de meest behoeftigen?

In het plenaire actualiteitsdebat over de energiearmoede (*Hand. VI. Parl. 2010-11, nr. 8*) heeft mevrouw *Irina De Knop* al gepleit voor een evaluatie van de distributienettarieven en hun impact op de uiteindelijke energieprijs. Heel wat collega's scharen zich daar nu blijkbaar achter. De overheid dreigt een sneeuwbaaleffect te creëren. Sinds de liberalisering van de energiemarkt is de prijs exponentieel gestegen. De stijging van de laatste jaren is voor de helft te wijten aan de impact van de openbardienstverplichtingen. Dat geeft te denken.

Mevrouw De Knop stelt voor om VITO-studie over onrendabele toppen (cf. 2.3.2) in de commissie te bespreken. Uit die studie blijkt dat de kosten van de netbeheerders voor openbardienstverplichtingen zijn vertienvoudigd, met een onmiddellijke impact op de tarieven. Volgens de CREG zijn de gasprijzen tussen 2007 en 2009 gestegen met 30 percent. Een gemiddeld gezin van vier personen betaalde voor zijn aardgas in 2009 maandelijks 65 euro meer dan twee jaar eerder. De maatregelen van de Vlaamse Regering om voor de armsten de energiefactuur betaalbaar te houden, noemt het commissielid symptoombestrijding. Via openbardienstverplichtingen stimuleren we goede investeringen maar maken we de energiefactuur voor anderen onbetaalbaar. Mevrouw De Knop is niet per se gekant tegen de inbouw van sociale functies of investeringsstimuli, maar als de regering die maatregelen zo belangrijk vindt, moet ze die ook uit haar eigen begroting financieren of naar alternatieven zoeken.

Minister *Freya Van den Bossche* bevestigt dat de invoering van nieuwe openbardienstverplichtingen voor de distributienetten gevolgen hebben voor de tarieven. In de discussie

blijkt iedereen het erover eens dat de dienstendruk moet dalen, maar er bestaat heel wat minder consensus over welke verplichting precies omlaag moet. Dat blijkt duidelijk uit de aangekondigde verlaging voor stroom uit zonnepanelen, waarvan de minister op basis van de VITO-studie vindt dat deze nog mild uitvalt. Toch wordt deze maatregel gecontesteerd en blijft intussen kritiek bestaan op de hoge prijs van het geheel der dienstverplichtingen. De totale prijs verlagen zonder één verplichting te reduceren is echter onmogelijk. Bovendien maken enkel dergelijke verlagingen nieuwe initiatieven mogelijk. Zo niet stijgt de prijsdruk van de diensten tot een onaanvaardbaar niveau. De verplichtingen kunnen zoals nu worden opgelegd aan de distributienetbeheerders of eventueel aan de stroomleveranciers, stelt de minister. Dat laatste kan mogelijk leiden tot een zorgzamer energiegebruik. Maar waar ze ook terechtkomen, een effect op het tarief zullen ze onvermijdelijk hebben.

De suggestie van de minister om de verplichtingen bij de leveranciers te situeren, vindt de heer *Carl Decaluwe* interessant omdat bij hen, in tegenstelling tot de distributienetbeheerders, wel degelijk een vrije markt in het spel is. Het commissielid komt terug op het gratis kilowattuur. Een eenvoudige oplossing zou erin bestaan om deze helemaal af te schaffen, waardoor de factuur voor iedereen zou dalen. Dat bleek uit een hoorzitting met professor Guido Pepermans in de Commissie Energiearmoede (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1454/1*). Misschien valt het te overwegen om de gratis levering te verdubbelen voor de armsten en af te schaffen voor alle anderen, aangezien zelfs die er dan winst mee boeken. Ook distributienetbeheerders zijn die idee genegen. Het debat zou de symboliek moeten overstijgen. De heer Decaluwe pleit er nogmaals voor om oog te hebben voor zowel het ecologische als het sociale debat.

Ook mevrouw *Irina De Knop* vraagt om het debat niet te beperken tot de zonnepalen maar alle openbardienstverplichtingen te scannen op mogelijke efficiëntiewinsten. Ze verwijst ook naar de vergelijkbare problematiek van de minimale aardgasleveringen. Maar daarop wil minister *Freya Van den Bossche* niet meer ingaan omdat dit probleem intussen is opgelost. Verder bevestigt de minister dat de aangekondigde evaluatie wel degelijk alle openbardienstverplichtingen zal betreffen.

De minister beaamt dat bepaalde verplichtingen bij de leveranciers kunnen terechtkomen, wat trouwens al is gebeurd voor bepaalde aspecten van de groene stroom. Maar alleszins voor REG-verplichtingen is dat niet denkbaar. Die zouden het een kleiner bedrijf immers quasi-onmogelijk maken om tot de – al tamelijk gemonopoliseerde – leveranciersmarkt toe te treden.

De gratis kilowattuurverplichting kan daarentegen wel beter bij de leveranciers terechtkomen, meent de heer *Bart Martens*. Dan zouden minder mensen dit voordeel ontberen omdat de leveranciers over meer actuele informatie betreffende adres en gezinstoestand beschikken dan de netbeheerders. Zij hebben immers toegang tot de kruispuntdatabank van Sociale Zekerheid. Ook dit gegeven zou enig gewicht moeten krijgen in de evaluatie.

Minister *Freya Van den Bossche* beaamt dit maar merkt op dat netbeheerders de openbardienstverplichtingen veel transparanter doorrekenen dan leveranciers. Precies daarom blijft de publieke verontwaardiging over Rodenhuisen zeer beperkt, daar de prijsverhoging die de leveranciers voor deze certificaten betalen, in het tarief verborgen blijft. De minister vraagt om niet selectief verontwaardigd te zijn op basis van de instantie die de tarieven beïnvloedt.

De heer *Carl Decaluwe* waarschuwt dat een te drastische verlaging van bepaalde verplichtingen kan resulteren in een instorting van de sector die de betreffende certificaten

aanlevert, waardoor de Vlaamse overheid vervolgens haar groenestroomdoelen dreigt te missen.

Minister *Freya Van den Bossche* beklemtoont dat ze zeker niet één bedrijf of sector wil viseren. Biomassaverbranding weegt hoe dan ook zwaar op het tarief aangezien deze methode een derde van de certificaten binnenhaalt. Uit de VITO-studie blijkt dat de onrendabele top voor 100 percent biomassaverbranding in oude steenkoolcentrales tussen 70 en 85 percent ligt. Hier ligt dus een onmiskenbare marge.

Specifiek met betrekking tot het kilowattuur stelt de minister dat dit een methode tot progressieve tarieven oplevert, wat anders op Vlaams niveau onmogelijk zou zijn bij ontstentenis van de tariefbevoegdheid. Mocht die bevoegdheid overkomen van het federale niveau, dan zou een hogere tarief op basis van een hoger verbruik mogelijk worden. Een progressieve tarief vormt een belangrijke stimulans voor zuinigheid.

Naast inkomen moet gezinsgrootte een belangrijk criterium blijven in elk progressief tariefbeleid. Het huidige systeem met gratis kilowattuur zorgt daarvoor.

Maar waarom moet een steenrijk gezin met vijf kinderen precies dezelfde gratis levering genieten als een straatarm gezin met vijf kinderen, oppert de heer *Carl Decaluwe*. Die discussie wil minister *Freya Van den Bossche* aan de hand van de evaluatie wel voeren, maar waar moet dan de grens komen?

Mevrouw *Liesbeth Homans* herhaalt dat heel wat gezinnen de gratis levering missen omdat de distributienetbeheerders de gezinssamenstelling niet kennen. Daarom wijst de heer *Bart Martens* nogmaals op zijn pleidooi om deze verplichting naar de leveranciers over te hevelen. Bovendien is de progressiviteit van de tarieven een heel sociale maatregel, aangezien – enigszins verrassend – uit een studie is gebleken dat de laagste inkomens de minste elektriciteit verbruiken.

2.4.2. *Energiearmoede*

De heer *Carl Decaluwe* is ervan overtuigd dat de minister al het mogelijke heeft gedaan om de energiearmoede te bestrijden. Toch blijven de armoedecijfers maar stijgen, onder andere door de economische crisis. Het is markant dat de energiearmoede op vijf jaar tijd is verdubbeld. Ter wille van de doeltreffendheid van de maatregelen en een verfijning van het beleid vraagt de heer Decaluwe welk percentage van de betreffende klanten voor een langere periode bij een sociale leverancier is aangesloten en voor een langere periode gebruik maakt van een budgetmeter en/of stroombegrenzer. Misschien kan de VREG, zonder de privacy daarbij in het gedrang te brengen, ter zake meer gedetailleerd rapporteren?

Welke stimuli bestaan er om sociale klanten terug voor de commerciële energievoorziening te laten kiezen? Zonder dergelijke stimuli zal het aantal sociale klanten jaar na jaar blijven stijgen, wat toch geen gewenst gevolg kan zijn van de vrijgemaakte markt, noch een taak van de distributienetbeheerder. Uiteindelijk zullen die sociale leveringen hoe dan ook worden doorverrekend in de distributientarieven.

Mevrouw *Griet Coppé* merkt op dat de financiering van energiebesparende maatregelen kan worden opgebouwd uit verschillende elementen, zoals het eigen vermogen, de opbrengst van de energiebesparing en de premies. Mensen die geen of een beperkt eigen inkomen hebben, zijn aangewezen op een krediet. Lokale entiteiten kunnen dit aan een gunstig tarief verstrekken. Op vraag van mevrouw Sonja Claes stelt mevrouw Coppé

een nieuw betalingssysteem voor. De betoelaging van een dergelijke lening voor minder vermogenden gebeurt via premies. Die kunnen in het huidige systeem enkel op de rekening van de betrokkenen zelf worden gestort. Mocht de premie echter rechtstreeks op de rekening van de kredietverstrekker terechtkomen, dan zou de kredietwaardigheid van de kandidaat-leners stijgen en worden deze leningen voor meer mensen mogelijk. Mevrouw Coppé polst, ook namens haar collega Claes, of de minister een dergelijk systeem wil overwegen, en zo ja, voor welke premies?

Minister *Freya Van den Bossche* bevestigt dat steeds meer mensen in het sociale stelsel van de netbeheerders terechtkomen. Een stimulans om ze terug te krijgen bij een commerciële leverancier is zeker aanwezig, aangezien de energie daar uiteindelijk goedkoper is. Het probleem is dat de betrokkenen daar vaak niet van op de hoogte zijn en evenmin weten hoe ze terug kunnen overschakelen. Bovendien staan de leveranciers niet echt te trappelen om hen terug te bevoorraden gezien hun aura van slecht beheerder. Misschien kan de distributienetbeheerder het initiatief in handen krijgen om een schuldevrije klant terug bij de leverancier terecht te laten komen.

2.4.3. Groene contracten

Aan welke kwaliteitscontrole en garanties zijn de groene contracten van de leveranciers onderworpen, wil de heer *Carl Decaluwe* weten.

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat de VREG deze op basis van de garanties van oorsprong controleert.

2.5. Marktwerking

2.5.1. Hulp bij de leverancierskeuze

Mevrouw *Liesbeth Homans* gaat in op de kerncijfers over het aantal mensen dat van leverancier verandert. Geleidelijk doen meer mensen dit, vooral uit prijsbewustzijn, maar de overheid zou deze mogelijkheid nog meer moeten bekendmaken. Mevrouw Homans heeft al eerder gewezen op de mogelijkheden die de energiesoepers op dat vlak bieden. Verder is de V-test weinig toegankelijk voor precies die mensen die het meest zouden gebaat zijn bij een verlaging van hun energiefactuur, zoals ook is gebleken bij het actualiteitsdebat over energiearmoede in de plenaire vergadering (*Hand. VI. Parl. 2010-11, nr. 8*).

Naar aanleiding van de discussie over het energieloket (cfr. 2.2.3) uitten enkele commissieleden hun twijfels bij de toegankelijkheid van het beleid, onder andere met betrekking tot V-tests, energieloketten en woonwinkels. Wat de V-test betreft, gelooft minister *Freya Van den Bossche* dat bepaalde mensen nooit in staat zullen zijn deze zelf online in te vullen, spijts alle nuttige inspanningen van de VREG om dit procédé zo gemakkelijk mogelijk te maken. In de woonwinkels zou iemand dat in hun plaats kunnen doen en op basis van hun laatste energieafrekening de meest geschikte leverancier bepalen. Deze mogelijkheid moet dan ook duidelijk worden gepromoot, bijvoorbeeld via de OCMW's.

De heer *Marc Hendrickx* noemt dit een prima voorstel. Hij vraagt zich af of de huidige V-test niet bewust gebruiksonvriendelijk is gemaakt om te verhinderen dat veel mensen er gebruik van maken. Dat betwist minister *Freya Van den Bossche*: de VREG doet al het mogelijke om het gebruikersgemak van de test te bevorderen opdat zoveel mogelijk mensen de meest geschikte leverancier zouden selecteren. Maar het handelt om een delicate evenwichtsoefening tussen enerzijds de input van voldoende gegevens om een relevante

berekening mogelijk te maken en anderzijds een formulier dat eenvoudig genoeg is voor iedereen. Voor sommige mensen zal het snel te moeilijk lijken en deze mensen haken al op voorhand af. Zij vormen de doelgroep van de hulp die een woonwinkel kan bieden bij de invulling.

De heer *Bart Martens* verduidelijkt dat een aantal gegevens zoals de postcode nu eenmaal onontbeerlijk is, bijvoorbeeld omdat de distributienetbeheerders verschillende tarieven hanteren. De introductie van slimme meters zal de zaak nog complexer maken. De prijsverschillen zullen dan niet meer beperkt blijven tot dag- en nachttarieven maar er zullen zelfs binnen één uur variaties optreden, die dan nog afhangen van de leverancier en contractformule. Dan wordt het voor de VREG bijzonder moeilijk een bruikbaar model op te stellen dat al deze variabelen incalculeert.

De heer *Wim Wienen* vraagt of VREG-personeel zal moeten instaan voor de voorgestelde assistentie. Minister *Freya Van den Bossche* ontkent dit. Ze rekent op het personeel van de woonwinkels, waarvoor ze als minister van wonen eveneens bevoegd is. In die winkels moeten mensen in de toekomst ook met hun energievragen terecht kunnen.

2.5.2. Toegang tot de energiemarkt

De heer *Carl Decaluwe* stelt vast dat de beleidsbrief veel verwacht van de energiemarkt. Maar in de praktijk blijkt de vrije markt lang niet alles op te lossen, of verlopen de processen op zijn minst erg traag. Welke manieren zijn er om de processen te versnellen? Uit de pers heeft het commissielid vernomen dat een bedrijf zich specifiek wil richten op energievoorziening voor allochtonen. Hoe meer marktspelers, hoe beter, meent de heer Decaluwe, maar hij had graag wat verduidelijking gekregen van de minister.

De heer *Wim Wienen* stelt vast dat de elektriciteitsmarkt ondanks de liberalisering zeer geconcentreerd blijft. Electrabel behoudt nog 68,8 percent van de elektriciteitsmarkt en 62,75 percent van de gasmarkt, en bevindt zich daarmee in een zeer sterke positie. In verband met een specifiek elektriciteitsbedrijf voor allochtonen vraagt de heer Wienen zich af of energie halal kan zijn. Belangrijk is echter dat de markt wordt geliberaliseerd. De overheid moet onderzoeken waarom zoveel mensen bij die ene leverancier blijven zweren.

In de kerncijfers maakt minister Van den Bossche gewag van 27 actieve leveranciers voor elektriciteit en 19 voor aardgas, leest mevrouw *Liesbeth Homans*. De N-VA is absoluut geen voorstander van maatregelen die de markttoegang voor nieuwe spelers zouden belemmeren.

2.6. Slimme netten en slimme meters

Uit verklaringen van minister Van den Bossche, het ABVV en Infrax heeft de heer *Carl Decaluwe* begrepen dat een algemene uitrol van de slimme meters nog weinig voorstanders kent. Het commissielid is geïnteresseerd in de resultaten van het pilootproject en vraagt de minister meer duiding en eventueel een internationale vergelijking. Of wacht de minister de evaluatie van het proefproject af?

Mevrouw *Liesbeth Homans* is geen fervent voorstander van een verplichte algemene uitrol. Ook de heer Steve Stevaert heeft onlangs dit standpunt ingenomen. Een mogelijkheid om vrijwillig te kiezen voor een aardgasbudgetmeter zou de overheid wel moeten promoten.

Minister *Freya Van den Bossche* zal erover waken dat de proefprojecten niet enkel de technische haalbaarheid testen maar ook sociale effecten en de gevolgen voor consumenten in beschouwing nemen.

2.7. Gesloten distributiesystemen

In uitvoering van een Europese richtlijn wil minister Van den Bossche aan de gesloten distributiesystemen het statuut van netbeheerder toekennen, heeft mevrouw *Liesbeth Homans* gelezen. Maar daarbij steken praktische problemen de kop op. Een energieproducent die tegelijk een net beheert, is immers verplicht dit net te verkopen. Gaat het om een federale of een Vlaamse bevoegdheid? Dit hangt af van het aantal kilovolt op de netten. De betrokken bedrijven maken zich zorgen.

2.8. Vlaams Energiebedrijf

Volgens de Minaraad zou het Vlaams Energiebedrijf een green investment bank moeten worden, heeft de heer *Hermes Sanctorum* vernomen. Maar ook de subsidies en toelagen voor energie zouden er een plaats in moeten krijgen volgens de Minaraad. Letterlijk staat in het advies van dit adviesorgaan bij het voorontwerp van programmadecreet: “De Minaraad is van oordeel dat het Vlaams Energiebedrijf de rol van een soort nationale ‘green investment bank’ zou moeten vervullen die publieke middelen van verschillende bronnen samenbrengen en verschillende financieringsinstrumenten ontwikkelen. (...) Een dergelijke investeringsbank moet een centraal orgaan worden voor de coördinatie van de verschillende subsidiemechanismen en zou een soort one stop shop moeten vormen die kan bijdragen aan een maximale ontsluiting van het potentieel aan energiebesparing en aan hernieuwbare energie.”. Wat is het standpunt van minister Van den Bossche over dit advies?

De heer *Carl Decaluwe* heeft vragen bij het Vlaams Energiebedrijf. In de perceptie zou dit een marktbreker moeten worden, een wapen tegen het quasimonopolie van Electrabel, hoewel het budget voor dat doel toch wel veel te beperkt lijkt. Maar als de minister zoveel heil verwacht van de vrije markt, welke rol kan dit overheidsbedrijf nog spelen? Blijkbaar zal het participaties moeten nemen, maar anderzijds zou het worden ingeschakeld in het energiebeleid van minister Van den Bossche. Waarom kan het dan niet onder haar bevoegdheid terechtkomen?

Het Bureau van het Vlaams Parlement heeft besloten dat het programmadecreet niet de aangewezen manier is om een energiebedrijf op te richten en heeft daarom het betreffende hoofdstuk uit het voorontwerp laten schrappen. De heer Decaluwe vraagt dat het businessplan van het Vlaams Energiebedrijf in de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie wordt besproken. De begroting voor het Energiebedrijf vormt een heel substantieel onderdeel van het volledige energiebudget van de Vlaamse Regering.

Over het Vlaams Energiebedrijf vindt de heer *Wim Wienen* slechts een vijftal lijnen terug in de beleidsbrief. Het commissielid verwacht een slechts beperkte rol, die vooral zal neerkomen in de promotie van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie. Vergeleken met de verklaringen in de verkiezingscampagnes is dit een zeer bescheiden invulling van de opdracht van dit bedrijf. Kan deze niet worden uitgebreid?

Het Vlaamse Energiebedrijf hoort als overheidsbedrijf tot de bevoegdheid van minister Ingrid Lieten, hoewel mevrouw *Liesbeth Homans* ervoor te vinden zou zijn om het bij het

energiebeleid onder te brengen. Voor de N-VA mag de rol van het bedrijf absoluut niet beperkt blijven tot subsidievehikel. De fractie blijft het idee van een rollend fonds genegen.

Mevrouw *Irina De Knop* heeft haar twijfels bij de meerwaarde van een Vlaams energiebedrijf. Vormt dit wel de meest nuttige besteding van de schaarse middelen? Kan men met het relatief bescheiden budget wel een impact hebben op de energiemarkt? Waarin zal de precieze opdracht bestaan? Er is blijkbaar sprake van een businessplan.

De heer *Bart Martens* pleit om de relatief schaarse middelen voor het Vlaams Energiebedrijf in te zetten in investeringen met een hefboomeffect. Hij verwijst onder andere naar het betoog van mevrouw Homans over het rollende fonds. Er valt nog heel wat energiewinst te rapen in het gebouwenpatrimonium van de Vlaamse overheid. Dat zou economisch rendabele besparingen opleveren. De budgetten van de departementen en agentschappen om in hun eigen gebouwen te investeren zijn aan de krappe kant. Het Vlaams Energiebedrijf zou via een ESCO een derdebetalersstelsel kunnen invoeren om deze investeringen te helpen prefinancieren. De terugbetaling kan dan uit de gerealiseerde energiebesparing komen. Op termijn zou dat zowel het energieverbruik als de overheidsuitgaven verlagen.

De heer *Carl Decaluwe* hoopt dat het energiebedrijf meer zal inhouden dan steun voor renovatie van overheidsgebouwen.

De heer *Bart Martens* antwoordt dat het bedrijf inderdaad heel wat meer taken zal krijgen. De investering die hij beschrijft, zal trouwens een automatisch terugverdieneffect sorteren, zodat de investering niet verloren gaat.

Daarvoor is toch geen apart energiebedrijf nodig, oppert de heer *Carl Decaluwe*. Eandis heeft al zo'n systeem voor gemeentebesturen. Heel wat privébedrijven passen iets dergelijks toe voor zonnepanelen. Dreigt hier geen interventie in de marktmechanismen?

De heer *Bart Martens* bevestigt dat ESCO-systemen ten gunste van energiezuiniger overheidsgebouwen nu al bestaan. Eandis en Infracx bieden die aan voor gemeentebesturen en provincies. Fedesco voorziet in derdepartijfinanciering voor energiebesparende maatregelen in de gebouwen van de federale overheid. Het gebouwenpatrimonium van het Vlaams Gewest valt echter buiten het toepassingsgebied van deze maatregelen. Dat zou bijgevolg één van de taken van het energiebedrijf moeten worden. Een andere taak moet erin bestaan om de bestaande participaties van de PMV beter te bundelen en efficiënter te benutten.

Mevrouw *Liesbeth Homans* heeft in de kranten gelezen wat minister Lieten van plan is met het energiebedrijf. Over de toekomstige structuur van het bedrijf heeft de Vlaamse Regering al een persmededeling verspreid. Op het gebied van ESCO heeft de Vlaamse overheid een voorbeeldfunctie met betrekking tot zijn eigen patrimonium. Daaronder vallen niet alleen kantoren, maar ook rusthuizen, scholen en dergelijke. Als de overheid die energiezuinig maakt, zullen particulieren mogelijk dit voorbeeld volgen. Ook investeren in hernieuwbare energie en participatie in internationale klimaatfondsen behoren tot de doelstellingen.

Minister *Freya Van den Bossche* wijst erop dat het Vlaams Energiebedrijf niet tot haar bevoegdheid behoort.

2.9. Link met andere beleidsdomeinen en overheden

Om ook in de mobiliteit hernieuwbare energie te kunnen promoten, vraagt de heer *Carl Decaluwe* een algemene visie van de Vlaamse Regering, aangezien elektrische wagens onder het innovatiebeleid ressorteren maar er natuurlijk ook een duidelijk verband is met het energiebeleid. Ook met het landbouwbeleid heeft het energiebeleid een duidelijke link.

Over de link met het woonbeleid heeft mevrouw *Liesbeth Homans* een vraag. Ze peilt naar de stand van zaken met betrekking tot de vervanging van enkel glas in sociale woningen. Eind augustus was van de beschikbare 6 miljoen euro nog maar 918.000 euro opgebruikt, heeft de minister geantwoord op een schriftelijke vraag. Zal de minister eventueel de voorwaarden verruimen en ook appartementen in aanmerking nemen, in plaats van alleen eengezinswoningen?

Collectieve stookplaatsen blijken tot nogal wat klachten te leiden als de meters en de registratie van het verbruik niet naar behoren functioneren. In Sint-Truiden varieerde de factuur voor hetzelfde type appartement van 50 tot 2000 euro per jaar. Minister Van den Bossche heeft nu een studie besteld. Mevrouw Homans vindt het een goed initiatief dat de minister naar een optimalisatie van het systeem streeft.

Wat het federale energie- en woonbeleid betreft, hoopt mevrouw Homans op een maximale overheveling van de bevoegdheden. Ze wil specifiek ingaan op de rol van de federale ombudsman, die heel wat klachten ontvangt over Vlaamse bevoegdheden en deze doorspeelt naar zijn Vlaamse collega. Heeft de minister hierover al overleg gepleegd met haar federale collega? Met een regering van lopende zaken is het mogelijk niet zo eenvoudig om een oplossing uit te werken?

Een ander punt om bij de federale overheid aan te kaarten is het koninklijke besluit betreffende de injectietarieven. De beleidsbrief vermeldt de intentie om het onderwerp aan te kaarten op het Overlegcomité. Intussen hebben de heer Martens e.a. een voorstel van decreet ingediend, waarvoor het nog wachten is op het advies van de Raad van State. In gunstig geval ontheft dit parlementaire initiatief de minister van de taak om deze zaak op regeringsniveau op te lossen.

Zal de VVSG worden betrokken bij het overleg over de ‘smart cities’, vraagt de heer *Marc Hendrickx* ten slotte.

Tegen het einde van 2011 zal in 3000 sociale woningen het enkel glas door dubbel glas vervangen zijn, antwoordt minister *Freya Van den Bossche* aan mevrouw Liesbeth Homans. Daarna is het voorziene budget opgebruikt en moeten er eventueel nieuwe middelen worden vrijgemaakt.

Mevrouw *Liesbeth Homans* betreurt dat de grote SHM's, zoals de Antwerpse Woonhaven, uit de boot vallen omdat de maatregelen enkel voor huizen geldt en niet voor appartementen. De sociale huurders in de grootsteden kunnen bijgevolg niet van de maatregel genieten en blijven met slecht isolerend enkel glas opgescheept.

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat ze het programma alleen zal voortzetten als ook appartementen in aanmerking komen.

De projecten voor collectieve stookplaatsen zijn ingediend, vervolgt de minister haar antwoorden. Er is voorzien in een cofinanciering van 3 miljoen euro. De EFRO-steun bedraagt 8 miljoen euro. De aanvragen worden op dit moment geëvalueerd.

In verband met de injectietarieven verwacht de minister een oplossing via het vermelde voorstel van decreet.

De ‘smart cities’ maken momenteel het voorwerp uit van een administratieve werkgroep met onder andere het Team Stedenbeleid van het Agentschap Binnenlans Bestuur. De minister zal hen vragen om ter zake voldoende contact te onderhouden met de VVSG.

BEVOEGDHEID STEDEN

I. TOELICHTING DOOR MINISTER FREYA VAN DEN BOSSCHE

1. Begroting 2011

1.1. Lineaire besparingen

Net als voor de bevoegdheid energie beperkt minister *Freya Van den Bossche* haar toelichting tot de belangrijkste wijzigingen die een beleidsrelevante impact hebben op het betreffende beleidsveld, in casu het Stedenbeleid. Voor meer details verwijst ze naar toelichting B (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 13 B-2*).

Op diverse begrotingsartikels staan verminderingen door besparingsafspraken binnen de Vlaamse Regering.

De lineaire besparingen zijn:

- 1,5 percent op loonkredieten en 2,5 percent op werkingskredieten;
- 5 percent op facultatieve subsidies;
- 2 percent op gereguleerde subsidies;
- 10 percent op communicatie- en consultancybudgetten.

1.2. Toelichting per entiteit

In 2011 reserveert de Vlaamse Regering ruim 146 miljoen euro voor het Vlaamse Stedenbeleid, laat de minister weten.

Vlaams Stedenfonds

Het belangrijkste krediet is zonder meer dat aan het Stedenfonds voor 132,266 miljoen euro, een stijging met 3,5 percent ten opzichte van het vorige jaar.

Stadsvernieuwingsfonds

Voor de ondersteuning van de stadsvernieuwingsprojecten wordt 12,538 miljoen euro ingeschreven, wat evenveel is als in 2010.

Werkingsuitgaven

De belangrijkste wijziging betreft een verschuiving van 86.000 euro verschoven naar de BA 300/1100/X ‘lonen en sociale lasten’ voor de aanwerving van twee accountmanagers die een taak krijgen in de stadsvernieuwing.

De andere werkingskosten worden onder andere ingezet voor de organisatie van een congres over de resultaten van de visitatiecommissie over het Stedenfonds en de nieuwe Stadsmonitor.

Studiekosten en onderzoeksopdrachten

De kredieten in 2011 voor studie en onderzoek bedragen 145.000 euro. Het onderzoekskrediet van 166.000 euro wordt in 2010 aan twee onderzoeken toegewezen, met name de ondersteuning van de Stadsmonitor 2011 en een onderzoek over de stedelijke fiscale instrumenten, waaronder de huiskorting en de binnengemeentelijke fiscale differentiatie. De invulling van de onderzoeksagenda van 2011 zal rekening houden met de resultaten van deze onderzoeken.

Algemene communicatie

In 2010 was voor communicatie 107.000 euro beschikbaar. Dat geld wordt gebruikt voor een fotoproject, een publicatie over tien jaar Thuis in de stad-prijs en de uitwerking van een concreet communicatieplan voor de komende jaren. Voor 2011 bedraagt het communicatiebudget uit de begroting 93.000 euro.

Communicatie, vorming en sensibilisering middels het Stedenfonds

Naast het algemene communicatiebudget voor stedenbeleid is er een veel aanzienlijker specifiek communicatiebudget voor het Stedenfonds. Het decretaal vastgelegd krediet bedraagt 700.000 euro. Na de lineaire besparing zal daarvan 630.000 euro overblijven, ruim voldoende voor de visitatiecommissie, een uitgebreide masterclass stadsvernieuwing en de recurrente projecten.

Subsidies voor originele en innoverende projecten in de steden

Hiervoor is 70.000 euro gereserveerd.

Subsidie aan het Kenniscentrum Vlaamse steden

In 2010 bedroeg het krediet 133.000 euro. In 2011 wordt dat 126.000 euro. Ruim voldoende om de samenwerking voort te zetten, oordeelt de minister.

Thuis in de stad-prijs

De jaarlijkse Thuis in de stad-prijs krijgt nog 141.000 euro. De drie prijscategorieën zijn naar twee categorieën teruggebracht, omdat het budget met 9000 euro is gedaald. De prijs per categorie is dus eigenlijk substantieel verhoogd. De prijs zal in 2011 worden georganiseerd met een aangepaste formule.

2. Beleidsbrief 2010-2011

2.1. Inleiding

Minister Van den Bossche situeert haar beleidsbrief als de concrete vertaling van de uitgangspunten en de ambities van haar beleidsnota ‘Duurzame en Creatieve Steden’, (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 15/1*) die ongewijzigd blijven.

Op 7 oktober 2010 vond in de commissie een debat plaats over de selectieve stadsvlucht (*Hand. VI. Parl. 2010-11, nr. C17*). De centrale vraag was toen of jonge gezinnen de steden links laten liggen, er nog steeds uit wegtrekken en zo ja waarom. Dit debat resulteerde in een met redenen omklede motie van het Vlaams Parlement, waaraan de minister haar volle medewerking toezegt. De motie vraagt onder meer het volgende:

- onderzoek naar fiscale steunmaatregelen;
- onderzoek van de mogelijkheden voor de integratie van de stadscontracten, het Stedenfonds en het Stadsvernieuwingsfonds;
- verder werk maken van een horizontaal Vlaams stedenbeleid;
- blijven ijveren voor de regionalisering van het federaal grootstedenbeleid en de daaraan verbonden middelen.

Uit deze motie blijkt dat de steden heel belangrijk zijn voor Vlaanderen, concludeert de minister. De steden bieden antwoorden op belangrijke demografische, economische, ruimtelijke, ecologische en sociale ontwikkelingen en vormen de motor voor maatschappelijke vernieuwing. Het Vlaamse stedenbeleid moet de steden ondersteunen en stimuleren.

2.2. Cijfers en trends, steden in Vlaanderen

De minister vestigt de aandacht op enkele belangrijke demografische cijfers of trends:

- het grootste aandeel alleenstaanden woont in de grootsteden en de centrumsteden. Bijna één op vijf inwoners is alleenstaand, in Brussel is dit bijna één op vier inwoners;
- het aandeel min 20-jarigen is de afgelopen jaren enkel in de grootsteden en het gebied rond Brussel gegroeid;
- de ‘veroudering binnen de veroudering’ of interne vergrijzing is sinds 2001 het verst gevorderd in de Vlaamse groot- en centrumsteden en in Brussel;
- uit de recentere databanken van Antwerpen en Gent blijkt dat er nog steeds een selectieve stadsvlucht is, maar dat die afneemt. Volgens Steunpunt Ruimte en Wonen stopt de stadsvlucht van jonge gezinnen niet in de stadsrand maar gaat dit fenomeen verder in de richting van het platteland, met de nodige consequenties voor schaarse open ruimte en de mobiliteit in het buitengebied en voor de sociaaleconomische draagkracht van de steden.

Voor de beleidsbrief 2012 zal de minister de indicatoren uit haar beleidsnota laten meten.

2.3. De strategische doelstellingen of het horizontale spoor

Het stedenbeleid is in belangrijke mate een horizontaal beleid, stelt minister Van den Bossche, die voor dit beleid nauw samenwerkt met de andere ministers van de Vlaamse Regering en hun administraties. Het Kenniscentrum Vlaamse Steden screent steeds de beleidsnota’s en -brieven van alle ministers op het thema stedelijkheid. De resultaten zijn vlot terug te vinden op de interessante website van het kenniscentrum.

Vlaanderen wil een Europese top 5-regio zijn en de minister-president heeft daartoe Vlaanderen in Actie uitgedokterd. Het regeerakkoord en de respectieve beleidsnota's werden hierin vertaald. Dit leidde tot meer dan 300 sleutelprojecten. Een aantal van deze sleutelprojecten zijn cruciaal om de rol van de steden te versterken. Omgekeerd hebben de sleutelprojecten sterke, duurzame steden nodig om van Vlaanderen een topregio te maken.

Een uitgebreide opsomming van de projecten is te vinden in de beleidsbrief. In de commissie vermeldt de minister de volgende selectie van cruciale sleutelprojecten die ze van nabij zal opvolgen:

- wonen in de stad aantrekkelijker maken met de beleidsinstrumenten stadsvernieuwing en stedenfonds, met de proefprojecten duurzame wijken, met de structurele ondersteuning van de transitienetwerken duurzaam wonen en bouwen; verder vanuit het woonbeleid, en meer bepaald de uitvoering van het Grond- en Pandendecreet, de samenwerking wonen-welzijn, en het Woonbeleidsplan Vlaanderen dat in opmaak is;
- een ruimtelijk stedelijk gebiedsbeleid ontwikkelen door de interne staatsvorming en de lopende herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en de opmaak van een nieuw Beleidsplan Ruimte Vlaanderen;
- een open en warme samenleving creëren, aangezien de gelijktijdige verjonging en vergrijzing de steden voor nieuwe uitdagingen stelt. Initiatieven zijn het Kaderdecreet Voorschoolse Opvang en de capaciteitsuitbreiding in de kinderopvang, de realisatie van brede scholen, het Vlaams Jeugdbeleidsplan, het Vlaams Ouderenbeleidsplan en het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding;
- steden laten uitgroeien tot belangrijke centra van creativiteit en ondernemerschap, met de opvolging van de ontwikkeling van een kleinhandelsbeleid, waarover de minister-president en ministers Muylers de Startnota Winkelen in Vlaanderen hebben opgesteld. Verder is er het beleid van minister Muylers met betrekking tot ruimte om te ondernemen en dat van minister Crevits op het vlak van stedelijke distributie;
- steden helpen vergroenen. Hierin speelt het initiatief 'groen in en om de stad' van minister Schauvliege een rol, net als de ontwikkelingen in het kader van het 'Ontwerp Vlaams Klimaatsbeleidsplan 2013-2020';
- streven naar slimme mobiliteit in de steden, via een duurzaam en milieuvriendelijk mobiliteitsbeleid met aandacht voor de leefbare inrichting van woonkernen, en via de opvolging en totstandkoming van het Mobiliteitsplan Vlaanderen 2012-2017;
- meer ruimte creëren voor inspraak en betrokkenheid van bewoners, door een eigen instrumentarium en participatie bij stadsvernieuwingsprojecten;
- een krachtig bestuur mogelijk maken door stadsregionale samenwerking te faciliteren, het Kenniscentrum Vlaamse Steden in te schakelen, de lokale meerjarenplanning voor lokale besturen op te volgen, het strategische basisonderzoek te versterken en een strategisch marketingplan uit te werken;
- samenwerken met alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid met het oog op versnelling, verbetering en vereenvoudiging van de processen en de procedures van de investeringsprojecten, waarover de steden volgens de minister terecht klagen. De procedures duren veel te lang. Ook de brownfieldprojecten en -convenants zijn vooral voor de steden belangrijk.

2.4. De operationele doelstellingen of het verticale spoor

Operationele doelstelling 1: het Vlaams Stedenfonds

Minister Van den Bossche is tevreden dat de decretaal voorziene groeivoet van 3,5 percent gehandhaafd blijft zodat ze kan blijven investeren in sterkere lokale besturen.

Een belangrijke actie voor volgend jaar is de organisatie van de visitatieronde bij de dertien centrumsteden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. De vorige ronde dateert van 2005. De twee cruciale vragen luiden als volgt:

- wat is de voortgang, de effectiviteit en de efficiëntie van de convenants;
- wat is de effectiviteit en efficiëntie van het stedenfonds als Vlaams beleidsinstrument?

Aan de formule van de vorige visitatieronde van 2005 werd weinig veranderd. De steden waren met deze formule enorm tevreden. Vooral het accent op leren van elkaar viel in de smaak.

In 2010 is de voorbereiding van de visitatieronde 2011 afgerond. De opdracht is gegund, de twee voorzitters zijn aangeduid, het format en het proces zijn uitgetekend en overlegd met de steden, deelt de minister mee.

Tegen eind november 2010 maakt elke stad een tussentijds voortgangsrapport op over de resultaten van de inzet van haar stedenfondsovereenkomst voor de jaren 2008 tot en met 2010. Ter ondersteuning heeft de Studiedienst van de Vlaamse Regering voor de steden een rapport met maatschappelijke evoluties ontwikkeld. De steden kunnen minstens twee inhoudelijke thema's uit een lijst van tien kiezen, die uitgebreid aan bod zullen komen tijdens de visitatie. Minstens één thema moet komen uit de volgende drie:

- kansarmoede in de stad, hefboomen, tools en kansen voor de stad;
- kindvriendelijkheid, als toets voor een open en toegankelijke en aangename stad voor iedereen;
- de strategische organisatie van stadsbesturen.

De steden zijn nauw betrokken bij de samenstelling van deze lijst van tien thema's. Zeven steden hebben voor het onderwerp kansarmoede gekozen. Ze worden daarmee dus duidelijk in hoge mate geconfronteerd.

De visitatiecommissie zal met deze rapporten, de voortgangsrapporten en de themastukken het debat over het Stedenfonds in iedere stad aangaan. Tegen eind 2011 krijgt de Vlaamse Regering het eindrapport, waarna het voor bespreking aan het Vlaams Parlement wordt overgemaakt.

Operationele doelstelling 2: het Stadsvernieuwingsfonds

De minister deelt mee dat sinds vorig jaar het Stadsvernieuwingsfonds op jaarbasis wordt georganiseerd. Dit is een belangrijke vooruitgang, omdat de steden dan geen drie jaar hoeven te wachten om een project in te dienen. Het vorige systeem werkte de indiening van premature projecten in de hand. Een tweede vernieuwing bestaat erin dat de steden voortaan de kans krijgen om zelf een conceptsubsidie aan te vragen. Hierdoor moeten ze niet vanaf het begin mikken op de grote investeringssubsidie van het fonds. Dit alles voorkomt dat een project wordt geweigerd op basis van één vormfout en de initiatiefnemer vervolgens drie jaar moet wachten om de gecorrigeerde versie opnieuw in te dienen. Door deze maatregelen kunnen steden voortaan op hun eigen ritme een kwalitatief sterk project indienen.

Voor de oproep in 2010 ontving het fonds elf aanvragen voor de projectsubsidie en acht voorstellen voor de conceptsubsidie. In december wordt beslist welke voorstellen zullen worden gesubsidieerd. Onmiddellijk aansluitend op deze beslissing zal de oproep voor het jaar 2011 worden opgesteld.

Minister Van den Bossche wil de kwaliteit van de voorstellen voor hun indiening bevorderen en hun verdere ontwikkeling begeleiden. Daarnaast is zeker bij de kleinere steden duidelijk vraag. Er komen twee nieuwe accountmanagers om de steden hierin bij te staan.

Wegens succes wordt de masterclass stadsontwikkeling in 2011 herhaald, uitgebreid met twee dagen en modulair gemaakt. Deze verbeteringen komen rechtstreeks tegemoet aan de vraag van kleinere steden, die vaak niet aanwezig konden zijn wegens tijdsgebrek en overbelasting. De nieuwe werkwijze geeft hen de kans om toch een onderdeel van de opleiding te volgen.

Operationele doelstelling 3: stadsregionale samenwerking faciliteren

Het groenboek over de interne staatshervorming en de voorbereiding van het witboek hebben al heel wat discussie veroorzaakt. Maar tussen de steden zelf was er weinig verdeeldheid. Voor grotere steden is een verlaging of afschaffing van de provinciale inmenging wenselijk, maar ook zij beamen dat kleinere steden en gemeenten wel degelijk behoefte kunnen hebben aan die provinciale overheid. Antwerpen en Gent, die helemaal provincievrij willen functioneren, werken aan een nota met hun visie op het groenboek. Minister Van den Bossche zal nagaan in welke mate de dertien centrumsteden een gezamenlijk standpunt kunnen vertolken over de interne staatshervorming.

Oostende vormt een atypisch voorbeeld van stadsregionale samenwerking. De stad vroeg een strategische visie te ontwikkelen waarin zijn positie in het stedelijk gebied Kust zou worden uitgeklaard. In 2009 is die ambitie verbreed met een stadsregionaal luik. De begeleidingsgroep van het stadscontract zal een projectvoorstel voltooien tegen het einde van 2010. Vervolgens zal minister Van den Bossche samen met de ministers van toerisme en ruimtelijke ordening beslissen of het onderzoek mag worden opgestart.

Operationele doelstelling 4: de steden positief in de kijker zetten

Het voorbije werkjaar is vooral aandacht gegaan naar de evaluatie van de voorbije 'Thuis in de stad'-mediacampagne, bekend als Gusje het Stadsmusje. De campagne had zijn verdienste, vindt minister Van den Bossche, maar de ambitie om jonge gezinnen te overhalen om in de stad te komen of blijven wonen, is amper waargemaakt. Wel is de minister van plan om te blijven investeren in de beeldvorming over steden. In een recent verleden hadden steden nog de reputatie probleemzones te zijn. Nu hebben ze een positiever imago en wil de minister hun troeven in de kijker zetten. Een algemene campagne is wellicht een minder geschikt instrument dan een reeks afzonderlijke campagnes op maat van de betrokken steden. Gent, Antwerpen en Lokeren hebben elk hun eigen karakteristieken en hebben mogelijk ook hun eigen plannen om jonge gezinnen aan te trekken. Daarop kan de Vlaamse overheid haar campagnes afstemmen.

De Thuis in de stad-prijs is in 2010 aan zijn tiende editie toe. Er zal een boek worden uitgegeven. In 2010 zijn er twee in plaats van de traditionele drie categorieën. De prijs voor 2010 wordt eind januari 2011 uitgereikt. Voor 2010 werd een nieuw kader voor de subsidie "innoverende en originele projecten door buurt- of wijkverenigingen in steden" uitgewerkt. Het budget bedraagt 70.000 euro. De steden hebben samen 62 voorstellen ingediend, een verrassend en overrompelend resultaat. In 2011 zal het project een vervolg krijgen met ofwel een hoger budget, ofwel striktere voorwaarden tot deelname. Niet alle ingediende projecten blijken even innoverend, waaruit de minister concludeert dat er ook voor andere buurt- of wijkprojecten een vraag naar ondersteuning bestaat.

Operationele doelstelling 5: de Stadsmonitor

In 2010 ging de organisatie van de editie 2011 van de Stadsmonitor van start. Belangrijke nieuwe voorstellen betreffende duurzaam wonen gaan bijvoorbeeld over kwaliteits-, comfort- en energiezuinige aspecten, de betaalbaarheid van woningen, mogelijke verhuisbeslissingen enzovoort.

Net als in 2008 zullen inwoners uit de dertien centrumsteden in 2011 een postenquête invullen. Deze aanpak laat toe om maatschappelijke evoluties op stadsniveau in beeld te brengen. De steden krijgen opnieuw de kans om extra enquêtes te houden. De steden Aalst, Antwerpen, Genk en Turnhout gaan op dit aanbod in, wat betekent dat ze ook bereid zijn dit onderzoek te cofinancieren. Dat stemt minister Van den Bossche tevreden.

Einde 2011 wordt de nieuwe editie van de Stadsmonitor officieel voorgesteld. Deze timing laat de steden – ook die met nieuwe coalities – toe om de editie 2011 te gebruiken als input bij de voorbereidingen van hun nieuw bestuursakkoord. De waarde van de Stadsmonitor hangt af van de mate waarin de lokale besturen bereid worden gevonden om hem een rol te laten spelen bij de opmaak van plannen.

Voor het Vlaamse stedenbeleid zal de Stadsmonitor, net zoals het syntheserapport van de visitatiecommissie over het Stedenfonds, een belangrijk element zijn.

Operationele doelstelling 6: de stadscontracten

De ambitie in het regeerakkoord en de beleidsnota luidt: “de methodiek van de stadscontracten wordt in samenspraak met de steden uitgebreid met nieuwe sectoroverschrijdende thema’s en de methodiek krijgt een structurele verankering in de reguliere samenwerking van de Vlaamse overheid”. Minister Van den Bossche beschouwt de contracten als een goed systeem aangezien ze zowel van de stedelijke overheid als van de Vlaamse overheid een engagement vergen.

De stadscontracten werden het voorbije jaar geëvalueerd, en zullen ook in 2012 geëvalueerd worden, om ze vanaf 2012 te vernieuwen voor de duur van de nieuwe lokale legislatuur 2013-2018.

Het stadsspecifieke luik wordt sinds de start van het project opgevolgd door een begeleidingscommissie. Deze commissie bewaakt de voortgang van de projecten en bespreekt mogelijke knelpunten. Voor zware knelpunten werden specifieke werkgroepen opgericht, bijvoorbeeld de werkgroep Handelsdokbrug in het project Oude Dokken in Gent. De werkgroep probeert het knelpunt op te lossen waarna de ruimere begeleidingsgroep haar taak terug kan voortzetten.

Het Vlaamse stedenbeleid kan in de tussentijdse rapporten eventueel problemen constateren en in dat geval zelf tussenbeide komen.

Het luik wonen werd opgestart in 2009, door middel van een opvolging van zes thema’s door vijf werkgroepen. De coördinatie gebeurt vanuit het Overlegforum Wonen onder leiding van het Kenniscentrum Vlaamse Steden. Intussen zijn de vijf werkgroepen van start gegaan. Zij zullen de eerste tussentijdse resultaten bespreken. Dat zullen ze ook in 2011 doen. De thema’s zijn: aansturing van de sociale woonprojecten, waaronder de regierol van de gemeenten; de afstemming van de beleidsdomeinen wonen en welzijn; het onderzoek naar stedelijk fiscaal instrumentarium; een stedelijk grond- en pandenbeleid; de ver-

sterking van de private huurmarkt; en onderzoek naar de procedures en processen bij de complexe projecten aan de hand van drie cases.

Operationele doelstelling 7: opstarten en verstevigen van een horizontaal stedenbeleid

De nieuwe beheersovereenkomst met de administratie bevat de ontwikkeling van een methodiek en een netwerk om andere beleidsdomeinen op te volgen die een impact hebben op de steden. Elke minister die een horizontaal beleid moet ontwikkelen, wordt geconfronteerd met bepaalde uitdagingen. Minister Van den Bossche is niet van plan bestaande fora te doorkruisen, maar juist om er zich bij aan te sluiten. De sleutelprojecten in het kader van ViA vormen een prima basis om telkens het stedenbeleid bij te betrekken. Voor 2011 kondigt de minister een ViA-rondetafel over stedenbeleid aan.

Operationele doelstelling 8: onderzoeksprogramma

Tegen eind 2010 worden de volgende vier onderzoeken opgestart:

- de bevolkingsprognoses voor de steden worden uitgewerkt. Dit onderzoek kwam er nadat de commissie had opgeroepen om de impact van de demografische evoluties sneller in te schatten. Daarnaast denkt de minister aan de ontwikkeling van een soort procesarchitectuur om met bevolkingsprognoses om te gaan. Er is nood aan een soort knipperlichtsysteem als de reële cijfers van de prognoses beginnen af te wijken;
- de centrumsteden zoeken naar een fiscaal instrumentarium ter voorkoming van selectieve stadsvlucht en tot herstel van de sociale mix in probleebuurtten door het aantrekken van tweeverdieners met kinderen. Het moet ook mogelijk zijn de fiscale instrumenten afhankelijk van het stadsdeel te differentiëren, opdat er bijvoorbeeld hoger opgeleide jonge mensen met een beperkt financieel vermogen maar met een hoog toekomstperspectief terecht komen. Dat zou de opwaardering van een wijk op gang kunnen brengen;
- het derde onderzoek gaat over de verhuis- en blijfmotieven van jongvolwassenen en jonge gezinnen in de centrumsteden. De vragen zijn: waarom woont iemand in de stad; waarom is iemand naar de stad gekomen; waarom blijft iemand in de stad; waarom verlaat iemand de stad; woont die persoon tegen zijn zin in de stad; heeft die persoon het gevoel geen alternatief te hebben; betreurt die persoon dat hij in de stad is komen wonen of net niet; zou die persoon liever in de stad blijven wonen en heeft hij er spijt van dat hij de stad moet verlaten; en welke factor was/is doorslaggevend om naar de stad te komen, de stad te verlaten of in de stad te blijven?;
- een basisvereiste voor een aantrekkelijke woonstad is een betaalbaar woonaanbod. De woningprijzen zijn sinds 2000 sterk gestegen. Sinds 2004 is die stijging opvallend sterker in de steden. Om de betaalbaarheid van het wonen te verbeteren neemt de Vlaamse overheid diverse initiatieven, onder meer op vlak van sociaal wonen en in het kader van het grond- en pandenbeleid. Om dat in goede banen te leiden is een goed inzicht nodig in de dynamiek van de stedelijke woonmarkt en de achterliggende mechanismen die de prijs beïnvloeden.

Voor Vlaanderen is daarover momenteel weinig informatie voorhanden. Redelijk algemeen aanvaard is dat de gunstige rente- en inkomensontwikkeling de prijzen mee omhoog hebben geduwd. Tegenover deze vraaggerichte verklaring van de prijsstijgingen staan de aanbodgerelateerde verklaringen. Die zoeken de oorzaak van prijsstijgingen vooral in

schaarste aan woningen en bouwgronden. Om de prijsstijgingen in de steden te verklaren krijgt vooral de aanbodbenadering aandacht in het publieke debat. De minister vindt een helikopterzicht nodig om meer inzicht te verwerven. Daarom werd een onderzoeksopdracht uitgeschreven met volgende onderdelen: in beeld brengen van de verschillen in en evoluties van de prijzen op de vastgoedmarkt; nadere verkenning van de ontwikkeling in het stedelijk aanbod aan woningen; verkenning van de relatie tussen de evolutie van het woningaanbod en van de vastgoedprijzen. De resultaten van deze onderzoeken worden ten laatste tegen eind november 2011 verwacht.

Operationele doelstelling 9: de partners van het Vlaams stedenbeleid

Eind 2010 staat een eerste overleg met vertegenwoordigers van de armenverenigingen op de agenda, wat past binnen de afspraken van het Vlaams Actieplan Armoede. Op deze vergadering zal de agenda voor 2011 worden afgesproken.

De samenwerking met de interlokale vereniging Kenniscentrum Vlaamse Steden wordt voortgezet. Extra aandacht gaat naar de opbouw van een gemeenschappelijk onderzoeksprogramma. Voorts worden ze nauw betrokken bij het stadscontract, de visitatiecommissie voor het Stedenfonds en de nieuwe editie van de Stadsmonitor.

In het kader van Belgisch EU-voorzitterschap wordt medewerking verleend aan volgende activiteiten: de conferentie van 2 december in Luik met als thema ‘Nieuwe methoden voor een strategie van geïntegreerde stadsontwikkeling op alle bestuursniveaus’; en op 14 december in Gent. Daar komen de directeurs-generaal voor stedelijke ontwikkeling uit de 27 EU-lidstaten samen voor hun halfjaarlijkse bijeenkomst. Op deze bijeenkomsten kan het Vlaamse stedenbeleid aansluiting vinden bij de lopende agenda van het EU-triovoorzitterschap en het Pools EU-voorzitterschap in het najaar van 2011.

Het secretariaat-generaal van de Benelux wil de beleidsmatige samenwerking over het stedelijk beleid binnen de Benelux en met de aangrenzende regio’s versterken. Om deze samenwerking concreet te maken, organiseerde de Benelux op 18 mei 2010 de conferentie ‘Urbiscoop: Samenwerking in het stedelijk beleid in de Benelux en de aangrenzende regio’s’. Dit is uitgemond in een meerjarig actieprogramma. Momenteel overleggen de regio’s en de steden uit de Benelux welke thema’s eerst worden aangekaart. De kwestie van de instroom en opvang van de EU-burgers uit de nieuwe EU-lidstaten staat bovenaan de prioriteitenlijst.

Een tot op heden onbekende factor is de toekomst van het federale grootstedenbeleid. Dit debat zal nauwgezet worden opgevolgd. Minister Van den Bossche vraagt een overdracht van de bevoegdheden en de middelen naar het Vlaamse stedenbeleid, maar zal zich, zolang een dergelijke staatsvorming niet is afgerond, niet verzetten als de federale overheid de betreffende fondsen ten gunste van de steden blijft aanwenden.

2.5. Tot slot

Het jaar 2011 wordt een belangrijk jaar voor het Vlaams stedenbeleid, kondigt minister Van den Bossche aan. Met de publicatie van de Stadsmonitor en het Visitatierapport worden de bouwstenen gelegd voor het debat in 2012 over het vervolg van onder andere het Stedenfonds en een eventuele synergie of integratie met het stadsvernieuwingsfonds en de stadscontracten.

II. BESPREKING IN DE COMMISSIE

1. Begroting 2011

De heer *Veli Yüksel* is tevreden met de continuïteit in de begroting voor het stedenbeleid. Geen enkele begrotingspost ontvangt in 2011 spectaculair minder dan in 2010. Het Stedenfonds blijft op begrotingsvlak het belangrijkste instrument. Het krijgt meer dan 90 percent van de financiële middelen voor stedenbeleid en ontsnapt net als het Gemeentefonds aan besparingen. Zelfs de groeivoet van 3,5 percent is behouden.

Ook de heer *Wim Wienen* is blij met het behoud van de middelen en de groeivoet van het Stedenfonds en met de voortzetting van het budget voor stadscontracten.

De beleidskredieten bedragen bijna 1,5 miljoen euro, constateert mevrouw *Michèle Hostekint*. Dat is een aanzienlijk bedrag, waardoor de steden via het Stedenfonds en het Stadsvernieuwingsfonds de nodige middelen ontvangen met het oog op ontwikkeling en beleidsruimte. De Vlaamse minister kan een ondersteunende rol spelen ten aanzien van de steden, bijvoorbeeld via de stadscontracten.

2. Beleidsbrief 2010-2011

2.1. Algemene beoordeling, cijfers en trends

2.1.1. Algemene opmerkingen

De heer *Veli Yüksel* constateert dat de minister een krachtig beleid wil voeren ten gunste van de leefbaarheid van de steden, wat hij alleen maar kan toejuichen. Diverse doelstellingen kan hij helemaal steunen, maar bij een aantal heeft toch enkele opmerkingen.

Het inleidende adagium “onze steden doen het goed, prima zelfs” wil de heer Yüksel nuanceren, zeker gezien de stadsvlucht, die de minister overigens selectief noemt. Verder kampen de steden met vereenzamende inwoners en verloederende buurten. Dat de steden goed werk verrichten, kan het commissielid beamen, maar voor een woord als ‘prima’ is het nog te vroeg.

De heer *Wim Wienen* feliciteert minister Freya Van den Bossche omdat de beleidsbrief vlot leesbaar is, helder en overzichtelijk en een duidelijke link met de begroting bevat. De regelgevingsagenda is zeer degelijk. Vormelijk steekt deze beleidsbrief ver boven de andere uit, hoewel het commissielid zijn compliment niet zonder meer wil uitbreiden tot de inhoud, die wel enige kritiek verdient.

Ook de heer Wienen staat even stil bij het adagium “onze steden doen het goed, prima zelfs”. Amper een paar bladzijden verder vermeldt de omgevingsanalyse al problemen als stadsvlucht, een groter dan gemiddelde armoede, schoolachterstand en werkloosheid. Daartegenover staat dan dat de overheidsdiensten in grote steden beter scoren dan elders. Maar weegt dat op tegen pakweg het hoge aantal leefloners? De uitdagingen op het vlak van het stedenbeleid zijn nog altijd immens. Zo prima gaat het zeker niet met die steden.

Het commissielid verwacht na de lectuur van de beleidsbrief vooral een overgangsjaar waarin het wachten is op de nieuwe Stadsmonitor en de bevindingen van de visitatiecommissie. De heer Wienen beaamt dat het weinig zin heeft om het beleid drastisch te wijzigen voor die gegevens beschikbaar zijn. Intussen bestelt de minister heel wat onderzoek. Dat

is op zich positief zolang het maar aanleiding geeft tot concreet beleid. Daarom kijkt het commissielid nu al uit naar de beleidsbrief 2012.

De heer *Filip Watteeuw* vindt de uitgangspunten van minister Van den Bossche goed, prima zelfs. De regering moet inderdaad werk maken van duurzame en creatieve steden in een groen en dynamisch stadsgewest. Het commissielid zou het uitstekend vinden als de minister de rest van de regering daarvan kan overtuigen.

Qua leesbaarheid is de beleidsbrief een voorbeeld, maar de mooie voornemens bestaan helaas alleen op papier. De realiteit van de steden ziet er heel anders uit dan de ‘prima zelfs’ waarmee de minister hun situatie schetst. Een dergelijk taalgebruik past naadloos in de sterke citymarketing van Antwerpen en Gent, maar de toename van stadsvlucht en kansarmoede in de steden valt gewoon niet te ontkennen.

Mevrouw *Michèle Hostekint* sluit zich aan bij de lof op de overzichtelijke vorm en de volledigheid van de beleidsbrief. De beleidsbrief getuigt van veel ambitie. De met redenen omklede motie om het stedenbeleid degelijk wetenschappelijk te ondersteunen, krijgt doorheen heel de beleidsbrief uitvoering.

Gezien de nieuwe oproep van het Stadsvernieuwingsfonds, de nieuwe visitatieronde van het Stedenfonds en de nieuwe Stadsmonitor, wordt 2011 een belangrijk jaar, vindt mevrouw Hostekint.

Belangrijk in een stedelijk beleid is de bewonersparticipatie, vervolgt het commissielid. Hoe wil de minister de inspraak van de bewoners ondersteunen?

In tegenstelling tot sommige andere commissieleden is mevrouw *Mercedes Van Volcem* een groot voorstander van zoveel mogelijk studiewerk, bijvoorbeeld via het Kenniscentrum Vlaamse Steden en de Stadsmonitor. Die instrumenten mogen nog meer middelen krijgen. Enkel op basis van gedegen studiewerk is een goed stedenbeleid denkbaar. Op dit moment dateert veel cijfermateriaal van enkele jaren geleden. De vorige visitatiecommissie vond plaats in 2005: het beleid heeft zich dus vijf jaar lang op die conclusies moeten baseren. Tussentijdse studies zouden meer dan welkom zijn.

Het Stedenfonds, het Stadsvernieuwingsfonds en de stadscontracten worden onverminderd voortgezet als aparte beleidsinstrumenten, constateert de heer *Marc Hendrickx*. Worden ze wel regelmatig geëvalueerd en geoptimaliseerd? Welke maatregelen waren er om de planlast ter zake te verlagen?

Het commissielid vraagt of de minister al een inzicht kan bieden in de nieuwe communicatiestrategie.

Verder verwacht de heer Hendrickx veel van het Urbiscoop-project op Benelux-niveau.

Mevrouw *Veerle Heeren* vindt de beleidsbrief puik werk. De commissie toont een positieve ingesteldheid ten aanzien van de steden. Natuurlijk wil mevrouw Heeren niet verhehlen dat de steden andere problemen kennen dan kleine dorpen.

Van heel wat commissieleden heeft minister *Freya Van den Bossche* kritiek gehoord op de bewering dat de steden het prima stellen. Dat voorwoord moet in combinatie met de omgevingsanalyse worden gelezen. De minister bedoelt ermee dat de stadsbesturen prima werk verrichten en op heel wat vlakken vooruitgang boeken. Wel is er nog heel wat werk aan de winkel, maar dat blijkt al uit de omgevingsanalyse. In het voorwoord wou de

minister de stadsbesturen vooral prijzen voor wat ze wel goed doen. Dat impliceert helemaal niet dat ze de problemen wil verbergen.

Wat het communicatiebeleid betreft, stelt de minister in de commissie een grote tevredenheid vast over de afschaffing van centrale campagnes van het genre ‘Gusje het Stads-musje’. Ze is van plan om de communicatie veel meer op de individuele steden af te stemmen en laat een concreet communicatieplan ontwikkelen nadat precies is uitgemaakt welk effect moet worden nagestreefd en hoe dat het efficiëntst kan worden bereikt.

Over de wenselijkheid om de verschillende instrumenten van het stedenbeleid in elkaar te integreren, kunnen de dertien centrumsteden zich in de visitatieronde uitspreken.

Mevrouw Hostekint peilde naar de betrokkenheid van de bewoners. Bij stadsvernieuwingsprojecten vormen inspraak en participatie soms een doorslaggevend beoordelingscriterium, deelt de minister mee.

Als resultaten van voorgaande evaluaties – een vraag van de heer Hendrickx – vermeldt de minister dat de omroep voor stadvernieuwing nu jaarlijks gebeurt in plaats van driejaarlijks en dat de steden zelf kunnen kiezen voor conceptsubsidie in plaats van meteen een projectsubsidie te moeten nastreven. Ook de stopzetting van de grootschalige aankoop van mediaruimte is een gevolg van evaluatie. Alle initiatieven moeten op tijd en stond in vraag worden gesteld.

2.1.2. Omgevingsanalyse

De heer *Wim Wienen* leest in de cijfers en trends dat de migratiecijfers vaak leiden tot foute beleidsconclusies en vaak geen rekening houden met niet-geregistreerde stadsbewoners. Het commissielid beaamt dat het totale aantal mensen in de steden in de feiten vaak toeneemt, maar wie zorgt voor die bevolkingsaan groei? Meestal zijn het niet-geïntegreerde vreemdelingen, wat extra samenlevingsproblemen meebrengt. Op pagina 13 schrijft de minister: “tijdens hun verblijf in Antwerpen zijn er mensen die van een vreemde naar de Belgische nationaliteit veranderen.”. Voor de heer Wienen gaat het er niet om welke identiteitskaart iemand kan voorleggen, maar om de vraag of de persoon in kwestie geïntegreerd is in onze samenleving. Dat aspect minimaliseert de minister (cf. 2.2.1).

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* beseft dat in de steden een groter dan gemiddeld aantal alleenstaanden leeft en dat de vergrijzing er het grootst is. Anderzijds is er druk op de ruimte. Berekeningen wijzen uit dat er een rusthuis per week moet worden gebouwd om tegen 2050 de nood daaraan te lenigen. Maar de ruimte is zeer beperkt. Bovendien willen de oudere mensen van nu meer ruimte, comfort en ontspanningsfaciliteiten dan vroeger. De aanvragen voor rusthuizen betreffen bijna altijd gebouwen met meer dan tachtig units. In een stad is daarvoor echter nauwelijks plaats, met uitzondering van het occasionele klooster dat wordt verlaten. Kan minister Van den Bossche bij haar collega Muylers pleiten om als minister van Ruimtelijke Ordening ruimte in de steden te creëren voor dergelijke rusthuizen?

De tewerkstellingsgraad in de steden daalt significant, stelt de heer *Marc Hendrickx*. Op dat vlak geldt zeker de wetenschap dat investeren in steden neerkomt op investeren in alle Vlamingen.

2.1.3. Stadsvlucht

Mevrouw *Liesbeth Homans* hecht er veel belang aan dat jonge gezinnen met een inkomen uit arbeid in de stad hun plaats vinden en er willen blijven. De ambitie moet neerkomen op een perfecte sociale mix, waarbij precies deze gezinnen de steden de nodige financiële ademruimte aanleveren.

Verschillende factoren voeden de stadsvlucht: capaciteitsproblemen in de kinderopvang en de scholen en een fiscaal ongunstig statuut van wonen in de stad (cf. 2.2.2). Er bestaat een degelijk wetenschappelijk onderzoek over de stadsvlucht in Antwerpen. Misschien kan dat ook worden toegepast op andere steden?

De heer *Filip Watteeuw* betreurt dat sommige beleidsvoerders de stadsvlucht al te zeer relativiseren en gewag maken van een selectieve stadsvlucht. Er valt echter niet aan te ontkomen dat een belangrijke bevolkingsgroep de steden nog altijd ontvlucht. Met het oog op de inperking van de stadsvlucht, de armoedebestrijding en de verbetering van de lucht- en leefkwaliteit is veel meer nodig dan alleen een masterclass stadsontwikkeling of een Thuis in de stad-prijs.

Hoewel sommige commissieleden dit in twijfel trekken, is mevrouw *Michèle Hostekint* ervan overtuigd dat het wonen in de steden wel degelijk aantrekkelijker is geworden en dat de stadsvlucht lang niet overal even erg is. Jonge gezinnen verdienen extra aandacht. Als ze kinderen krijgen, verlaten ze vaak de stad. Het stedenbeleid moet inderdaad investeren om jonge mensen met een inkomen uit arbeid in de stad te houden, bijvoorbeeld in cruciale randvoorwaarden zoals kinderopvang, speelpleinen en groenvoorziening.

Het gebruik van het woord ‘selectief’ met betrekking tot het fenomeen stadsvlucht voorkomt volgens minister *Freya Van den Bossche* dat de stadsvlucht wordt aangevoeld als een algemeen verschijnsel dat zich in alle bevolkingsgroepen manifesteert. Dat is immers niet het geval. Een beleid tegen stadsvlucht heeft alleen zin als het is toegespitst op de juiste doelgroep. Precies de groepen die we het liefst in de stad zouden houden, trekken er weg. Vandaar het woord selectief, dat dus absoluut niet eufemistisch werkt.

De heer *Filip Watteeuw* vindt dat een terecht antwoord, maar ervaart dat anderen het woord ‘selectief’ wel degelijk gebruiken om de stadsvlucht te minimaliseren.

2.2. Het horizontale beleid

2.2.1. Kenmerken en uitdagingen van een horizontaal beleid

De heer *Veli Yüksel* betuigt namens de CD&V-fractie steun aan het horizontale beleid. Heel veel andere beleidsdomeinen bevatten een stedelijke dimensie, bijvoorbeeld onderwijs, kinderopvang, welzijn en armoedebeleid. Het Kenniscentrum Vlaamse Steden heeft de beleidsnota's van alle ministers gescreend en op zijn website geplaatst. Maar zal deze stedentoets ook resulteren in concrete maatregelen ten gunste van de stedelingen? Wat als bepaalde plannen van andere ministers tegen het beoogde stedenbeleid indruisen? Kan het kenniscentrum nog meer naar buiten treden met de resultaten van zijn onderzoeken?

In de beschrijving van het horizontale karakter van het stedenbeleid vermeldt minister Van den Bossche raakpunten met ruimtelijke ordening, mobiliteit en wonen, constateert de heer *Wim Wienen*. Wat het commissielid daarbij mist, is een verwijzing naar inburgering. Heel wat samenlevingsproblemen in de centrumsteden zijn immers te verhelpen door een krachtadiger inburgeringsbeleid te voeren. Vooral in de grootsteden treedt een

islamisering op. Er waren radicale moslimgroepjes rond, die jonge geloofsgenoten aansporen om zich vooral niet in te burgeren en zich tegen onze samenleving, wetten, normen en gebruiken af te zetten. Vandaar dat de heer Wienen het inburgeringsbeleid een cruciaal element van het stedenbeleid vindt.

In verband met de screening van de diverse beleidsnota's vraagt het commissielid naar de bevindingen van het Kenniscentrum Vlaamse Steden.

Aan de betaalbaarheid van een woning in de stad hecht de minister terecht veel belang. Cruciaal vindt de heer Wienen dat de huurwetgeving naar de gewesten wordt overgeheveld. Welke inspanningen levert de Vlaamse Regering om dat de bepleiten?

De heer *Filip Watteeuw* stelt dat het horizontale stedenbeleid in de praktijk nauwelijks bestaat. Een echt horizontaal beleid zou impliceren dat alle ministers keuzes maken ten voordele van de steden. Daar komt niets van terecht, integendeel. Vlaanderen wentelt zijn problemen nog altijd af op de steden. Daartegen staat de minister van stedenbeleid machteloos. Zij kan niet veel meer doen dan nog maar eens een studie bestellen. De heer Watteeuw heeft onder andere opmerkingen over de mobiliteit in de steden (cf. 2.2.3). Verder komen problemen als lawaai en fijn stof niet eens in de beleidsbrief voor. Dat geldt eveneens voor overvolle klassen en gebrek aan kinderopvang, kansarmoede en het gebrek aan goede en betaalbare woningen. Waarom wijst minister Van den Bossche haar collega's in de regering niet op hun verantwoordelijkheid? In de regelgevingsagenda is daar alleszins niets van te merken. De minister steekt haar energie in het verzamelen van cijfers, in overleg en conferenties met vertegenwoordigers van alle mogelijke betrokkenen, in beleidsevaluaties, prijsuitreikingen, opleidingen, onderzoek, masterclasses en andere theoretische oefeningen die wel hun nut hebben maar allesbehalve volstaan.

Mevrouw *Liesbeth Homans* heeft al vaker ervaren dat volksvertegenwoordigers in deze commissie alle mogelijke problemen uit de meest diverse beleidsdomeinen komen aankaarten en dan van de minister van Steden een oplossing verwachten. Waaraan is echter het tekort aan kinderopvang in Antwerpen en Gent te wijten? Dat ligt volgens mevrouw Homans aan de voorrangsregels, die Groen! altijd mee heeft ondersteund.

Los van die bedenking is er gewoon een absoluut tekort aan opvangplaatsen, antwoordt de heer *Filip Watteeuw*.

Mevrouw *Liesbeth Homans* stelt voor om dit debat in de commissie voor Welzijn voort te zetten. Haar punt is dat de minister van Steden met haar beperkte middelen niet alle problemen van de Vlaamse Regering kan oplossen.

Positief vindt het commissielid de rondetafelconferentie over het Vlaamse stedenbeleid in het kader van Vlaanderen in Actie.

Naar aanleiding van de beleidsnota (*Parl. St. Vl. Parl. 2009-10, nr. 213/1*) heeft mevrouw Homans gesuggereerd om leegstaande panden ter beschikking te stellen van jonge ondernemers. Vindt de minister dat een bruikbaar idee?

Het horizontale beleid met het oog op een samenhangende aanpak van de steden door de Vlaamse Regering kan rekenen op de goedkeuring van mevrouw *Michèle Hostekint*. Daarmee voert de minister de aanbevelingen van het Visitatierapport 2005 uit. De steden zelf vragen hierom. Gemakkelijk is zo'n beleid zeker niet, vooral als de budgettaire marge klein is. Positieve tendensen zijn het ontstaan van een langetermijnvisie en de toegenomen aantrekkingskracht van de steden.

De verjonging, verkleuring en vergrijzing vormen intussen belangrijke uitdagingen. In de beleidsbrief maakt de minister gewag van de studie 'De stad maakt het verschil'. Die studie toont aan welke impact de demografische evoluties op de verschillende beleidsdomeinen hebben. Er is nood aan inkomensgerelateerde kinderopvang, aan meer plaats in het kleuter- en basisonderwijs, aan meer serviceflats, een betere mobiliteit en een aangepast openbaar vervoer. Het stedenbeleid heeft dus raakpunten met allerlei andere domeinen, wat nog niet betekent dat de minister van steden zelf alle problemen kan oplossen. Armoedebeleid moet alleszins een belangrijk aandachtspunt blijven vindt mevrouw Hostekint.

Welke resultaten heeft de toetsing van de beleidsnota's van de Vlaamse ministers opgeleverd, en welke concrete maatregelen kunnen daaruit volgen? Kunnen sommige domeinoverschrijdende projecten al worden opgestart?

Wonen-werken vormt niet het onderwerp van een werkgroep, merkt mevrouw *Mercedes Van Volcem* op. Zo'n werkgroep zou een visie kunnen ontwikkelen over de aanpak van jongerenwerkloosheid. Daarnaast mist het commissielid een werkgroep mobiliteit. Het kenniscentrum zou kunnen bestuderen welk mobiliteitsbeleid een stad aantrekkelijk maakt. Moeten auto's worden geweerd uit de binnenstad, welk parkeerbeleid is nodig, welk openbaar vervoer is het meest geschikt: dat zijn belangrijke vragen. Het commissielid prijst de stad Gent om zijn exemplarische parkeerbeleid (cf. 2.2.3).

Om jongeren aan te trekken moeten er ook oplossingen zijn waarmee ze hun woning met de auto kunnen bereiken, hun boodschappen kunnen doen en hun kinderen naar school kunnen brengen. Het stedenbeleid kan zorgen voor de nodige stimuli om de mobiliteit woonvriendelijk te maken.

In de ogen van mevrouw *Veerle Heeren* is een horizontale bevoegdheid een grote troef, maar tegelijk een hele opdracht, aangezien die een permanente waakzaamheid tegenover het beleid van de andere ministers vergt en voortdurend overleg met die ministers nodig maakt.

Minister *Freya Van den Bossche* gaat in op de vraag van heel wat commissieleden welke concrete acties zij verbindt met de screening van de beleidsnota's door het Kenniscentrum Vlaamse Steden. De minister legt uit dat de screening niet zozeer voor haar stedenbeleid is bestemd, maar wel is verricht met het oog op bruikbaarheid door de lokale overheden. Die kunnen uit de screening eenvoudig achterhalen welk beleid elke minister ten aanzien van de steden voert en via het kenniscentrum alle geplande beslissingen opvragen en erover overleggen met het kenniscentrum zelf, de VVSG en andere kanalen. Voor hen is dit heel relevante informatie. Ook de volksvertegenwoordigers kunnen de website gebruiken om ministers te ondervragen over de effecten van hun beleid op de steden.

Zelf baseert de minister zich vooral op ViA. Interessante projecten daaruit gebruikt ze als hefboom om andere ministers in haar stedenbeleid te engageren. Met minister Vandeurzen overlegt minister Van den Bossche al enkele maanden over stedelijke inhaalbewegingen op het vlak van kinderopvang. Over fiscaliteit zal ze na een onderzoek met minister Muyters een gesprek aanknopen. Verder werkt de administratie van minister Van den Bossche mee aan het Armoedeactieplan, het Jeugdbeleidsplan, de herziening van het RSV enzovoort.

De heer Watteeuw heeft zich wat smalend uitgelaten over masterclasses en soortgelijke initiatieven, vindt de minister. En dat terwijl onderzoek en vorming juist zo belangrijk is, zelfs cruciaal om de bestuurskracht van de steden te verhogen. Ook de visitatiecommissies gaan uit van het concept dat ze de steden in staat moeten stellen uit elkaars ervaringen te leren. De minister wil zeker in vorming blijven investeren. Ze wil de heer Watteeuw graag

eens uitnodigen voor een masterclass, dan zou hij zeker overtuigd raken van het nut. De belangrijkste kritiek van de heer Watteeuw was dat naast deze theoretische oefeningen weinig concrete acties staan, maar net dat is niet de taak van de minister van steden maar van de bevoegde vakministers. Minister Van den Bossche moet haar collega's met cijfers en wetenschappelijke argumenten kunnen overtuigen van het belang van een stadsgericht beleid in hun domein. Het onderzoek is bovendien heel praktijkgericht en direct bruikbaar.

In verband met de vraag van de heer Yüksel om het onderzoek van het kenniscentrum beter te ontsluiten verwijst minister Van den Bossche naar de gratis nieuwsbrief, de website, de vrij toegankelijke stadsateliers en de jaarverslagen. Verdere suggesties zijn welkom maar het valt niet te ontkennen dat het centrum zijn informatie al aardig ontsluit.

De heer Watteeuw verwacht van minister Van den Bossche duidelijke stellingnames ten aanzien van het beleid van haar collega's. Maar de minister wil geen openlijke kritiek spuien op beslissingen van haar collega's die nog niet eens genomen zijn. Dat levert alleen munitie op voor de oppositie. Dat de minister niet hardop haar mening uit, betekent echter nog niet dat ze geen mening heeft. Bij parlementaire vragen wil ze haar visies op andere beleidsdomeinen wel bekendmaken, bijvoorbeeld over het fiscale instrumentarium dat geschikt zou zijn voor de steden. Maar ze hoedt zich voor een rol van stedenvakbondsleder die spontaan kritiek spuit. Haar werk moet zich veeleer in de luwte afspelen.

De heer Wienen informeerde naar de link met het inburgeringsbeleid. De minister vermeldt de grote impact van de Oost-Europese immigratie van onder andere de Roma op de leefbaarheid van bepaalde stadswijken. Hoewel het Vlaamse niveau hierop een antwoord moet zoeken, bevinden de meeste hefboomen zich op het federale niveau. De steden zelf beschikken over weinig beleidsmiddelen. Gent, dat een enorme Oost-Europese instroom kent, zou bijvoorbeeld concrete acties willen verbinden aan het actieplan van minister Bourgeois en zal met deze minister overleg plegen. Alleen blijft de vraag hoever de acties van het Vlaamse niveau kunnen reiken. Minister Van den Bossche is hoe dan ook overtuigd dat een snel optreden nodig zal zijn om erger te voorkomen.

De milieu- en overlastproblemen, waarnaar de heer Watteeuw verwees, worden onder meer aangepakt in de geluidsactieplannen van minister Schauvliege. Het stedenbeleid is via de IKW betrokken bij het overleg. De minister beklemtoont dat niet elk initiatief en werkgroep waarbij het stedenbeleid is betrokken, in de beleidsbrief staat. Zo is het voor de minister logischer om mee te werken aan het Mobiliteitsplan Vlaanderen en daarin de aandacht te vestigen op de leefbaarheid in de stad, dan zelf een apart mobiliteitsplan te schrijven voor de steden.

Op de vraag van mevrouw Van Volcem naar meer werkgroepen antwoordt minister Van den Bossche dat het kenniscentrum niet in staat is om er nog meer tegelijk te laten functioneren, maar suggesties voor relevante thema's zijn altijd welkom voor het moment dat een werkgroep zijn activiteiten heeft afgerond en door een nieuwe kan worden vervangen.

In de repliekenronde stelt de heer *Filip Watteeuw* dat het beleid van de minister van Steden niet zal worden afgerekend op de kwaliteit van het cijfermateriaal dat ze heeft verzameld, maar wel op de vooruitgang in de afstemming van het Vlaamse beleid op de behoeften van de steden. Belangrijk is vooral dat de minister uitspraken doet. Dat mag gerust discreet en achter de schermen gebeuren. Als Gent ondanks een heel groot jobaanbod toch met een grote werkloosheidsgraad onder zijn stadsbewoners kampt, dan is het aan minister Van den Bossche om haar bevoegde collega daarop aan te spreken.

De heer *Wim Wienen* heeft er begrip voor dat de Vlaamse en stedelijke overheid niet over veel instrumenten beschikt om problemen aan te pakken zoals de overlast door massale immigratie uit Oost-Europa. Hopelijk wil minister Van den Bossche dit probleem regelmatig bespreken in het Overlegcomité. Maar intussen ijveren kleine kernen van radicale moslims om jongeren te overtuigen dat ze zich niet hoeven in te burgeren en ook daarzonder alle kans hebben op een toekomst en werk in ons land. De overheid zou hiertegen actie moeten voeren en duidelijk het belang van inburgering en taalkennis moeten communiceren en promoten. Die radicale groepjes winnen intussen aan aanhang. Het stedenbeleid moet dus zeker aandacht besteden aan inburgering.

2.2.2. Financiën en fiscaliteit

Hoewel het ten dele een federale bevoegdheid betreft, pleit de heer *Veli Yüksel* om snel de nodige financiële stimuli aan te reiken ten voordele van het wonen in de stad. Minister Van den Bossche heeft een onderzoek aangekondigd dat moet leiden tot de creatie van gunstige maatregelen zoals stadskorting en een gedifferentieerde onroerende voorheffing. De heer Yüksel vraagt naar de timing en wijst erop dat ook de Vlaamse minister van Begroting en het federale niveau ter zake bevoegd zijn.

De heer *Wim Wienen* stelt vast dat de Vlaamse overheid in de steden een kleinhandelbeleid wil opbouwen. Voorts wil minister Van den Bossche onderzoeken welke fiscale maatregelen mogelijk zijn. In navolging van de Franse ‘zones franches’ pleit hij om kleinhandels fiscaal te stimuleren om zich in probleemwijken te vestigen. Een vestiging in een aantrekkelijke wijk behoeft weinig of geen overheidssteun, een vestiging in een probleemwijk die kreunt onder de overlast, verdient dit des te meer.

Het Kenniscentrum Vlaamse Steden werkt aan een becijferde nota over de financiële draagkracht van de steden, en er komt een externe onderzoeksopdracht naar een eventueel fiscaal instrumentarium, leest mevrouw *Liesbeth Homans*. Op dat vlak heeft mevrouw Homans al regelmatig gepleit om het klein beschrijf om te vormen tot een huiskorting op basis van criteria die de steden niet benadelen. De heer Wienen stelt voor om de stimuli vooral toe te passen op overlastbuurten. Alleszins is een heel grondige perequatie van het kadastraal inkomen nodig. Dat is al sinds 1975 niet meer gebeurd. Het betreft wel een louter federale bevoegdheid. Het komt erop neer dat wijken met torenhoge ki's zijn vervallen tot verloederde buurten, bijvoorbeeld de Offerandestraat en de Abdijstraat in Antwerpen. In 1975 waren dit chique winkelstraten, nu helemaal niet meer. Minister Van den Bossche heeft al gewezen op de bevoegdheid van minister Muylers. Mevrouw Homans heeft deze minister er al op aangesproken en is overtuigd dat de twee ministers samen een oplossing zullen vinden.

Mevrouw *Michèle Hostekint* wijst op de aanzienlijke inspanningen van de steden om hun administraties te professionaliseren, maar hun financiële mogelijkheden zijn niet altijd even rooskleurig.

Minister *Freya Van den Bossche* heeft voor 2011 een studie besteld in de hoop om nog deze regeerperiode samen met minister Muylers het systeem van huiskorting te kunnen introduceren. Ze gelooft sterk in dit instrument en in een eventuele wijkgebonden differentiatie.

2.2.3. Mobiliteit

Wat bedoelt de minister met een groenere stedelijke distributie, vraagt de heer *Wim Wienen* zich af. Toen de heer Daniël Termont in Gent nog schepen van onder andere economie en kleinhandel was, plande hij een distributieketen met buiten de stad de grote

opslagplaatsen, van waaruit verschillende winkels met slechts één vrachtwagen zouden worden bevoorrad. Uiteindelijk is dat plan niet uitgevoerd en zelfs mislukt, maar heeft de minister iets in die aard voor ogen voor de andere steden?

“Een duurzaam mobiliteitsbeleid is geen anti-autobeleid”, dat vindt de heer Wienen een mooie stelling uit de beleidsbrief. Maar het meteen daarna aangereikte STOP-principe doet volgens het commissielid de balans toch in de anti-autorichting overhellen, zeker als iets verderop te lezen staat dat “de ruimte in woonkernen en steden wordt ingericht op maat van fietsers, wandelaars en gemeenschappelijk vervoer”. Ook de stelling dat de auto moet worden geparkeerd op een privéterrein bestempelt hij als een anti-automaatregel. Voor de stedelijke economie is het niet opportuun dat het autogebruik zo wordt ontmoedigd.

Het mobiliteitsprobleem raakt helemaal niet opgelost, stelt de heer *Filip Watteeuw*. Er raast nog steeds een eindeloze stroom auto's door de steden, wat dan weer een gevolg van het feit dat onze ruimtelijke ordening helemaal op automobilititeit is afgestemd. Rekeningrijden, randparkings, buurtparkings en systematische snelheidscontroles in woonwijken zijn oplossingen die de nodige middelen verdienen.

Het hoofdstukje over slimme mobiliteit vindt de heer Watteeuw mooi, maar als het erop aankomt, laat de Vlaamse Regering na om stadsvriendelijke mobiliteitsbeslissingen te nemen. Kijk maar naar het compromis in verband met de Oosterweelverbinding. Daarvoor is minister Van den Bossche weliswaar niet bevoegd, maar als minister van steden had ze wel stelling moeten nemen, zeker als ze pretendeert een horizontaal beleid te voeren dat door de hele Vlaamse Regering wordt gedragen.

Volgens mevrouw *Liesbeth Homans* is er nog veel werk aan de winkel voor de Lijn. Ze vraagt minister Van den Bossche om daarover minister Crevits aan te spreken.

Het verbaast mevrouw Homans dat Groen! het compromis over de Oosterweelverbinding nog steeds niet goed vindt nu er een tunnel zal komen in plaats van een brug. Hoe dan ook hoort deze discussie niet thuis in deze commissie, merkt ze op.

Wat de stedelijke distributie betreft, antwoordt minister *Freya Van den Bossche* dat ze samen met minister Hilde Crevits door de kabinetten en administratie laat onderzoeken hoe een fijnmazig logistiek netwerk met milieuvriendelijke voertuigen kan worden ontwikkeld. Dat onderzoek is nog aan de gang.

De heer Wienen vreest voor een anti-autobeleid. De minister is niet tegen auto's gekant maar vindt het STOP-principe onontbeerlijk voor de steden. Het verbetert niet alleen de leefbaarheid maar maakt ook dat niet alle autoverkeer vastloopt. Ook automobilisten hebben er belang bij dat zijzelf en anderen niet voor elke denkbare verplaatsing de auto gebruiken. Iedereen zou telkens de afweging moeten maken welk vervoermiddel het meest geschikt is voor de verplaatsing die hij plant.

Als voorbeeld van een weldoordacht parkeerbeleid vermeldde mevrouw Van Volcem de stad Gent (cf. 2.2.1). De parkeergarages worden er grotendeels door een stedelijk bedrijf beheerd, deelt minister Van den Bossche mee. De prijs is daardoor voordelig ten opzichte van bovengronds parkeren en de bereikbaarheid en bewegwijzering zijn uitstekend. De binnenstad zelf is intussen nagenoeg autovrij en vormt het grootste stedelijke voetgangersgebied van Europa. Weinig stadscentra zijn nochtans zo bereikbaar met de auto. De heer *Wim Wienen* wijt dit aan het feit dat de parkings aan de rand van de autovrije zone

liggen. Dat beaamt minister *Freya Van den Bossche*. Ook ‘park and ride’ is een interessant initiatief maar niet iedereen zal zo snel geneigd zijn om ervan gebruik te maken.

De heer *Filip Watteuw* betwist dat Gent de grootste voetgangerszone van Europa heeft. In Ferrara, Bologna en León zijn die nog groter. Bovendien is de modal split van Brugge beter dan die van Gent, waar de modal shift nauwelijks vooruitgang boekt. Parkings aanleggen in het stadscentrum leidt tot een betonning van de automobilititeit. Minister *Freya Van den Bossche* noemt het Gentse mobiliteitsbeleid daarentegen een realistisch en complementair beleid. Mevrouw *Veerle Heeren* roemt Gent als een stad met een prima mobiliteitsoplossing.

2.2.4. Groen in de stad en publieke ruimte

Mevrouw *Michèle Hostekint* vindt dat groen in de stad een vanzelfsprekendheid zou moeten zijn en vraagt om extra inzet voor de sanering van brownfields.

Ook mevrouw *Veerle Heeren* hecht belang aan groen in de stad, maar wil vooral een pleidooi houden voor investeringen in publieke ruimte, die in een stedelijke context zeer beperkt is. De Gezinsbond is hiervoor een pleitbezorger.

2.2.5. Woonbeleid

Onder de titel ‘Wonen in de stad wordt aantrekkelijker’ leest de heer *Wim Wienen* dat het grond- en pandenbeleid tegen 2020 43.000 extra sociale huurwoningen, 21.000 extra sociale koopwoningen en 1000 extra sociale kavels vooropstelt. Hij vraagt een timing. Wordt de doelstelling nog steeds als haalbaar ingeschat?

In aansluiting op haar betoog over de stadsvlucht beklemtoont mevrouw *Michèle Hostekint* het belang van betaalbaar wonen in de stad. Het commissielid verwacht een belangrijke bijdrage van de uitvoering van het Grond- en Pandendecreet. Ook de huiskorting die mevrouw Homans suggereert (cf. 2.2.2) kan een belangrijk instrument opleveren.

Op de vraag van de heer Wienen antwoordt minister *Freya Van den Bossche* dat de nodige budgetten zijn uitgetrokken voor het grond- en pandenbeleid. Naar aanleiding van de bespreking van haar beleidsbrief Wonen zal ze daar nader op ingaan (cf. Bevoegdheid Wonen, I 2 en II 2.4.5).

De minister overweegt om in de toekomst in haar beleidsbrief Steden meer aandacht aan het woonbeleid in de steden te besteden. Tot nu toe kwam dit vooral in haar beleidsbrief Wonen aan bod.

Van het Grond- en Pandendecreet komt er in 2012 een decretaal opgelegde evaluatie. Daarin wil de minister de ideeën en bevindingen van de steden verwerken. Daarmee is een werkgroep gelast. De aansturing van de sociale woonprojecten en de versterking van de lokale regio's wordt op een analoge manier aangepakt.

Over wonen-welzijn hebben de ministers Vandeurzen en Van den Bossche hun concrete intenties in een nota vastgelegd.

2.2.6. Veiligheid

In de beleidsnota van de minister kwam het veiligheidsaspect ruim aan bod, maar in de beleidsbrief is dat nog amper het geval, constateert de heer *Veli Yüksel*. Nochtans is het onveiligheidsgevoel voor velen een belangrijke aanleiding om de stad te verlaten.

De heer *Wim Wienen* beseft dat de minister hier met haar bevoegdheden weinig impact op kan uitoefenen, maar stelt vast dat men in de steden geen vat krijgt op de criminaliteit. Afhankelijk van de politionele prioriteit van het moment stijgen nu eens de woninginbraken ten nadele van de autodiefstallen en gebeurt dan weer precies het tegenovergestelde. Van een continuïteit is geen sprake.

Onder veiligheidsproblemen verstaat mevrouw *Liesbeth Homans* criminaliteit, overlast, verkrotting, leegstand en verkeersonveiligheid. Overwegend betreft dit federale materie, maar een Vlaams stedenbeleid moet er zeker aandacht aan besteden en doet dat blijkens de beleidsbrief ook.

In verband met het positief in de kijker zetten van steden merkt het commissielid op dat het federale regularisatiebeleid nefast is voor de veiligheidsperceptie en het imago van de steden.

De meeste aspecten van een veiligheidsbeleid bevinden zich bij de federale overheid, merkt mevrouw *Michèle Hostekint* op. Ze pleit voor een degelijk overleg.

Het veiligheidsbeleid is op zich een federale bevoegdheid, beaamt minister *Freya Van den Bossche*, maar een aantal aspecten van de leefbaarheid die in strikte zin niet echt met veiligheid te maken hebben, kunnen een onveiligheidsgevoel in de hand werken. Uit een studie van de universiteit van Gent is immers gebleken dat hondenpoep op straat de op een na meest opgegeven reden is waarom mensen zich onveilig voelen.

2.2.7. Stadsregionale samenwerking en interne staatshervorming

Iedereen wil een krachtig bestuur, stelt de heer *Veli Yüksel*, maar met betrekking tot het groenboek interne staatshervorming moeten we vooral een win-winsituatie nastreven. Antwerpen en Gent bereiden een nota voor. Die zal er ongetwijfeld op neerkomen dat de beide burgemeesters nog meer macht naar zich willen toetrekken en de provincies in hun stad liefst helemaal vleugellam maken. Die weg mogen we niet blind inslaan. Ook het provinciale niveau moet zijn rol kunnen spelen. Gemeenten als Deinze, Evergem en Lovendegem huiveren bij de gedachte dat de stad Gent zomaar zijn wil zou kunnen opleggen zonder enige provinciale bemiddeling.

Stadsregionale samenwerking mag niet resulteren in een aantasting van de stedelijke autonomie, meent de heer *Wim Wienen*. Belangrijk is de vrije keuze om eraan te participeren.

Aan de heer Yüksel antwoordt mevrouw *Liesbeth Homans* dat het groenboek van minister Bourgeois overeenstemt met het Vlaamse regeerakkoord en ze hoopt dat alle coalitiepartners dit akkoord integraal willen uitvoeren.

Willen Gent en Antwerpen de rol van de provincie in hun stad tot niets reduceren, vraagt de heer *Filip Anthuenis*.

Minister *Freya Van den Bossche* betwist de stelling van de heer Yüksel dat de grootsteden de provincies vleugellam willen maken. Wel zijn ze gefrustreerd dat er te veel bestuurs-

niveaus een rol te spelen hebben, terwijl zij daaraan gezien de grootte van hun eigen administratie geen nood hebben. Kleinere gemeenten hebben juist wel behoefte aan het provinciale tussenniveau, aangezien zij niet voor elk beleidsaspect een ambtenaar in dienst hebben. Hoe dit voor de andere centrumsteden zit, wil de minister graag achterhalen. Ze wacht op een stellingname van de centrumsteden. De minister wil vooral het subsidiariteitsprincipe toepassen en alleen behouden – al dan niet met een hervorming – wat als nuttig wordt ervaren en ze wil stopzetten wat overbodig is. Ze heeft de centrumsteden aangeraden om hun visie in een nota te verwerken als ze willen dat het groenboek rekening houdt met hun wensen. Die nota kan dan circuleren in de regering en in het parlement, en zou concrete voorstellen moeten bevatten.

De heer *Veli Yüksel* beaamt dat overtollige beleidsinterventies moeten worden afgeschaft, maar vindt het openlijke pleidooi van de Gentse burgemeester Termont voor de afschaffing van de provincies, te ver gaan. Een goede samenwerking tussen stad en rand is wat het beleid moet nastreven.

Als politicus kan de heer Termont zijn mening uiten, vindt minister *Freya Van den Bossche*. Maar zij heeft de burgemeester gevraagd om na te denken welke beleidsinstanties nuttig en efficiënt zijn. Ze zal ook de visie van andere centrumsteden vragen en veronderstelt dat de wens om de provincies af te schaffen afhankelijk zal zijn van de grootte van de stad.

2.2.8. De Vlaamse Gemeenschapscommissie

Welke specifieke campagnes zijn er voor Brussel, vraagt de heer *Veli Yüksel*. Hoe verloopt de samenwerking met de VGC? Welke rol heeft de Vlaamse minister voor Brussel bij dit beleid? Enkele weken geleden heeft minister Smet in de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand gepleit voor enige reflectie over de manier waarop het Stedenfonds in Brussel moet functioneren. Deelt minister Van den Bossche die visie?

De heer *Wim Wienen* leest dat de regeerakkoorden van de Vlaamse Gemeenschap en van de VGC aantonen dat ze hun onderlinge samenwerking willen versterken met het oog op een efficiëntere taakverdeling. Tijdens de vorige regeerperiode verliep die samenwerking nochtans heel problematisch, heeft toenmalig minister Bert Anciaux tot zijn schade en schande moeten ondervinden. De VGC bleek, spijs alle mooie voornemens in het vorige regeerakkoord, de Vlaamse overheid veeleer tegen te werken dan ermee samen te werken. Verwacht minister Van den Bossche voor de huidige regeerperiode een positieve kentering? Welke stappen heeft ze al gezet met het oog op de efficiënte taakverdeling.

De heer *Marc Hendrickx* had in deze beleidsbrief graag wat meer aandacht voor Brussel gezien, al is vooral minister Smet voor het beleid ten aanzien van de hoofdstad bevoegd.

Minister *Freya Van den Bossche* verduidelijkt dat minister Smet een task force heeft opgericht met het oog op de samenwerking met de VGC. Het doel is om de kerntaken van de VGC vast te leggen en de rol van de Vlaamse Gemeenschap ten aanzien van de VGC te bepalen.

2.3. De instrumenten van het stedenbeleid

2.3.1. Stedenfonds

Het rapport van het Rekenhof over het Stedenfonds onderstreept het belang van de angekondigde evaluatie van dit fonds, stelt de heer *Veli Yüksel*. De CD&V hoopt dat de visitatieronde nieuwe elementen aan het licht brengt om het beleid te verbeteren. Het commissielid heeft al eerder gepleit om de lijst van centrumsteden te updaten. Zal de visitatiecommissie ook daar oog voor hebben? Streeft de minister louter naar een betere werking met de huidige dertien of wordt heel de selectie heroverwogen?

Het commissielid constateert wel dat de communicatie van het Stedenfonds het volgende jaar met 70.000 euro minder moet stellen door een lineaire besparingsmaatregel. Vloekt dat niet met de operationele doelstelling om de steden positief in de kijker te zetten? Welke concrete acties zullen precies voor de bijl gaan?

Blijkbaar is CD&V vooral geïnteresseerd in een diervriendelijk stedenbeleid, meent de heer *Wim Wienen*. Door de besparing van 70.000 euro in vraag te stellen, houdt die fractie immers een pleidooi voor de redding van ‘Gusje het Stadsmusje’.

Wil de Vlaamse Regering het groeipad van 3,5 percent ook in de toekomst handhaven?

De heer *Filip Watteeuw* is zich ervan bewust dat het Vlaams Stedenfonds de steden meer financiële ademruimte aanreikt. Het grootste deel gaat naar Gent en Antwerpen, de overige 25 percent naar de andere centrumsteden. Is deze verdeling gerechtvaardigd? Een stad als Aalst wordt bijvoorbeeld veel meer geconfronteerd met armoede dan Brugge of Leuven. Hoeft dat dan geen rol te spelen in de verdeling van de middelen? Algemeen pleit de heer Watteeuw voor een eerlijker fiscaliteit waarbij de randgemeenten een deel van hun inkomsten afstaan aan samenwerkingsprojecten met de steden, aangezien ze zich wel helemaal op de steden afstemmen maar er niet noodzakelijk verantwoordelijkheid in opnemen.

Mevrouw *Liesbeth Homans* hecht een groot belang aan de nieuwe visitatieronde in de centrumsteden.

De mediacampagne rond het personage ‘Gusje het Stadsmusje’ had weinig zin. Dat heeft de minister ingezien, tot tevredenheid van mevrouw Homans.

Kunnen de steden de visitatieronde aanwenden voor feedback bij voorstellen tot integratie van de diverse beleidsinstrumenten?

Uit het rapport van het Rekenhof onthoudt de heer *Filip Anthuenis* dat willekeur de rode draad is in het Stedenfonds. Het gaat om willekeur op alle niveaus: in de selectie van de begunstigde steden, in de omvang van de middelen die ze ontvangen en in de besteding van die middelen. In sommige gevallen bleek dat geld zonder meer naar de reguliere werking van de stad te gaan. Een bijsturing overweegt minister Van den Bossche pas voor 2013, na de volgende gemeenteraadsverkiezingen. In tussentijd komt er een visitatiecommissie. Wat is daarvan de timing en wanneer krijgt het Vlaams Parlement de resultaten?

Ook mevrouw *Michèle Hostekint* gaat in op de visitatieronde van 2011. Over de vorige editie van 2005 waren de steden erg enthousiast. Mevrouw Hostekint vindt het belangrijk dat de conclusies bekend zijn voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 en zeker voor de installatie van de nieuwe gemeentebesturen.

Mevrouw *Veerle Heeren* wil de heer *Watteeuw* erop attent maken dat er naast de dertien centrumsteden en de andere potentiële kanshebbers op stadsvernieuwingsprojecten nog 281 andere Vlaamse gemeenten bestaan. Die staan niet te popelen om zich aan de steden te hechten om hun financiële noden te helpen verlichten. Zoiets zal CD&V niet steunen en is ook niet de beleidslijn van minister Van den Bossche.

Het rapport van het Rekenhof was een heel interessant uitgangspunt voor een debat over het Stedenfonds in de commissie. Het Bureau heeft afgesproken dat deze rapporten elk jaar op de agenda komen. Mevrouw Heeren pleit om met een nieuw rapport niet te wachten op de afloop van de visitatie.

Minister *Freya Van den Bossche* deelt aan de heer *Yüksel* mee dat er geen intentie is om de selectie van dertien centrumsteden aan te passen.

De korting van 70.000 euro op het communicatiebudget zal geen enkel probleem opleveren, verzekert de minister. Decretaal is 700.000 euro vastgelegd, maar het is niet nodig al dat geld op te nemen. Vandaar ook een artikel in het programmadecreet om het betreffende decreet aan te passen aan deze correctie. Concreet komt er dit jaar geen grote media-campagne zoals die rond 'Gusje het Stadsmusje'. Dat levert een enorme besparing op.

Op de vraag naar het behoud van het groeipad van 3,5 percent in de toekomst antwoordt de minister zonder meer bevestigend. Ze is alleszins van plan dit pad te behouden en verdedigen.

De heer *Watteeuw* vroeg naar de aanpak van de specifieke problemen van Aalst. In de opvolging van het stedenfondsconvenant Aalst is gebleken dat er wat aan schortte. Het Stedenfonds heeft het college van Aalst aangesproken met het oog op een goede voortzetting van het convenant. Op die manier worden goed presterende steden gerust gelaten maar grijpt het fonds in waar nodig.

De visitatieronde zal plaatsvinden met de volgende timing: in het voorjaar van 2011 bezoekt de visitatiecommissie de steden. In de zomer van dat jaar worden de rapporten geschreven. De bespreking van de syntheserapporten komt eind 2011 aan bod. In december 2011 of wellicht januari 2012 zal alles voorliggen in de commissie.

2.3.2. Stadsvernieuwingsfonds

De twee aangekondigde account managers kunnen volgens de heer *Veli Yüksel* een coördinerende rol krijgen en voor de steden een aanspreekpunt vormen voor complexe projecten waarbij verscheidene niveaus en beleidsdomeinen betrokken zijn. Ze kunnen verhinderen dat goede projecten administratief verzanden en lang blijven aanslepen. De lokale besturen moeten de belangen van hun burgers blijven vooropstellen en zich niet verliezen in administratieve regels.

De intentie om het Stadsvernieuwingsfonds voort te zetten en te optimaliseren, mag rekenen op de steun van de heer *Wim Wienen*. Maar de meeste van die projecten spelen zich af in de stadskern of in de onmiddellijke omgeving daarvan. Zelden hebben ze betrekking op verderaf gelegen overlastwijken. Het stedenbeleid zou de stadbesturen aan hun verstand moeten brengen dat dit beleid vooral moet gericht zijn op de stedelingen zelf en veel minder op toeristen, die vooral in een aantrekkelijk centrum geïnteresseerd zijn. Dat element zou, naast een degelijke controle van de resultaten, een belangrijke rol moeten spelen in de evaluatie.

De optimalisering van het fonds stemt mevrouw *Michèle Hostekint* tevreden. De hervorming naar een jaarlijkse oproep juicht het commissielid toe. In het verleden was de stadsvernieuwing vaak toegespitst op een aantrekkelijker centrum, vooral met het oog op de bezoekersappreciatie. De goedgekeurde projecten zouden echter een hefboom moeten vormen in de ontwikkeling van een positieve dynamiek. Zullen de nieuwe oproepen aangepaste criteria bevatten zoals de verbetering van achterstelde wijken, een gezondere en duurzamere leefomgeving, bevordering van de sociale mix enzovoort?

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* merkt in de commissie een nogal negatieve beeldvorming van de steden. Nochtans is het stadsleven boeiend en uitdagend. Het beleid moet zich niet alleen focussen op de negatieve aspecten, maar ook de voordelen in de kijker zetten en daarvoor stadsvernieuwingprojecten indienen in plaats van die enkel voor achtergestelde wijken voor te behouden.

Minister *Freya Van den Bossche* heeft over de ingediende projecten een eerste verslag ontvangen van haar administratie, die echter voor het innovatieaspect telkens dezelfde score heeft toegekend. Aangezien juist dit het belangrijkste criterium zou moeten zijn, heeft de minister opdracht gegeven om er meer gewicht aan te verlenen in het eindoordeel. De uitspraak volgt in december.

Een vraag is of het fonds alleen projecten in probleemwijken mag spijzen. Maar een dergelijke maatregel zou steden uitsluiten die niet echt probleemwijken hebben. Het Stadsvernieuwingfonds is in tegenstelling tot het Stedenfonds niet alleen voor centrumsteden bedoeld. Hoe dan ook spelen een aantal sociale criteria een rol in de beoordeling en zijn heel wat ingediende projecten nu al gericht op de herwaardering van verpauperde wijken. Precies die projecten krijgen vaak een gunstige beoordeling. Uiteraard dient het stadsproject niet voor pure prestigeprojecten. Indien nodig wil de minister in de toekomst nog meer gewicht toekennen aan de sociale criteria, maar die noodzaak doet zich nu nog niet voor.

De samenstelling van de jury en de criteria zijn wat gewijzigd. De focus lag nogal sterk op het pps-gehalte. Die is nu verlegd naar de sociologische impact van de vernieuwing.

2.3.3. Stadscontracten

Over de stadscontracten is er intussen een voortgangsrapport en een eerste evaluatie gekomen, merkt de heer *Wim Wienen* op. Het commissielid peilt naar de belangrijkste bevindingen. Heeft de Vlaamse Regering al afspraken gemaakt over de aangekondigde gepaste en haalbare acties?

Mevrouw *Liesbeth Homans* verklaart zich voorstander van de tussentijdse evaluatie. Verder merkt het commissielid op dat bij stadscontracten ook federale partners betrokken zijn, bijvoorbeeld de NMBS. Ze roept op om de contracten regelmatig op het Overlegcomité te agenderen.

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* is niet erg onder de indruk van de resultaten de stadscontracten. Als alle dertien centrumsteden, met samen een kwart van de Vlaamse bevolking, op hun woonnod wijzen, dan zou het stedenbeleid daarvoor in een specifiek budget per stad moeten voorzien. Brugge had in dit kader twee projecten: het Schipdonkkanaal en wonen.

Wanneer leveren de zes werkgroepen in het kader van het kenniscentrum concrete output op, vraagt het commissielid. Vergaderen kan nuttig zijn maar is geen doel op zich. Kan het

kenniscentrum geen selectie van goede voorbeelden publiceren? En zou het niet wat meer buiten onze grenzen kunnen kijken, bijvoorbeeld in Nederland en in de Verenigde Staten? Daar zijn heel interessante visies te vinden op stedenbeleid en aspecten als vergrijzing.

Uit het regeerakkoord heeft de heer *Marc Hendrickx* begrepen dat er een meerjarig investeringsplan voor de stadscontracten komt. Wat is de stand van zaken?

De evaluaties en voortgangsrapporten komen in de december 2010 terecht in een mededeling aan de Vlaamse Regering, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. Het dossier is in volle opmaak. Een positieve vaststelling is alvast dat een aantal projecten of onderdelen daarvan zijn afgewerkt, bijvoorbeeld de 'Stadsbibliotheek van de 21e eeuw' in Roeselare. Over de zware knelpunten heeft overleg plaatsgevonden met de betreffende stadsbesturen. Voor bepaalde problemen hebben werkgroepen een oplossing nagestreefd, bijvoorbeeld als er een aspect van de ruimtelijke ordening moest worden opgelost. Sommige van die knelpunten worden in de nota beschreven.

Verder wil de minister overlappingsen met andere overlegstructuren vermijden en zich toespitsen op niches die in die andere structuren niet voorkomen. Een voorbeeld is The Loop in Gent, beter gekend als Flanders Expo. Een stuurgroep behandelt de terreinen zelf al. Vandaar dat het stadscontract complementair is gericht op de stedelijke mobiliteitsaspecten ervan.

Sommige leden van de betreffende commissies hebben wat aansporing nodig. Daarin kunnen de account managers een rol spelen.

Gezien de opmerking van mevrouw Van Volcem dat de werkgroepen hopelijk niet alleen vergaderen om te vergaderen, wil minister Van den Bossche een inzicht geven in de concrete output. De resultaten van de Werkgroep Complexe Projecten moeten in 2011 beschikbaar zijn. Die moeten vervolgens in overeenstemming worden gebracht met de bevindingen van de Werkgroep Versnelling Investeringsprojecten van de ministers Muyters en Crevits om dan te beslissen of de specifieke stedelijke cases er vooruitgang mee kunnen boeken.

De heer *Wim Wienen* vraagt bevestiging van het feit dat de mobiliteit rond The Loop via een stadscontract zal worden georganiseerd. Minister *Freya Van den Bossche* definieert de inbreng van het stedenbeleid in verband met The Loop als het samenbrengen van alle partijen die er betrokken zijn bij de afwikkeling van de mobiliteit. Als zelfs een mosselcampagne van Ikea al een gigantische file kan veroorzaken, kan men voor een dergelijk project maar beter goed voorbereid zijn. Omdat The Loop een louter commercieel initiatief is, vraagt de heer *Wim Wienen* zich af hoe de inbreng van het stedenbeleid te verantwoorden is. Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat het stedenbeleid zeker niet van plan is de privébedrijven op hun wenken te bedienen maar dat de overheid er goed aan doet om elk project met een grote mobiliteitsimpact te begeleiden. Daar heeft de heer *Wim Wienen* wel oren naar, maar is het Team Stedenbeleid dan de bevoegde overheid? Bevoegdheden als ruimtelijke ordening, openbare werken en mobiliteit spelen hier toch een veel grotere rol? Minister *Freya Van den Bossche* verwijst naar haar horizontale bevoegdheid om de vertegenwoordigers van de verschillende beleidsdomeinen samen te brengen. De heer *Filip Watteeuw* is het eens met deze visie.

2.3.4. Stadsmonitor

Mevrouw *Liesbeth Homans* is tevreden dat de vierde Stadsmonitor wordt voorbereid. Ze beklemtoont de noodzaak aan correct cijfermateriaal. Kan de minister extra waken over

de correctheid van de gegevens? Zal de bevraging naar aanleiding van de Stadsmonitor ook gericht zijn op overlast zoals burenruzie, asociaal gedrag, stank, geluidshinder, staking, vandalisme enzovoort?

Mevrouw Homans is blij met de aankondiging dat wonen in de volgende Stadsmonitor extra aandacht krijgt. Betaalbaar wonen is een doorslaggevende factor in de keuze voor een stad.

Mevrouw *Michèle Hostekint* verwacht veel van de nieuwe Stadsmonitor. In de coalitievorming en de opmaak van bestuursakkoorden kan de monitor belangrijke input leveren.

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat de studiedienst van de Vlaamse Regering de correctheid van het onderzoek zal bewaken en daarvan een heel belangrijk gunningscriterium maakt.

De minister zal nagaan welke overlastcriteria al in de bevraging zijn opgenomen. Over veiligheid in strikte zin zijn al federale cijfers beschikbaar, maar zaken zoals vervuiling en verloedering, die eveneens een onveiligheidsgevoel veroorzaken, mogen zeker in de Stadsmonitor terechtkomen.

2.3.5. *Thuis in de stad*

De heer *Wim Wienen* peilt naar de kostprijs van het boek dat wordt uitgegeven naar aanleiding van de tiende verjaardag van de ‘Thuis in de stad’-prijs. Dat het aantal prijzen wordt gereduceerd van drie naar twee, vindt de heer Wienen op zich geen probleem, maar dat er binnen een dalend budget ook nog geld moet vrijkomen voor een boek, doet bij hem vragen rijzen.

Het geld voor het boek is afkomstig van een andere basisallocatie en beïnvloedt het budget van de prijs niet, antwoordt minister *Freya Van den Bossche*. Daarmee is er ook een antwoord op de in een ander verband geuite bezorgdheid over de financiële reikwijdte van het communicatiebeleid.

2.4. Verhouding tot andere overheden

2.4.1. *Lokale autonomie*

De heer *Filip Anthuenis* vraagt om oog te hebben voor de lokale dynamiek. Een centraal gezag als de Vlaamse overheid is niet ideaal geplaatst om de specifieke problemen van Aalst of de Antwerpse Abdijstraat aan te pakken. Dat beleid moeten de steden en gemeenten zelf uitstippelen. De hogere overheid moet ervoor zorgen dat ze over voldoende financiële middelen beschikken, maar daartoe zou zijn inbreng beperkt moeten blijven. Die financiering gebeurt vanuit verschillende fondsen: de Vlaamse initiatieven Gemeentefonds, Stedenfonds en Stadsvernieuwingsfonds en het federale Grootstedenfonds. Uit de beleidsbrief heeft de heer Anthuenis niet kunnen afleiden dat het bevorderen van de transparantie op dat vlak tot de prioriteiten van minister Van den Bossche behoort.

De heer *Marc Hendrickx* deelt de opvatting dat de steden zelf het best geplaatst zijn om hun specifieke problemen aan te pakken.

Mevrouw *Veerle Heeren* stelt dat het Vlaamse beleid de steden op zijn minst wetenschappelijk kan ondersteunen en bij hen de vinger aan de pols kan houden. Het Kenniscentrum

Vlaamse Steden en de Studiedienst van de Vlaamse Regering kunnen wel degelijk nuttige informatie en oplossingen aanreiken.

Minister *Freya Van den Bossche* stelt dat het behoud van de middelen voor stedenbeleid en een vaste groeivoet de steden alleszins een bijkomende bron van inkomsten garandeert.

2.4.2. Federaal grootstedenbeleid

Hoewel het een Vlaamse bevoegdheid zou moeten zijn, constateert mevrouw *Liesbeth Homans* dat de federale overheid nog steeds een Grootstedenfonds van 67 miljoen euro beheert. Heel de commissie is overtuigd van het nut van een regionalisering.

De heer *Filip Anthuenis* deelt die visie en peilt naar de formele initiatieven ter zake van de Vlaamse Regering. Heeft de federale overheid al geantwoord?

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat de tijd niet geschikt is om los van de onderhandelingen over een staats hervorming te vragen of er nu al afzonderlijk federale initiatieven naar de gewesten kunnen komen. De federale overheid zal niet geneigd zijn daar nu al gevolg aan te geven maar is vertrouwd met het standpunt van de Vlaamse Regering over het Grootstedenfonds.

BEVOEGDHEID WONEN

I. TOELICHTING DOOR MINISTER FREYA VAN DEN BOSSCHE

1. Begroting 2011

1.1. Lineaire besparingen

Net als voor de bevoegdheden energie en steden beperkt minister *Freya Van den Bossche* haar toelichting tot de belangrijkste wijzigingen die een beleidsrelevante impact hebben op het betreffende beleidsveld, in casu het wonen. Voor meer details verwijst de minister naar toelichting N bij de begroting 2011 (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 13/2-N*).

Op diverse begrotingsartikels staan verminderingen door besparingsafspraken binnen de Vlaamse Regering.

De lineaire besparingen zijn:

- 1,5 percent op loonkredieten en 2,5 percent op werkingskredieten;
- 5 percent op facultatieve subsidies;
- 2 percent op gereguleerde subsidies;
- 10 percent op communicatie- en consultancybudgetten.

1.2. Specifieke begrotingsaanpassingen

In dit deel van de toelichting bespreekt minister Van den Bossche de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de begrotingsopmaak en begrotingscontrole van 2010 die niet het gevolg zijn van de voornoemde lineaire besparingsoperatie.

Het totaal budget van de vastleggings- en variabele kredieten voor Wonen bedraagt bij de begrotingsopmaak 2011 556,7 miljoen euro. Dat is een zeer beperkte vermindering met

1,5 miljoen euro, of 0,3 percent ten opzichte van de budgetten uit de begrotingscontrole van 2010.

Een belangrijke aanvulling op de begroting voor 2011 is een gevolg van het recent goedgekeurde nieuwe erkenningsbesluit voor SHM's. Hierin wordt namelijk een regelmatige prestatiebeoordeling door een visitatiecommissie voorzien. De eerste visitaties worden gepland in 2011 en in de begroting wordt daaraan 0,5 miljoen euro toegekend.

Een tweede belangrijke wijziging is een rechtstreeks gevolg van de inspanningen om het sociale woonaanbod in Vlaanderen tegen 2020 drastisch te verhogen. Het Grond- en Pandendecreet voorziet in 65.000 bijkomende sociale woningen. Om die tegen 2020 waar te maken, werd een traject uitgestippeld. Terwijl er in 2010 voor ongeveer 455 miljoen euro investeringen voor sociale huurwoningen werden geprogrammeerd, loopt dit in 2011 op tot bijna 520 miljoen euro.

De investeringsvolumes voor de bijzondere sociale leningen van de VMSW stijgen daardoor van 213 miljoen tot 314 miljoen euro. Deze investeringsvolumes worden gedeeltelijk gefinancierd met kapitaalsubsidies. Voor het niet-gesubsidieerde gedeelte krijgt de VMSW leningsmachtigingen met gewestwaarborg. Het deel van de investeringen dat de minimale investeringsvolumes zoals voorzien in de Vlaamse Wooncode overschrijdt – het groeipad –, wordt gefinancierd met rentesubsidies. Op de basisallocatie NC0 NE003 en NC0 NE004 worden hiervoor aan de VMSW leningsmachtigingen toegekend.

De sterke stijging in investeringsvolumes in de huur- en koopsector vertaalt zich in een overeenkomstige stijging van de leningsmachtigingen, voorzien in artikel 23 van het ontwerp van het begrotingsdecreet. Door de zeer lage interestvoeten daalt echter het subsidiepercentage dat nodig is om renteloze leningen aan SHM's te kunnen verstrekken of om bijzondere sociale leningen aan particulieren te kunnen toestaan. Deze daling in subsidiepercentage wordt rechtstreeks vertaald in een daling van het vastleggingskrediet. Het ordonnanceringskrediet voor beide basisallocaties neemt toe door de stijging in de investeringsvolumes. Daarnaast is de sterke stijging van het ordonnanceringskrediet onder basisallocatie NCO NE011 voornamelijk het gevolg van de opname van 70 miljoen euro uit de reserves van de VMSW in 2010. In 2011 worden de reserves van de VMSW opnieuw aangesproken, maar voor slechts 30 miljoen euro.

De machtiging aan het Vlaams Woningfonds daalt terug tot op het niveau van 2009. In 2010 werd immers uitzonderlijk een kleine verhoging toegestaan, omdat de opname van een deel van de leningsmachtiging van 2009 pas in 2010 kon plaatsvinden. Tegelijkertijd nemen de rentesubsidies aan het VWF toe met 11,85 miljoen euro. Hierbij werd al rekening gehouden met het gebruik van 25 miljoen euro uit de onbeschikbare reserves van het fonds B2 van het VWF.

Voor het bouwrijp maken van gronden en de aanleg van de infrastructuur voor sociale woonwijken en serviceflats wordt het vastleggingskrediet verhoogd met 7,8 miljoen euro. Deze verhoging moet het mogelijk maken om de geplande uitbreiding van het woonaanbod te realiseren, zoals vooropgesteld in het Grond- en Pandendecreet.

De ordonnanceringskredieten voor de investeringsbijdragen aan gemeenten voor de bouw en renovatie van huurwoningen in het kader van sociale woonprojecten dalen met 35,5 miljoen euro. Sinds NFS2 kunnen SHM's immers geen beroep meer doen op deze subsidie omdat die investeringen met renteloze leningen worden gefinancierd.

Het krediet voor subsidies aan sociale verhuurkantoren neemt toe met 900.000 euro om de stijging van het woningpatrimonium te kunnen honoreren en een bijkomend sociaal verhuurkantoor te subsidiëren.

Met betrekking tot de huursubsidies zijn er drie kredieten opgenomen in de begroting. Het krediet voor het uitdovende stelsel wordt verder verminderd met 1,32 miljoen euro. De kredieten nodig voor de uitvoering van het Huursubsidiebesluit worden geraamd op 19,9 miljoen euro. Op de nieuwe basisallocatie NE0 NE 224 worden de kredieten ingeschreven, nodig voor de financiering van de tegemoetkomingen aan personen die vijf jaar of langer op een wachtlijst voor een sociale woning zijn ingeschreven. In de begroting staat hiervoor bijna 12 miljoen euro, wat neerkomt op de berekening van een huursubsidie voor iedereen die minstens vijf jaar op een wachtlijst staat.

Het krediet voor de tegemoetkoming voor renovatie van een woning wordt ten slotte op 108 miljoen euro gebracht. De daling van het budget in 2011 ten opzichte van 2010 is te verklaren doordat dit jaar alle extra dossiers moesten worden behandeld uit de rush op het einde van 2009, toen heel wat mensen nog een dossier indienden om van het oude systeem van de renovatiepremie te kunnen genieten. Geleidelijk normaliseert de situatie zich en blijkt dat het effect van de doorgevoerde hervorming op de begroting correct is ingeschat.

2. Beleidsbrief 2010-2011

De belangrijkste doelstelling van het woonbeleid is dat iedereen goed en betaalbaar kan wonen, zo leidt minister Van den Bossche haar toelichting in. Totnogtoe heeft nog niet iedereen die kans. Er zijn 61.000 bijkomende sociale huurwoningen nodig om alle kandidaat-huurders op een wachtlijst te kunnen bedienen. 40 percent van de huurders op de privémarkt heeft een woonquote van 30 percent of meer. Steeds meer huishoudens vragen een sociale lening aan om hun droomhuis te kunnen kopen, waardoor deze leningen snel uitgeput raken.

Het voorbije jaar ging veel aandacht naar de bijsturing van de bestaande regelgeving op basis van ervaringen uit de praktijk en naar onderzoek van een aantal beleidsopties. De resultaten wil de minister in 2011 zoveel mogelijk concreet maken. Zo zullen gemeenten worden ondersteund in de omgang met het Grond- en Pandendecreet. Andere concrete maatregelen die de minister beoogt, zijn de harmonisering van de sociale leningen, de renovatie van het sociale woningpatrimonium en de versterking van de sociale huisvestingsmaatschappijen, een aanscherping van de regelgeving voor kwaliteitsverbetering van het woningbestand, een professionalisering van de sociale verhuurkantoren, en een verbeterde samenwerking tussen het woon- en welzijnsbeleid.

2.1. Strategische doelstelling 0: Woonbeleidsplan Vlaanderen

In 2011 wil minister Van den Bossche de basis leggen voor de ontwikkeling van een Woonbeleidsplan Vlaanderen. Hierin zullen langetermijndoelstellingen worden geformuleerd binnen de tijdshorizon 2014 – 2040. Een sturend woonbeleid kan ingrijpende gevolgen met zich meebrengen. Keuzes moeten dus met de nodige voorzichtigheid genomen worden en/of gefaseerd worden ingevoerd. Bepaalde segmenten op de woonmarkt mogen niet plots beginnen krimpen door een beleidsmaatregel. De minister denkt aan de privéhuurmarkt, waarvoor dringend maatregelen nodig zijn maar die ook niet door driest beleid mag worden ontmoedigd.

De concrete vertaling van die visie is het Woonbeleidsplan Vlaanderen. De minister belooft voor eind 2010 een startnota. In 2011 wil ze een maatschappelijk debat starten over de mogelijkheden en beperkingen van dit beleidsplan en een aantal krijtlijnen vastleggen. Op basis hiervan plant de minister een voorlopige langetermijnvisie met concrete taakstellingen in 2012.

Tegen 2014 zal het Woonbeleidsplan Vlaanderen naar analogie met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen een kader bieden waarbinnen lokale besturen en woonactoren stapsgewijs meer autonoom en meer op eigen maat zullen kunnen werken.

2.2. Strategische doelstelling 1: betaalbaar wonen in Vlaanderen bevorderen

Operationele doelstelling 1.1: beschikbare ruimte inschakelen in een duurzame woonbeleidsvisie

Met het Grond- en Pandendecreet kregen de gemeenten een belangrijk instrumentarium om gronden en panden te activeren en om te zetten in concrete bouwprojecten met betaalbare woningen voor specifieke doelgroepen. De uitvoering van dit decreet is niet zonder slag of stoot gestart. De ministers Van den Bossche en Muylers hebben samen de interpretaties waar mogelijk verduidelijkt met een omzendbrief. Waar nodig zal minister Van den Bossche deze nog verscherpen door middel van decreetwijzigingen.

Daarnaast kom er belangrijk uitvoeringsbesluit met betrekking tot de monitoring van het bindend sociaal objectief. Dat moet aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd met het oog op de voortgangstoets in 2012.

In 2011 zal de minister, conform het decreet, werk maken van de evaluatie van het wonen in eigen streek en van het bindend sociaal objectief voor sociale koopwoningen.

Operationele doelstelling 1.2: de betaalbaarheid van een eigen woning wordt bevorderd

Steeds meer mensen vragen een sociale lening aan. Zo was 2009 goed voor een recordaantal met 6033 leenakten. Maar de voorwaarden kunnen verschillen naargelang de aanbieder. Dat vindt minister Van den Bossche niet logisch. Om eigendomsverwerving voor zoveel mogelijk mensen haalbaar te maken zullen de diverse stelsels van sociale leningen worden geharmoniseerd. Een eerste stap werd in 2010 gezet met de doorlichting van de financiële stromen en de reserves bij het Vlaams Woningfonds en de VMSW. Het resultaat van deze doorlichting zal in het najaar van 2010 aan de Vlaamse Regering worden overgemaakt. Het doel is één sociale lening in Vlaanderen met overal dezelfde voorwaarden en modaliteiten. Een ruim verspreid en vlot toegankelijk kantorennet vormt een belangrijk streefdoel.

Het Departement Financiën en Begroting zal onderzoeken hoe het voordeel van het ‘klein beschrijf’ afhankelijk kan worden gemaakt van nieuwe criteria. Deze huiskorting moet het kopen van een eigen huis voor meer mensen haalbaar maken.

Operationele doelstelling 1.3: het aanbod aan bescheiden woningen wordt uitgebreid

Heel wat mensen hebben het erg moeilijk om een woning te vinden die past binnen hun budget of die gelegen is in de stad waar ze werken en willen wonen. Bescheiden koopwoningen kunnen op dit probleem een antwoord bieden. Het Grond- en Pandendecreet heeft het bescheiden woonaanbod verankerd en bepaalt dat de bescheiden woningen niet alleen klein maar vooral ook betaalbaar moeten zijn.

In de praktijk blijkt echter dat deze bepalingen een onbedoelde uitvoering krijgen en vaak eenzijdig worden ingevuld met kleine appartementen. Daarom krijgen gemeenten via een optionele maatregel de mogelijkheid om een gemeentelijk reglement Bescheiden Wonen op te stellen dat dezelfde afdwingbaarheid heeft als een stedenbouwkundige verordening, waarin bijkomende kwaliteitsvereisten en differentiatie in functie van woonbehoeften worden opgenomen. Aan appartementen met maar één slaapkamer hebben gezinnen nu eenmaal niets. Lokaal zijn er demografisch verklaarbare verschillen in woonnoden en de gemeenten moeten de ruimte krijgen om lokaal maatwerk te bieden.

Om de private huurmarkt nieuw leven in de blazen is onderzoek nodig naar de manier waarop de overheid een rol kan spelen om de bekommernissen van huurder en verhuurder met elkaar te verzoenen. Sociale verhuurkantoren zullen daarom worden geprofessionaliseerd. Preventie van uithuiszettingen is een andere belangrijke maatregel. Huurder en verhuurder hebben een gelijklopend belang. Het niet-betalen van huur leidt voor de huurder tot een risico op uithuiszetting, terwijl de verhuurder inkomsten mist. Het Algemeen Eigenaarssyndicaat heeft een concreet voorstel uitgewerkt. Minister Van den Bossche zal hierover overleg plegen met het syndicaat.

Verder is er de intentie om de huursubsidies tot een ruimere doelgroep uit te breiden. Hiervoor is geld opgenomen in de begroting. Het betreft een complex dossier dat veel voorbereiding en voorafgaand overleg vergt. Maar intussen zijn die voorbereidingen getroffen.

Het Steunpunt Ruimte en Wonen zal een nauwkeuriger en regionaal gedifferentieerd beeld geven van de private huurmarkt en in het bijzonder de huurprijzen in Vlaanderen, en een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een stelsel van righthuurprijzen. De onderzoeksresultaten zullen mee de basis zijn voor de verdere uitwerking van eventuele stimuli en toelaten erover te waken dat de huurprijs eerlijk en redelijk is.

Operationele doelstelling 1.4: het aanbod aan sociale woningen wordt uitgebreid

61.000 kandidaat-huurders wachten op een sociale woning, stelt de minister. Deze cijfers onderstrepen de noodzaak aan een inhaalbeweging. Daarvoor is heel wat overheidsgeld beschikbaar: het komt er nu op aan om dit effectief te besteden en procedures uit te werken die dit eenvoudiger maken. De inspanningen van regering en parlement om de woonnood te lenigen, moeten ook in de praktijk uitvoerbaar worden. Er zal moeten worden gebouwd.

Er zullen meer gronden vrijkomen via het systeem van de sociale lasten die private verkavelaars en bouwheren moeten realiseren volgens het Grond- en Pandendecreet. Vanaf nu kunnen dezen ook zelf instaan voor de realisatie van de sociale woningen, aan dezelfde voorwaarden als de sociale huisvestingsmaatschappijen. Ze gebruiken die mogelijkheid echter slechts schoorvoetend. De minister zal de bouwsector contacteren om deze mogelijkheid aan te bevelen. De bouwheren die van de VMSW de eerste attesten hebben gekregen, hebben dit als positief ervaren, wat mogelijk een stimulans kan betekenen om het concept bij hun collega's te introduceren.

De VVH en de Vlem zullen op basis van een bevraging van de sector een aantal relevante probleemdossiers overmaken. Aan de hand van deze concrete projecten zullen structurele knelpunten worden blootgelegd. Om de kwaliteit te versterken zullen de kwaliteitsnormen van VMSW verder worden geactualiseerd op basis van nieuwe trends en technieken.

Sociale verhuurkantoren bieden zoals gezegd de nodige overheidsinput om de noden van huurders te verzoenen met de eisen van de verhuurders. Momenteel zijn er in Vlaanderen 51 erkende SVK's actief. Hun aanbod bedroeg eind 2009 4913 woningen, of een stijging met bijna 550 woningen tegenover 2008. Eind 2009 had ruim 80 percent van de Vlaamse gemeenten een SVK. Het aantal kandidaat-huurders stijgt echter ook. Eind 2009 waren er al 13.332 kandidaten. In een aantal gemeenten loopt er een grondige analyse van de sector. Dit zal de basis zijn om voorstellen uit te werken tot hervorming van de regelgeving in de eerste helft van 2011.

Operationele doelstelling 1.5: een betaalbare woning in eigen streek wordt bevorderd

Zoals gezegd komt er in 2011 een evaluatie van deze maatregel uit het Grond- en Panden-decreet. Er komen concrete maatregelen voor de verdere uitvoering van Vlabinvest.

2.3. Strategische doelstelling 2: duurzaam en kwaliteitsvol (ver)bouwen en wonen

Operationele doelstelling 2.1: toenemende aandacht voor ruimtelijke kwaliteit stimuleren

Mensen hechten veel belang aan de wijk waarin ze wonen. Lokale besturen spelen hierop in en besteden veel aandacht aan de inrichting van nieuwe wijken of de heraanleg en vernieuwing van bestaande wijken. De Vlaamse overheid zal dit verder stimuleren in sociale woonprojecten, via samenwerking met de Vlaamse bouwmeester en via informatie-uitwisseling.

Operationele doelstelling 2.2: het beleidskader voor woningkwaliteitsbewaking optimaliseren

Alle woningen moeten aan de minimum kwaliteitsnormen voldoen. Het huidige instrumentarium voor de woonkwaliteitsbewaking steunt in de eerste plaats op twee sanctiонерende pijlers: de administratieve procedure ongeschikt- of onbewoonbaarverklaring en de strafrechtelijke handhaving van de woonkwaliteitsnorm voor verhuurde woningen. Hoewel hun degelijkheid buiten kijf staan, is een verdere verfijning en bijsturing nodig.

Nog in het najaar van 2010 start de evaluatie van het nieuwe technische verslag. Onder meer de invloed van de aanpassingen op het eindoordeel van de onderzochte woningen of kamers, de bruikbaarheid van het nieuwe technische verslag als tool voor de onderzoekers en de juistheid van de quotering van de gebreken komen aan bod.

In 2010 is het Steunpunt Ruimte en Wonen gestart met de evaluatie van het kwaliteitsinstrumentarium vanuit het perspectief van de huurder. Hierbij wordt een stand van zaken gemaakt van de herhuisvesting, de begeleiding en de preventie. Voor de recuperatie van herhuisvestingskosten wordt eind 2010 een proefproject opgestart, waarbij de terugvordering van herhuisvestingskosten bij de eigenaar wordt uitgetest in combinatie met een prefinanciering of waarborg door Vlaanderen.

Daarvoor zullen een aantal gemeenten samenwerken met Wonen-Vlaanderen en de Wooninspectie. De resultaten van het proefproject zullen uitwijzen of ook voor dit aspect de regelgeving gewijzigd moet worden.

Gemeenten die al jaren investeren in de uitbouw van een woningkwaliteitsbeleid, zullen aangemoedigd worden deze goede praktijk verder te zetten. Naar analogie met de ontvoogding van de gemeenten in ruimtelijke ordening, zal minister Van den Bossche laten onderzoeken hoe gemeenten meer ruimte krijgen om de procedures zelf af te handelen.

Uitgangspunt is een zo efficiënt mogelijke samenwerking tussen gemeenten en Vlaams Gewest.

De huidige minimale kwaliteitsnormen hebben betrekking op de elementaire veiligheid en gezondheid van woningen en een minimaal comfortniveau. Energiezuinigheid behoort nog niet tot de basiskwaliteitsnormen. Daarom werd voorgesteld om in de Vlaamse Wooncode minimale energetische prestaties toe te voegen aan de eisen waaraan een woning moet voldoen.

Ook voor de sociale woningsector, waarbij voor nieuwbouw al een hoge energiestandaard wordt gehanteerd, zijn er nog aanpassingen nodig om de energieprestaties van het oudere woonpatrimonium op te krikken. Deels gebeurt dat vandaag al in renovatieprojecten of specifieke aanpassingprojecten. Er zal nu een ranglijst komen van de prioriteiten voor het komende decennium. Hiervoor is de medewerking van de SHM's nodig. De minister gaat ervan uit dat overleg met de SHM's en de VMSW een goede lijst zal opleveren. Daarnaast zal de garantie op een goede financiering de SHM's zeker over de streep trekken.

Operationele doelstelling 2.3: woningkwaliteit stimuleren

Structurele verbeteringswerken aan woningen stimuleren is een belangrijke doelstelling. Daarom zet het beleid zich verder in voor de Vlaamse renovatiepremie. Door de hervorming van 2009 is de lijst met subsidieerbare werken nu beperkt tot de structurele renovaties en is er een maximumkostprijs ingevoerd. Verfraaiingswerken komen niet meer in aanmerking. Ten slotte werd het premiepercentage voor de hoogste inkomenscategorie verlaagd van 30 procent naar 20 procent. De hervormingen zijn er gekomen wegens een tekort van 29,5 miljoen euro op de begroting voor 2009. De vorige Vlaamse Regering had niet tijdig ingegrepen om dit te voorkomen. Tegelijk is het budget verhoogd met 60 miljoen euro. Het huidige budget maakt het mogelijk om de renovatiepremie in stand te houden.

Hoewel de doelgroepen niet dezelfde zijn, wil de minister de renovatiepremie en de VAP integreren in één premiestelsel. Dat blijkt geen eenvoudige oefening. Verder zal de minister nagaan hoe renovatiewerkzaamheden en energiebesparende maatregelen in de woningen die de sociale verhuurkantoren verhuren, ook kunnen worden ingepast in de nieuwe geïntegreerde premie. Het VEA krijgt de opdracht na te gaan hoe de premies voor energiebesparende maatregelen in datzelfde stelsel kunnen worden ingepast. In het voorjaar voor 2011 hoopt de minister een zicht te kunnen bieden op het nieuwe systeem. Het doel is een eenvoudiger en dus transparanter en toegankelijker systeem. Gezien het verschil in de doelgroepen zullen binnen de verenigde premies wel aparte onderdelen blijven bestaan.

Operationele doelstelling 2.4: verkrotting bestrijden

In de strijd tegen verkrotting is een krachtiger en snellere handhaving cruciaal. Daarom worden diverse decreten met betrekking tot wonen gewijzigd om het sanctionerend instrumentarium te verbeteren.

Zo krijgen de technici van de Wooninspectie verbalisatiebevoegdheid. Momenteel moeten nog twee mensen één woning bezoeken om formeel te kunnen optreden, dan niet meer. De strafbaarstelling wordt uitgebreid naar tehuurstelling. Een gerechtelijk bevolen herstelmaatregel wordt verplicht overgenomen door een nieuwe eigenaar, die daarvan op de hoogte moet worden gebracht voor de verkoop. Gemeenten zullen voortaan ambtshalve

conformiteitsattesten kunnen uitreiken en de gefaseerde invoering ervan wordt afgeschaft. Het voorontwerp van decreet werd op 23 juli 2010 principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Een tweede decreetwijziging wordt in 2011 voorbereid.

Er komen ook andere bijstellingen. Zo zal de plaats van het conformiteitsattest binnen de woonkwaliteitsbewaking grondig worden geëvalueerd. Er wordt onderzocht hoe het snelherstel een efficiënter instrument kan worden. Daarnaast streeft de minister naar de invoering van een heffing voor constructies die, hoewel ze daartoe niet bestemd of geschikt zijn, toch voor bewoning gebruikt worden. Als voorbeeld vermeldt ze het vaak voorkomende fenomeen dat garages als woning worden verhuurd. Ten slotte overweegt de minister ook de integratie van het Kamerdecreet in de Vlaamse Wooncode

Operationele doelstelling 2.5: duurzaam (ver)bouwen

In het Duurzaam Bouwpact 2020, onderdeel van het plan Vlaanderen in Actie is een aanzet gegeven om een “Vlaamse maatstaf voor duurzaam bouwen en wonen” te definiëren en uit te voeren. Het is zaak dat de sociale huisvestingssector zijn voortrekkersrol terug op de kaart zet.

De minister is van plan om eerlang de eerste twee stappen in de verstrenging van het E-peil voor nieuwe woningen, kantoren en scholen vast te leggen. De Europese Commissie eist op dat vlak een tijdspad tot 2021. De eerste twee stappen bieden de bouwsector een uitzicht op de regels voor de eerstkomende jaren, in afwachting van een duidelijker zicht op de correcte toepassing van de Europese principes: wat verstaat Europa precies onder zo goed als energieneutrale woningen? Voor meer informatie verwijst de minister naar de beleidsbrief Energie 2010-2011.

2.4. Strategische doelstelling 3: woonzekerheid garanderen

In tijden van crisis is het van groot belang om de woonzekerheid van de mensen te versterken. Daarom blijft de gratis verzekering gewaarborgd wonen bestaan. In de nieuwe regeling waren op 31 juli 2010 9325 verzekeringen toegekend. Concreet betekent dit cijfer dat intussen ongeveer 15.000 mensen een beroep kunnen doen op de tegemoetkoming als ze werkloos of ziek worden. In de loop van 2011 hoopt minister Van den Bossche te beschikken over voldoende statistisch materiaal om een zicht te krijgen op de uitbetaling van vergoedingen.

Maar er is meer nodig. Huurders kunnen geen gratis verzekering gewaarborgd wonen afsluiten. Nochtans hebben zij evenveel nood aan woonzekerheid. De minister overlegt de mogelijkheden met het Algemeen Eigenaarssyndicaat.

De sociale huurder geniet een grote woonzekerheid. Toch worden jaarlijks sociale huurders uit hun huis gezet. Dat wil de minister zo goed mogelijk voorkomen via een combinatie van enerzijds preventief beleid via wonen-welzijn en anderzijds handhavingsbeleid. Anders komen deze mensen terecht op de private huurmarkt waar zich zeker ook problemen voordoen.

2.5. Strategische doelstelling 4: een rechtvaardige toegang tot een betaalbare en kwaliteitsvolle woning verbeteren

Een van de gevolgen van de financiële crisis was dat tal van gezinnen niet terecht konden bij de reguliere kredietinstellingen. Gewaarborgde leningen bleken en blijken vaak de enige manier om een eigen woning te verwerven. De minister hecht er veel belang aan dat mensen een sociale lening kunnen blijven aangaan.

Een grondige hervorming van de erkende kredietmaatschappijen is nodig om deze sector performanter te maken. Schaalvergroting moet leiden tot een hogere professionaliteit. Belangrijk is dat de middelen van de EKM's beschikbaar blijven voor de sociale leningen. Het systeem op zich van de EKM's wordt niet in vraag gesteld, maar meer efficiëntie is zonder meer nodig.

Het toezicht op de EKM's wil minister Van den Bossche zoveel mogelijk analoog – maar niet helemaal identiek – organiseren met het toezicht op de sociale woonactoren. Een volledige gelijkschakeling van het toezicht is niet wenselijk omdat de andere woonactoren voor 100 procent met Vlaams overheidsgeld worden gesubsidieerd terwijl voor de EKM's die financiële link zich beperkt tot een borgstelling door de Vlaamse overheid.

2.6. Strategische doelstelling 5: inzetten op een sociaal warme samenleving

Operationele doelstelling 5.2: woonbeleid, welzijns- en zorgbeleid worden verder op elkaar afgestemd

Heel wat mensen willen zelfstandig blijven wonen, maar hebben ook nood aan zorg. In de praktijk blijken de welzijnsnood en de woonnood helaas vaak onverzoenbaar. Daarom hebben de ministers Van den Bossche en Vandeurzen samen een afsprakenkader uitgewerkt opdat voortaan duidelijk is vanuit wiens bevoegdheid een actie of financiering wordt verwacht. Verder faciliteren de twee ministers experimenten die in een regelluwe omgeving hiaten in de woonladder invullen, om na te gaan waar het wenselijk is om regelgeving aan te passen of zelfs af te schaffen. Bepaalde van de huidige regels verhinderen helaas goedbedoelde initiatieven met betrekking tot het wonen-welzijn. Het gaat bijvoorbeeld om oplossingen voor mensen die men nog niet in sociale sector kan huisvesten maar ook niet aan hun lot kan overlaten. In de praktijk werken die oplossingen wel, maar alleen bij gratie van een hogere overheid die een oogje toeknijpt terwijl het juridische kader het eigenlijk verbiedt. Met een regelluwe omgeving bedoelt de minister een dergelijke situatie, die eigenlijk tegen de regels ingaat. Daaruit valt veel af te leiden over de noodzaak om bepaalde regels te wijzigen of te schrappen.

Verder ijveren de twee ministers samen voor socialeassistentiewoningen, huurdersbegeleiding, een doelgroepenbeleid, kennisborging en -deling. Ze hebben de budgetten op elkaar afgestemd. In het verleden bleek vaak geen van de voor wonen en welzijn bevoegde ministers bereid te betalen voor zaken die raakvlakken hadden met beide bevoegdheden, bijvoorbeeld aanpassingen aan sociale woningen om ze geschikt te maken voor mensen met een handicap.

Operationele doelstelling 5.3: samenleven in sociale woonwijken

Teneinde sociale woonwijken zo leefbaar mogelijk te maken hecht minister Van den Bossche veel belang aan participatie en communicatie. Op 23 juli is principieel een besluit goedgekeurd om van de participatie van de bewonersgroepen een operationele doelstel-

ling te maken van het sociale beleid van de SHM's. Dit zal dus een criterium worden in de meting en beoordeling van hun prestaties.

In het begin van 2009 ontstond in het kader van de lokale diensteneconomie een initiatief met betrekking tot huisbewaarders. 28 doelgroepmedewerkers zijn aangesteld. In het najaar van 2011 zal een evaluatie nagaan of dit systeem de verstandhouding van de bewoners bevordert.

Operationele doelstelling 5.4: bestrijding van thuisloosheid

Het woonbeleid zal zich vol toeleggen op de preventie van uithuiszetting. Overleg en afstemming tussen sociale huisvestingsmaatschappijen en lokale welzijnsdiensten met het oog op adequate woonbegeleiding is hierbij onontbeerlijk. Dit is een belangrijk aandachtspunt in de samenwerking Wonen-Welzijn.

Al te vaak worden mensen immers 'gedumpt' in de sociale huisvesting zonder dat ze daar zelf klaar voor zijn. Wie een woonnood oplost, mag intussen de begeleidingsnood niet uit het oog verliezen. Soms verlaten de betrokkenen een verzorgingsinstelling om in een sociale woning terecht te komen, nagenoeg zonder begeleiding, met alle problemen van dien. Dat is een veel te grote overstap. Met een goede samenwerking tussen de sociale huisvesting en de welzijnsactoren kan de begeleiding op punt gesteld worden, opdat de medewijkbewoners geen overlast ondervinden.

2.7. Strategische doelstelling 6: efficiënt en doeltreffend bestuur

Operationele doelstelling 6.1: versterking lokale woonregie

Het belang van de lokale woonregie mag allerm minst worden onderschat, stelt de minister. Om hun regisseursrol op het terrein mogelijk te maken, kregen de gemeenten in de voorbije jaren nieuwe bevoegdheden en taken. Zo is in het kader van de woonkwaliteitsbewaking op 1 januari 2010 de bevoegdheid inzake leegstandsregistratie en -heffing overgegaan naar het lokale bestuursniveau. De minister wil de lokale overheden zoveel mogelijk bevoegdheid toevertrouwen.

Er komt ook een wijziging van de regelgeving inzake de administratieve procedure ongeschikt- en/of onbewoonbaarverklaring. Daarnaast wordt de regelgeving voor de subsidiëring van intergemeentelijke projecten lokaal woonbeleid geactualiseerd. Middelgrote en kleine gemeenten zullen worden aangespoord tot intergemeentelijke samenwerking in een aaneengesloten werkingsgebied.

Operationele doelstelling 6.2: performante woonactoren

Om de steunbehoeften van de sociale woonactoren in kaart te brengen, voorziet het nieuw erkenningsbesluit voor SHM's, dat op 23 juli 2010 principieel is goedgekeurd, in de oprichting van een visitatiecommissie. Deze visitatiecommissie staat ook open voor professionelen uit de private sector.

Deze visitatiecommissie zal de prestaties van een SHM's beoordelen in aanvulling op de inspecties van de Afdeling Toezicht. De evaluatie moet gebeuren op basis van een zo objectief mogelijke prestatiemeting, maar wel met oog voor de specifieke lokale context van de betrokken SHM.

De eerste visitaties zijn voorzien in de loop van 2011. Een eerste formele en volledige evaluatie van het draaiboek van de visitaties komt er in 2013. Bij een gunstige evaluatie van het visitatiesysteem voor SHM's zal worden onderzocht of deze formule ook voor andere sociale woonactoren een stimulans kan zijn, bijvoorbeeld voor SVK's.

Toezicht op de correcte toepassing van de reglementering en op de behoorlijkheid van bestuur zal ook bijdragen tot de verdere professionalisering, performantie en responsabilisering van de woonactoren. In de jaarplanning van de afdeling Toezicht worden, naast het wettigheidstoezicht en het toezicht op algemeen belang en behoorlijk bestuur, ook een aantal projecten vooropgesteld. Zo zullen de toezichthouders per actor een algemeen rapport opmaken over de interne werking op basis waarvan een risicoanalyse zal worden gemaakt. Er zal een onderzoek gevoerd worden naar de wettelijkheid van de toekenning van sociale leningen. Verder zullen steekproeven uitgevoerd worden op de correcte aanwending van tegemoetkomingen door particulieren.

Daarnaast zal de werking van het Vlaams Overleg Bewonersbelangen, de huurdersorganisaties en de sociale verhuurkantoren grondig worden geanalyseerd en versterkt. Het VOB wordt gesplitst in twee afzonderlijke structuren: één voor de huurdersorganisaties en één voor de SVK's, zodat er meer duidelijkheid komt over wiens visie ze precies vertegenwoordigen bij een bepaalde stellingname. De opsplitsing wordt in het najaar van 2010 decretaal verankerd en vervolgens verder concreet uitgewerkt in twee erkenning- en subsidiebesluiten.

Operationele doelstelling 6.3: transparante financiering en regelgeving

Minister Van den Bossche streeft meer coherentie en eenvormigheid binnen de verschillende deelsectoren van sociale leningen en sociale woningbouw na.

Operationele doelstelling 6.5: onderbouwd beleid versterken

Het succes van het Vlaamse woonbeleid hangt af van de mate waarin kan worden gebouwd op de beschikbaarheid en gedegen kennis van correcte beleidsrelevante gegevens.

2.8. Tot slot

Het einde van 2010 en het jaar 2011 worden druk op het vlak van woonbeleid, kondigt de minister ten slotte aan. Goed druk. Een pak maatregelen staat op de rails en moeten worden verder opgevolgd. Daarenboven staan heel wat nieuwe initiatieven op stapel, waarmee de minister onder andere gevolg geeft aan de wensen en ideeën die de commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie heeft aangebracht.

II. BESPREKING IN DE COMMISSIE

1. Begroting 2011

De heer *Carl Decaluwe* gaat in op de variabele kredieten voor allerhande uitgaven voor het Fonds voor de Huisvesting, adl-projecten en dergelijke. Die kredieten stijgen volgend jaar substantieel van 1,4 naar 1,7 miljoen euro. Het commissielid peilt naar de motivering. Komt er alsnog schot in de adl-projecten, betreft het huurwaarborgen van de OCMW's of is er een andere reden?

“De toename van het krediet voor de SVK’s is gebaseerd op een stijging van het woningpatrimonium van minstens 15 percent ten opzichte van 2010.”, leest de heer Decaluwe in de toelichting. Betreft dit een automatisme bij een bepaalde drempeloverschrijding?

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat de subsidie inderdaad afhankelijk is van het aantal ingehuurde woningen. De stijging van het werkingsbudget is niet lineair maar degressief. Dit kan de groei van de SVK’s afremmen. De minister gaat op zoek naar een efficiënter systeem.

Op de eerste vraag antwoordt de minister dat de groei louter op het conto van de adl-projecten komt.

2. Beleidsbrief 2010-2011

2.1. Algemene beoordeling

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* prijst de degelijkheid van de beleidsbrief, die zeer goed met studies is onderbouwd.

Ook mevrouw *Veerle Heeren* vindt de beleidsbrief prima. De strategische doelstellingen worden duidelijk gedefinieerd en budgettair ingeschat. Binnen dat budget maakt minister Van den Bossche de juiste beleidskeuzes.

De beleidsnota 2009-2014 (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 212/1*) kreeg in de commissie de kritiek dat die te algemeen zou zijn geformuleerd, herinnert mevrouw *Michèle Hostekint* zich. Onterecht eigenlijk, want een algemene visie is nu eenmaal het doel van dat document. De voorliggende beleidsbrief geeft alleszins zeer concreet en uitvoerig aan waar de minister met haar beleid heen wil.

De heer *Marc Hendrickx* vindt dat minister Van den Bossche na haar hoogstaande beleidsnota een goede en gedetailleerde beleidsbrief heeft ingediend.

Mevrouw *Mieke Vogels* vindt de beleidsbrief weliswaar goed geschreven maar wil de lof van de anderen wat nuanceren daar ze er niet echt in terugvindt wat ze had gehoopt. De minister probeert 20e-eeuwse remedies uit op 21e-eeuwse uitdagingen.

Voor mevrouw *Patricia De Waele* zijn de diverse loftuitingen over de beleidsbrief niet zonder meer terecht, gezien de vele addertjes die ze erin heeft opgemerkt.

De heer *Jan Penris* vond de beleidsbrief van de eerste tot de laatste pagina boeiende lectuur, hoewel hij het met de inhoud niet altijd eens is.

De goed onderbouwde beleidbrief komt tegemoet aan de verzuchtingen van de commissie en biedt antwoord op vele woonvragen, zo analyseert de heer *Veli Yüksel* het document.

2.2. Inleiding

Betaalbaar wonen is een recht voor iedereen, stelt de heer *Marc Hendrickx*. Tegelijk moet het beleid de drempels voor eigendomsverwerving verlagen en investeren in sociale huisvesting, inclusief maatregelen tot instandhouding van de sociale netwerken en facilitering van het wonen in eigen streek. De N-VA-fractie betuigt haar steun aan het streefdoel om het aanbod van de SVK’s te verhogen en meer goedkope en degelijke huurwoningen ter

beschikking te stellen zonder daarbij dure verkavelingsprojecten op te starten of woningen te onteigenen.

De kwaliteit van de huisvesting laat soms te wensen over. Nogal wat mensen, waaronder een groeiend aantal ouderen, leven in hachelijke omstandigheden. In verband met zijn energiedoelstellingen moet Vlaanderen voor iedereen haalbare stimuli in het leven roepen om de algemene woonkwaliteit te verbeteren.

2.3. Woonbeleidsplan Vlaanderen

Voor mevrouw *Veerle Heeren* is het woonbeleidsplan het uitgangspunt van het hele woonbeleid. Daarin levert de Vlaamse Woonraad voortreffelijk assistentie vanuit een kritische ingesteldheid die ook het parlement alert houdt. Mevrouw Heeren pleit om de bevindingen en studies van de Woonraad geregeld in de commissie te bespreken. Door zijn heterogene samenstelling komt de Woonraad steeds tot genuanceerde conclusies, maar delicate aangelegenheden zoals de private huurmarkt gaat hij zeker niet uit de weg.

Aangezien een goed woonbeleid een langetermijnvisie moet bevatten die is geschoeid op demografische gegevens, is volgens mevrouw *Michèle Hostekint* strategische doelstelling nummer nul misschien wel de allerbelangrijkste doelstelling. Naar analogie met het RSV moet het woonbeleidsplan een visie bevatten op het wonen in de komende dertig jaar. Het wonen van nu is niet meer te vergelijken met dat van pakweg dertig jaar geleden. De open ruimte is veel beperkter, er gaat veel meer aandacht naar energiegebruik enzovoort.

Minister Van den Bossche geeft tot 2014 een gefaseerd plan op. Dat kan ons voorbereiden op belangrijke en moeilijke discussies en de lokale woonactoren voorbereiden om op termijn meer werk te maken van het woonbeleid.

De startnota die als basis dient voor de debatsnota kondigt de minister aan voor eind 2010, leest de heer *Marc Hendrickx*. Hij kijkt ernaar uit om dat document binnen afzienbare tijd in de commissie te kunnen bespreken.

Als minister Van den Bossche een woonbeleidsplan voor een lange termijn opstelt, dan moet ze de platgetreden paden durven verlaten en echt innovatief durven denken, stelt mevrouw *Mieke Vogels*. Aangezien we geen ruimte meer hebben om nog meer woonzones te creëren, zullen de platgetreden paden enkel de afgrond inleiden. Als voorbeeld van innovatief denken verwijst het commissielid naar de oplossingen in Freiburg im Breisgau (cf. 2.8). We hebben de voorbije jaar weer 30 percent extra van onze regio vol beton gegoten. In Beveren laat burgemeester Marc Van de Vijver in het centrum van zijn gemeente een bos rooien op een natte grond om er een woonwijk van te maken. De watertoets was negatief maar de bouwpromotor garandeert dat hij watersnood door een aantal ingrepen zal uitsluiten. Maar hij verzwijgt volgens mevrouw Vogels kennelijk dat dit probleem daarvoor gewoon naar de volgende wijken zal opschuiven. Een innovatief beleid is volgens haar een beleid dat op een andere manier met de ruimte omgaat.

2.4. Betaalbaar wonen in Vlaanderen

2.4.1. Betaalbaarheid van de eigen woning

Onder andere in de VRIND 2010 is te lezen dat het aantal eigenaars in Vlaanderen de jongste twintig jaar is toegenomen met 9 percent, stelt mevrouw *Mercedes Van Volcem*. Dat is een gunstige evolutie, maar er treedt een dualisering op. Bij gezinnen zonder kinderen bedraagt het aantal eigenaars 86 percent en bij gezinnen met kinderen 81 percent,

maar bij alleenstaanden slechts 58 percent. Dat noemt het commissielid een significant verschil. In de inleiding van de beleidsbrief stelt minister Van den Bossche dat ze zich wil toeleggen op het betaalbaar wonen voor gezinnen, naar aanleiding van de vaststellingen dat voor gezinswoningen 350.000 euro en meer wordt gevraagd. Dat is een terechte bekommernis, maar welke concrete maatregelen zal dit inhouden? Gezien de melding van de minister dat ze een richthuurprijs wil overwegen, vreest mevrouw Van Volcem dat ze wel eens een maximale verkoopprijs zou willen invoeren. Dat zou het private initiatief in de bouw erg ontmoedigen.

De beleidsbrief bevat weinig engagementen ten aanzien van de eigenaars, vindt het commissielid. Ze mist in de beleidsbrief de analyse dat het grote aantal eigenaars in Vlaanderen een goede zaak is. Eigenaarschap zou een belangrijk beleidsdoel moeten zijn. Het vormt tenslotte een ideaal pensioenplan en maakt dat mensen die getroffen worden door tegenslagen zoals baanverlies, echtscheiding of ziekte, toch ten minste hun woonzekerheid niet in het gedrang zien komen.

Gezien het lagere percentage van huiseigenaars onder de alleenstaanden, zou eens moeten worden onderzocht of de sociale leningen van het VWF, die nu zijn voorbehouden voor gezinnen of alleenstaanden met kinderen, ook beschikbaar zouden kunnen worden voor alleenstaanden zonder kinderen, hoewel dit uiteraard niet mag leiden tot rommelkredieten. Op de wachtlijsten voor sociale huurwoningen vertegenwoordigen de alleenstaanden 44 percent van het totaal aantal ingeschrevenen. Zij vormen zonder meer een van de belangrijkste uitdagingen van het woonbeleid.

De heer *Marc Hendrickx* ziet in eigendomsverwerving de belangrijkste dam tegen armoede. Op termijn leidt het onderscheid tussen levenslang huren enerzijds en de afbetaling van een sociale of gewone lening anderzijds, tot significante verschillen. Op dit moment legt het beleid in uitvoering van het Grond- en Pandendecreet de klemtoon op het sociale huren. Terecht wat de N-VA betreft, maar de fractie zal er alleszins over waken dat de eigendomsverwerving en de beschikbaarheid van sociale koopwoningen daardoor niet minder beleidsaandacht krijgen dan ze verdienen. Dat wil de heer Hendrickx garanderen aan mevrouw Van Volcem.

De huiskorting vindt de heer Hendrickx een belangrijke optie. Zijn fractiegenote Homans heeft die dan ook uitgebreid aangekaart bij de beleidsbrief Steden 2010-2011 (cfr. Bevoegdheid Steden, II 2.2.2).

Mevrouw *Mieke Vogels* constateert in verband met de koopmarkt een gelijkaardig fenomeen als op de huurmarkt (cfr. 2.4.2). De prijs van een doorsnee bouwgrond is tussen 2000 en 2009 verviervoudigd. De prijs van de woningen is gestegen met 120 percent. Nu kost een gemiddelde woning 248.000 euro. In de hippe Antwerpse wijk Zurenborg gaat een casco huis met twee slaapkamers voor 300.000 euro van de hand. Voor mevrouw Vogels is dat waanzin. Wie betaalt zoveel voor een woning in Antwerpen? De Nederlanders.

Nederlanders kunnen zich dergelijke bedragen veroorloven omdat in hun land de fiscale aftrek van een hypothecaire lening zelfs nog hoger ligt dan in België. Bijgevolg ligt de koopprijs er nog hoger en doen ze een goede zaak door in België een woning te kopen. Voor de Vlaamse Rand rond Brussel bestaat dan wel een Vlabinvest, maar in de praktijk heeft Vlaanderen veel meer randen waar het met een internationale vraag op zijn woonmarkt wordt geconfronteerd. Misschien moest de minister maar eens Brasschaatinvest overwegen, gekscheert mevrouw Vogels.

De vrije markt kent momenteel om drie redenen astronomische prijzen, vervolgt het commissielid. Ten eerste schenken vele babyboomers hun kinderen het voor een zware woonlening vereiste startkapitaal. Dat is mogelijk een generatiegebonden en dus tijdelijk fenomeen. Ten tweede worden de leningen altijd maar op een langere termijn afgesloten. Tot dertig jaar lang gemiddeld 735 euro per maand afbetalen is geen uitzondering. Ten derde is het mogelijk dit alles van de belastingen af te trekken. Het zijn heuse generatieleeningen.

In zo'n geval moet de overheid nagaan of ze niet kan ingrijpen in de vrije woonmarkt. De enige denkbare manier zou erin bestaan het systeem van fiscale aftrek te hervormen. Toen mevrouw Vogels haar eigen huis aan haar kinderen had verkocht en voor zichzelf een nieuw huis had gekocht, kreeg ze van haar bank het advies om gezien het belastingvoordeel opnieuw een hypothecaire lening af te sluiten. Dat deed haar beseffen dat het in de praktijk mogelijk is een heel leven lang een fiscaal voordeel te genieten. Van dit systeem geniet uiteindelijk vooral de middenklasse, en dan nog vooral de hogere middenklasse. Iemand die 830 euro per maand afbetaalt aan zijn bank, betaalt in realiteit maar 746 euro en recupereert de rest via de fiscale tegemoetkoming. Zo iemand wordt elke maand voor 84 euro gesubsidieerd.

De enige heilzame manier om het wonen ook in de toekomst betaalbaar te houden, is te zoeken in een hervorming van het huidige systeem van fiscale steun. Uiteraard is dat nu nog een fiscale bevoegdheid, maar in de nota die de heer Johan Vande Lanotte als koninklijk bemiddelaar aan het voorbereiden is, zal ongetwijfeld de regionalisering voorkomen van het hele woonbeleid, inclusief de fiscaliteit. Dan krijgt Vlaanderen de sleutel in handen om een beleid van de 21e eeuw te voeren.

Een innovatieve oplossing zou erin bestaan de grenzen tussen het kopen en het huren te doen vervagen. In de Verenigde Staten is de 'community land trust' in voege. In dat systeem behoudt de overheid de grondeigendom maar verkoopt ze de woning die erop staat. Daardoor wordt de woning heel wat goedkoper dan met de grond erbij. Een aankooppremie is mogelijk voor de 10 percent startkapitaal die bij een hypothecaire lening wordt gevraagd. In dat systeem heeft een beduidend ruimer deel van de bevolking de mogelijkheid tot woningbezit. Wie dit huis wil verkopen, moet de aankooppremie, samen met 75 percent van de gerealiseerde meerwaarde, aan de community land trust terugbetalen. Zo ontstaat een rollend fonds en blijven de huizen die het fonds beheert, ook voor de komende generaties betaalbaar. In ons huidige systeem subsidiëren we het woonbezit en kan iemand die het aldus verworven huis verkoopt, de meerwaarde toch helemaal voor zichzelf houden.

Een ander systeem, dat in Brussel in opmars is, is dat van de sociale spaarkassen. Mensen huren een woning maar sparen tegelijk via de sociale spaarkas het startkapitaal voor een hypothecaire lening bijeen.

Mevrouw *Patricia De Waele* noemt de jaarlijkse belasting op de onroerende voorheffing een zware last, vooral voor gepensioneerden. Ze verliezen er al gauw een hele maand pensioen aan. LDD pleit dan ook voor een algemene afschaffing van deze belasting in alle gevallen waar het een eerste woning betreft.

Minister *Freya Van den Bossche* vraagt hoe een algemene afschaffing de armoedebestrijding zou kunnen vooruithelpen. Verkiest mevrouw De Waele geen selectieve afschaffing?

Soms moet men zijn vraag heel ruim formuleren in de hoop een deel ervan gerealiseerd te zien, antwoordt mevrouw *Patricia De Waele*.

Een innovatief systeem om de huisaanschaf te vergemakkelijken is de huurkoop, die hier en daar al in de praktijk wordt toegepast. In dit systeem huren mensen voor een kortere periode een huis waaraan een koopverbintenis is verbonden. Wil de minister een veralgemeende invoering overwegen?

Vervolgens wijst het commissielid op de hoge successierechten. Net als de onroerende voorheffing bemoeilijken die het woningbezit.

Het pleidooi van mevrouw De Waele om de onroerende voorheffing af te schaffen voor een eerste woning, getuigt volgens mevrouw *Liesbeth Homans* van populisme. Wie zal die afschaffing betalen? LDD heeft duidelijk geen ervaring met lokale bestuursverantwoordelijkheid, stelt mevrouw Homans. Bij een totale afschaffing verliezen de lokale besturen zoveel inkomsten dat ze ineens de boeken moeten sluiten.

Ook bij de opmerkingen van mevrouw Vogels heeft het commissielid haar bedenkingen. De fiscale hervormingen die deze bepleit, zullen vooral in het nadeel van de middenklasse uitdraaien, net de bevolkingsgroep waar de overheid al haar geld vandaan haalt maar die stevast uit de boot valt als de overheid iets financiert. Omdat Vlaanderen – en bij uitbreiding België – de tweeverdieners nodig heeft om zijn overheidsfinanciën overeind te houden, betreurt mevrouw Homans de uitspraak van haar collega.

In verband met de woonsituatie van senioren wijst mevrouw *Griet Coppé* op het onderzoek van professor Dominique Verté. Een belangrijke conclusie is dat oudere mensen rijk aan eigendom maar arm aan geld zijn. Hun behoefte qua woningonderhoud is erg groot. Minister Van den Bossche onderzoekt nu de mogelijkheid om de VAP en de renovatiepremie in één stelsel te integreren. Kan de minister voor de ouderen ook een schrapping van de belasting op het kadastrale inkomen overwegen bij noodzakelijke woningrenovaties?

In verband met de mogelijkheden tot eigendomsverwerving door alleenstaanden wijst minister *Freya Van den Bossche* erop dat lokale overheden zelf het aanbod aan bescheiden woningen kunnen opdrijven. Ze zijn in staat om de eigen gronden in die zin te ontwikkelen en over de prijzen onderhandelen. Als lokaal schepen kan mevrouw Van Volcem zelf een dergelijk initiatief nemen.

Hetzelfde commissielid stelde dat de toegang voor alleenstaanden tot sociale koopwoningen niet gemakkelijk is. Bij de evaluatie van het Overdrachtenbesluit zal de minister nagaan of op dat vlak inderdaad belemmeringen aanwezig zijn. Hoewel ze niet direct de indruk heeft, wil de minister dat niet bij voorbaar uitsluiten.

Een andere suggestie van mevrouw Van Volcem kwam neer op het openstellen van de leningen van het VWF voor alleenstaanden. Maar dat is niet meer aan de orde aangezien de minister momenteel de verschillende bestaande sociale leningen in één systeem wil integreren. In het nieuwe eenheidssysteem kan dan ruimte komen voor leningen voor alleenstaanden. Als timing stelt minister Van den Bossche het jaar 2011 voorop.

‘Community land trust’ noemt de minister op papier een mooi principe. Ze heeft de Brusselse initiatiefnemer al op haar kabinet ontvangen. Maar wie wil de eerste koper zijn? Het systeem wordt pas interessant naarmate er meer kopers zijn. Wie wil bovendien investeren in een woning zonder aanspraak te kunnen maken op de latere meerwaarde? Wat als de rentevoeten en inflatie beginnen te stijgen en de meerwaarde die de coöperatieve nog kan realiseren, niet meer volstaat om haar werking te financieren? Er zijn dus nog heel wat vragen over de praktische toepasbaarheid. Mocht het project echter haalbaar blijken, dan wil de minister het zeker faciliteren.

De suggestie van mevrouw Coppé met betrekking tot de ki-voorwaarden en andere voordelen om ouderen te steunen in hun renovaties, wil de minister bestuderen. Ook het effect op de begroting is ter zake belangrijk. Daarover wil de minister overleg plegen met minister Muylers. Maar op zich noemt minister Van den Bossche de suggestie een heel goed voorstel. De omkadering en timing is dus te onderzoeken.

2.4.2. *Private huurmarkt en sociale verhuurkantoren*

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* haalt uit de beleidsbrief de terechte opmerking dat de private huurmarkt het zorgkind is. In totaal is de huurmarkt maar goed voor 25 percent van de woningen. Al de rest is eigenaar. Op dit moment huurt 6,1 percent van de Vlamingen een sociale woning, maar dat aandeel loopt tegen 2020 wellicht op tot 9 percent. De private huurmarkt is dus klein maar nuttig. De overheid mag dat segment van de markt zeker niet als een vijand zien, maar als een partner. Zelf is de overheid immers niet in staat om woningen te bouwen voor alle huurders.

De toepasbaarheid van de renovatiepremie voor mensen die via een SVK verhuren, noemt mevrouw Van Volcem op zich een prima initiatief. Maar dat tegen 2020 elke huurwoning moet worden geïsoleerd tot energiezuinige woning, kan ze niet goedkeuren. Van een minister van energie is een dergelijke maatregel misschien te verwachten, maar schat de minister de impact wel goed in? De minister heeft niet ingezien dat de verhuurders nu al gedemotiveerd zijn en een verkoop van hun huurhuis overwegen. Met dergelijke maatregelen worden ze zeker niet gemotiveerd. De verhuurders krijgen steeds maar nieuwe lasten over zich heen. Het wordt hoog tijd om hen als partners te benaderen en hen met fiscale voordelen te belonen voor het feit dat ze de huurmarkt in stand houden.

Laten we niet vergeten dat de private huurmarkt ook een sociale rol te spelen heeft, vervolgt mevrouw Van Volcem. 39 percent van alle Vlamingen die in aanmerking komen voor een sociale woning, zijn op die verhuurde privé-eigendom aangewezen. De minister zou het gemiddelde inkomen van de huurders van sociale woningen eens in kaart moeten brengen. De VMSW is weliswaar wel bereid om de gemiddelden te bezorgen, maar niet gedifferentieerd per categorie.

Voor woningen die aan de SVK's worden aangeboden bestaat geen enkele kwaliteitseis, stelt het commissielid. Het gaat om 5900 woningen, waarvan in 1200 gevallen de kwaliteit te wensen overlaat. Hoe zal de minister dit oplossen? Twee maten en twee gewichten, namelijk één voor de verhuurders aan SVK's en één voor de rechtstreekse verhuurders, kan alleszins niet de bedoeling zijn.

Mevrouw *Michèle Hostekint* gelooft dat Vlaanderen wat huiseigenaarschap betreft Europees koploper is (cf. 2.4.1). Dat is een goede zaak. Mevrouw *Mieke Vogels* repliceert dat zoiets juist de armste landen van Europa kenmerkt. Spanje, Griekenland en Portugal hebben zelfs een nog hoger percentage eigenaars. Een eigen huis is niet per definitie een teken van welstand. Dat beseft ook mevrouw *Michèle Hostekint*, maar een eigen huis biedt alvast het voordeel dat de eigenaar als gepensioneerde geen huur meer hoeft te betalen. Om dit bezit te promoten voert minister Van den Bossche concrete acties, zoals de harmonisatie van de sociale leningen en de beschikbaarheid van sociale koopwoningen. Het punt van mevrouw Hostekint is echter dat een eigen woning niet voor iedereen haalbaar is en dat sommige mensen nu eenmaal aangewezen zijn op privéhuur.

Het beleid heeft in het verleden die laatste sector misschien wat links laten liggen. De beleidsbrief wil dat rechtzetten. Op de privéhuurmarkt worden heel wat slechte woningen aangeboden, en nog wel aan veel te hoge prijzen, zodat heel veel huurders meer dan een

derde van hun inkomen aan huishuur moeten betalen. Een goede en betaalbare huurwoning maakt nochtans het verschil tussen armoede of geen armoede. Het verheugt mevrouw Hostekint dat de minister daarin wil investeren. Als instrumenten vermeldt de beleidsbrief onder andere een versterkte kwaliteitsbewaking met extra handhavingsmogelijkheden voor de gemeenten.

Intussen blijft het aanbod op de privéhuurmarkt maar slinken, enerzijds omdat het profiel van de privéhuurder steeds kwetsbaarder wordt, anderzijds door de aankopen voor eigen gebruik van huurhuizen door jonge gezinnen. Om hieraan te remediëren wil de minister terecht het stelsel van de SVK's versterken, huursubsidie algemener beschikbaar maken en uithuiszettingen voorkomen.

Verhuur via een SVK biedt voordelen voor zowel huurder als verhuurder, vervolgt mevrouw Hostekint. Daarom moet het aanbod worden vergroot en beter worden afgestemd op de vraag. De beleidsbrief maakt gewag van een grondige sectorevaluatie. Het commissielid peilt naar de timing, de betrokkenheid van de lokale woonactoren en de campagne ten aanzien van eigenaars. De eigenaars die in het systeem zijn gestapt, zijn er doorgaans erg tevreden over. Maar het systeem is nog niet voldoende bekend. Ten slotte vraagt mevrouw Hostekint aan de minister welke flankerende maatregelen ze overweegt. Aan minister Muylers heeft het commissielid onlangs gevraagd om de tarief van de onroerende voorheffing voor dit soort eigendom te verlagen (*Hand. VI. Parl. 2009-10, nr. C180*).

Op pagina 22 van haar beleidsbrief treft de heer *Marc Hendrickx* de intentie tot afbakening van de taken van de SVK's aan. Overweegt de minister om bepaalde taken af te stoten? Sommigen vullen hun taak minimaal in en vormen enkel een schakel tussen huurder en verhuurder. Anderen zien het veel ruimer en hebben bijvoorbeeld een eigen klusjesdienst. Dat laatste vindt de heer *Hendrickx* prima maar hoe ziet de minister het?

Als de minister aankondigt de dekkingsgraad van de SVK's uit te breiden, streeft ze dan naar een beschikbaarheid in alle gemeenten? Zo'n dekking bestaat alleszins niet voor de SHM's.

Mevrouw *Mieke Vogels* vindt dat het Vlaamse beleid maar eens dringend moet afstappen van de idee dat de welvaart van een land valt af te leiden van het aantal eigenaar. In Europa is precies het tegendeel waar: hoe armer het land, hoe hoger het relatieve aantal huiseigenaars. In landen als Portugal, Griekenland en Spanje zijn er veel huiseigenaars, in landen als Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland juist niet, maar daar biedt de overheid wel een degelijke garantie op het woonrecht.

De opvatting dat de voltooiing van een afbetaling een remedie zou zijn tegen een armoedeval op latere leeftijd, getuigt volgens mevrouw *Vogels* van kortzichtigheid. Juist daardoor blijven oudere mensen veel te lang in een te grote gezinswoning, zonder die nog te isoleren of te renoveren, zodat de energiekosten hoog oplopen. Als de overheid zich zou toeleggen op betaalbare serviceflats, komen er meer gezinswoningen op de markt en zal dit de prijzen gunstig beïnvloeden. In Antwerpen wachten nog ruim 10.000 75-plussers op een serviceflat. Een beleid met visie zou dus 10.000 serviceflats laten bouwen, want dan komen 10.000 woningen vanzelf op de markt.

Met andere woorden maakt het bezit van een huis een mens niet noodzakelijk rijk en gelukkig. Door de doorgedreven promotie van het huisbezit is het aantal huurwoningen in ons land gedaald van 60 percent in 1947 over 40 percent in 1980 tot ongeveer 20 percent in 2010. De resterende huurmarkt vervalft steeds meer tot de markt van de miserie. Elke jongvolwassene die het zich kan veroorloven, koopt immers een huis.

Vertoont het aanbod op de privéhuurmarkt nog steeds een dalende trend? Zo ja, wat wil de minister eraan doen? Steunpunt Ruimte en Wonen heeft een uitstekende analyse gemaakt van wat de huurmarkt in België kenmerkt. We beschikken bijvoorbeeld niet over pensioenfondsen die een deel van hun inkomsten baseren op de verhuring van onroerend patrimonium. Onze huurmarkt wordt voor een groot deel geschraagd door kleine particuliere verhuurders. Vaak gaat het om oudere mensen zoals gepensioneerde middenstanders. Na hun overlijden tonen hun nazaten weinig interesse om voort te verhuren. De reden is niet moeilijk te vinden. De overheid heeft al te lang de huurder verheerlijkt en de verhuurder gedemoniseerd. Nochtans ondervinden de verhuurders soms ook danig wat last van de huurders. In de sociale huurmarkt mogen dan al wat proeftuinen bestaan van wonen-welzijn, de echte probleemgevallen huren op de privémarkt. Tenzij de overheid dringend iets onderneemt, zal die markt blijven krimpen.

Jaar na jaar staat wel in de beleidsbrief van de opeenvolgende ministers van wonen de intentie ingeschreven om het aanbod van de SVK's te versterken. In totaal verhuren de SVK's 4913 woningen, 550 meer dan vorig jaar. Meer dan een druppel op de hete plaat is dat niet, vindt mevrouw Vogels. Het commissielid vestigt bovendien de aandacht op de ongelijke spreiding van de SVK's. In Kortrijk, een stad met 74.000 inwoners, worden 380 woningen via een SVK verhuurd. In Antwerpen met zijn 500.000 inwoners zijn het er 338. Als beleidsinstrument is het SVK-systeem er te verwaarlozen. Hoe valt zo iets te verklaren? Omdat de West-Vlamingen de subsidies altijd eerst opsouperen, stelt mevrouw Vogels wat provocerend. Kijk maar naar de invulling van de programmatie van rusthuizen: 100 procent in West-Vlaanderen, slechts 75 procent in Antwerpen. Voor de thuiszorg geldt precies hetzelfde, en dat terwijl de noden in de grootsteden veel hoger liggen.

De echte verklaring ligt in de grondprijzen: die zijn in de centraal gelegen steden veel hoger dan in West-Vlaanderen. Aangezien de huurprijs die een SVK mag betalen is geplafonneerd, is in een stad als Antwerpen amper iemand bereid om in het systeem te stappen. Mevrouw Vogels pleit dus om het plafond te diversifiëren op basis van de locatie. Gent heeft in die zin al een initiatief ontwikkeld. Daar bestaat een SVK-light, dat ook woningen verhuurt aan wat hogere prijzen. Zo verkrijgt de stad dat huizen uit erfenis niet meteen worden verkocht maar op de huurmarkt terecht komen. Eventueel kan Vlaanderen een dergelijk systeem met subsidies ondersteunen.

Om het huren betaalbaar te houden, is een creatief beleid nodig. Op dat punt is mevrouw Vogels het eens met mevrouw Van Volcem. Maar bij de mogelijkheid om samen te huren heeft een OIVO-rapport op een aantal wettelijke problemen gewezen. Zo zijn er de gemeentelijke reglementen voor het indelen van eengezinswoningen in kamers. Die reglementen zijn bedoeld om verkrotting te vermijden en te verhinderen dat gezinswoningen worden omgebouwd tot studentenkamers. Maar dit reglement verhindert vaak ook dat mensen die samen huren, zich apart kunnen laten inschrijven met hetzelfde adres. Als ze daar toch in slagen, worden ze in heel wat gemeenten verplicht om parkeerplaatsen te kopen. Zo zijn er nog problemen. Mevrouw Vogels vraagt een doorlichting van alle structurele en juridische bezwaren tegen cohousing. Misschien kan onder bepaalde voorwaarden een cohousinglabel worden toegekend. Wie dat label heeft, heeft dan niet dezelfde parkeerplaatsverplichting en wordt door de sociale zekerheid niet samen met zijn medebewoners als één gezin gezien.

Mevrouw *Patricia De Waele* herinnert de commissie aan haar herhaaldelijke pleidooien om de sociale en private woonactoren niet als elkaars concurrenten te zien. In feite zijn het partners: dat is wat het beleid moet nastreven. Tot haar vreugde weerklinkt in de vergade-

ring van vandaag een grote opening naar de privémarkt. Het stigmatiseren ligt blijkbaar achter de rug, zoals ook blijkt uit de beleidsbrief van minister Van den Bossche.

Mevrouw De Waele acht ten opzichte van die beleidsbrief echter nog heel wat bijsturing nodig. Haar haren rezen ten berge toen ze op bladzijde 18 de vermelding van righthuurprijzen tegenkwam (cf. 2.4.3). Op pagina 54 gaat de minister er zelfs uitgebreid op in. Hoe dan ook moet de minister beseffen dat dit niet de manier zal zijn om de private huursector in de oplossing van de woonnood in te schakelen. Wat de voorstellen ook zullen zijn, mevrouw De Waele schat de kans groot dat vele private huurders er op dat moment helemaal de brui aan zullen geven. In de bepaling van een huurprijs spelen hoe dan ook slechts drie factoren een rol: locatie, locatie en nog een locatie. Het beleid dreigt dat te vergeten als het righthuurprijzen instelt, want uit de SVK-regelgeving blijkt al dat het aan locatie geen enkel belang hecht.

Wie zijn woning aan een SVK verhuurt ontvangt een ondermaatse huur, die vaak maar de helft van de marktconforme prijs bedraagt, en helemaal geen rekening houdt met de locatie van de woning. Bijgevolg is het systeem veel interessanter voor de eigenaar van een appartement in een probleebuurt dan voor de eigenaar van een appartement op een zeedijk. De enige criteria van een SVK zijn de oppervlakte en het aantal slaapkamers. Mevrouw De Waele pleit om daaraan het locatieprincipe toe te voegen.

Al in de inleiding van de beleidsbrief heeft mevrouw De Waele kunnen lezen dat men voor een woonprobleem na 16 uur nog moeilijk bij een sociale woonactor terecht kan. Het commissielid vindt dat vooral de dienstverlening van de SVK's nog te wensen overlaat. De hele sociale woonsector is weinig klantgericht, in tegenstelling tot de private immobiliënsector, die 's avonds en in het weekend klaar staat voor de klant.

Het commissielid stelt dat een private verhuurder recht heeft op zijn rendement. Voortdurend weerklinkt in de commissie de stelling dat de SHM's naar rendement mogen streven. Dan moet dat recht zeker ook aan de private huurder worden gegund. Daarnaast zal een verhuurder nagaan of de kandidaat-huurder zijn woning correct zal behandelen.

Het aantal wanbetalers blijft intussen maar stijgen. In een aantal gevallen betreft het mensen die door baanverlies of persoonlijke problemen het geld niet meer hebben. Maar sommige huurders zijn zonder meer malafide. Ze willen niet betalen en zijn er zelfs op uit om een huis te beschadigen tot het niveau van onbewoonbaarheid en verkrotting. In vele gevallen is de eigenaar immers niet de veroorzaker maar het slachtoffer van de onbewoonbaarheid van zijn woning. Helaas houden de onbewoonbaarheidsprocedures daarmee absoluut geen rekening en zijn de betrokken inspecteurs bijgevolg nooit geïnteresseerd in de oorzaak van de onbewoonbaarheid.

Op een schriftelijke vraag van mevrouw De Waele heeft minister Van den Bossche geantwoord dat er in 2009 1313 verzoeken zijn geweest tot vrijstelling en schorsing van verschillende inventarislijsten. Het betreft de inventarissen van leegstand, verkrotting en onbewoonbaarheid. Daarvan zijn 1059 schorsingen toegekend. Met andere woorden komen nog geen 250 eigenaars rechtmatig op de inventaris. De voorgaande jaren waren er nog veel minder rechtmatige opnames.

Het systeem van cohousing, waarover mevrouw Vogels het al had, bestaat eigenlijk al decennia. Voor alleenstaanden of jonge huurders biedt het een goede oplossing. Ruimtelijke ordening en lokale besturen zouden er wat meer rekening mee moeten houden en moeten toestaan dat een huis wordt opgesplitst in verschillende wooneenheden.

Dat de SVK's het aanbod op de huurmarkt zullen doen stijgen, daarvan is mevrouw De Waele niet overtuigd. Veel meer dan een verschuiving van het beheer van de huurwoning levert het volgens haar niet op. Het zal wel kloppen dat sommige verhuurders het SVK-systeem waarderen, maar voor anderen is dat absoluut niet het geval. Zoals gezegd is het systeem vooral geschikt voor de eigenaar van een pand in een probleemwijk die geen last met zijn huurders wil. Maar mevrouw De Waele zou het systeem aan niemand aanbevelen.

Net als mevrouw Vogels is mevrouw De Waele geïnteresseerd in cijfers over de krimpende huurmarkt, maar haar schriftelijke vraag is onontvankelijk bevonden omdat de registratie een federale bevoegdheid is. Nochtans moeten die cijfers toch ergens beschikbaar zijn? Kan minister Van den Bossche ze bij de bevoegde federale minister opvragen? Mevrouw *Mieke Vogels* wijst op de weigering van federaal minister Reynders om het kadaster op te maken. Van de verplichte registratie van huurcontracten moeten toch cijfers bestaan waaruit de marktevolutie af te leiden valt, meent mevrouw *Patricia De Waele*.

Mevrouw *Liesbeth Homans* deelt de analyse van mevrouw Hostekint dat SVK's niet erg bekend zijn bij de meeste huiseigenaars. Een communicatieactie ten aanzien van een groot publiek is mogelijk aangewezen. Er moeten ook stimuli worden ingebouwd, en niemand zal zijn pand graag ter beschikking stellen zonder de garantie dat hij het in dezelfde staat terugkrijgt. Een combinatie van communicatie en stimuli zou het aanbod van de SVK's kunnen verhogen.

Mevrouw De Waele zou een verhuring aan een SVK absoluut niet aanbevelen, maar een dergelijke verhuring biedt alvast het voordeel van gegarandeerde inkomsten. Bovendien is het een systeem waarvoor men vrij mag kiezen.

In de regulering van de privéhuurmarkt moet de overheid een evenwicht nastreven tussen de belangen van de huurder en de verhuurder, poneert de heer *Jan Penris*. De huurder is al erg goed beschermd. Nu komt het erop aan te vermijden dat de verhuurder er de brui aan geeft. Tot voor kort ontmoette de heer Penris op zijn dienstbetoon bijna uitsluitend huurders, maar sinds kort komen er ook regelmatig verhuurders over de vloer. Zij worden geconfronteerd met huurders die geen huur meer betalen en/of een onaangepast huurgedrag vertonen. Het betreft asocialen, mensen zonder wooncultuur, die de verhuurders niet eens zelf hebben gekozen maar door de OCMW's opgedrongen hebben gekregen. Een verhuurder die zo iemand niet uit zijn huis krijgt, zal dit huis verkopen. Als de huidige trend zich voortzet, zal er uiteindelijk geen privéhuurmarkt overblijven. Helaas betreft dit geen Vlaamse bevoegdheid. Een regionalisering is aangewezen en zou in de commissie tot een interessant en sterk ideologisch gekleurd debat kunnen leiden.

Ook de heer *Veli Yüksel* waarschuwt om de resterende verhuurders zeker niet te ontmoedigen. Ook dit marktsegment is nodig om de Vlaamse woonbehoeften te helpen invullen. De Huurwet is nog steeds een federale aangelegenheid. Een regionalisering is voor de CD&V wenselijk maar zal waarschijnlijk nog niet voor zeer binnenkort zijn.

Het aanbod van de 51 SVK's is tussen 2008 en 2009 gestegen met 550 woningen. Dat zal volgens de heer Yüksel niet volstaan. Misschien moet de overheid fiscale voordelen overwegen om huiseigenaars aan te zetten aan SVK's te verhuren.

Ook de lokale besturen kunnen in de stimulering van de private huurmarkt een rol spelen. Een aantal gemeenten voert nu al een beleid met betrekking tot verkrotte panden. Die panden verdienen mogelijk ondersteuning uit het Vlaamse beleid, oppert de heer Yüksel.

Onder de noemer cohousing worden nogal wat uiteenlopende zaken aangekaart, antwoordt minister *Freya Van den Bossche* (cf. 2.4.5). Cohousing uit zich in heel veel verschillende vormen die variëren van vrienden die een huis delen tot nieuwbouwverkavelingen aan vrij hoge prijzen. De Koning Boudewijnstichting heeft een lijst opgesteld van alle verschillende vormen van cohousing. Op basis daarvan wil minister Van den Bossche de mogelijkheden bestuderen en een gesprek aangaan met de vzw Samenhuizen. De minister pleit wel voor enige realiteitszin. Het heeft geen zin om een regelgevingskader te ontwikkelen voor oplossingen die in de praktijk slechts door enkelen zullen worden toegepast. Bovendien loert het gevaar voor misbruik om de hoek. Hoe valt bijvoorbeeld te controleren of mensen op hetzelfde adres wonen als een koppel of in een systeem van cohousing? Precies dat verschil is het criterium voor het cohousinglabel dat mevrouw Vogels voorstelt.

Sommige steden verbieden inderdaad het opdelen van gezinswoningen in kamers, en volgens minister Van den Bossche doen ze dat ook terecht aangezien gezinnen er anders bijna geen woningen meer zouden vinden. Voor cohousing vormt dat een belemmering. Anderzijds kan een dergelijke woning juist door het behoud van de gemeenschappelijke keuken, badkamer en woonkamer haar structuur van gezinswoning behouden en toch voor cohousing worden aangewend. De woning helemaal indelen in kleinere wooneenheden, wat voor de eigenaar veel meer opbrengt, is wel problematisch in verband met de stadsvlucht van jonge gezinnen.

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* wil in dat verband een ander probleem aankaarten. Alle sociale woningen zijn gebouwd met het oog op bewoning door twee of meer personen, maar de alleenstaanden vullen de helft van de wachtlijsten. De directeur van een Brugse SHM heeft de idee geopperd dat het een oplossing zou zijn om een sociale woning aan twee alleenstaanden op de wachtlijst toe te wijzen. Mevrouw Van Volcem suggereert proefprojecten voor gepensioneerden. Zo zou op zijn minst een deel van de alleenstaanden een oplossing vinden. Dat zou al heel wat nieuwbouw uitsparen.

Los van een aantal technisch-juridische bezwaren is samenwonen zelfs met een zelfgekozen partner niet evident, merkt minister *Freya Van den Bossche* op, laat staan met iemand die toevallig op dezelfde wachtlijst staat. Mevrouw *Mercedes Van Volcem* vindt dat de minister een karikatuur maakt van haar idee en verwijst naar de studie van OIVO.

Enkele commissieleden vrezen dat de verplichte dakisolatie voor huurwoningen nadelig zijn voor het huuraanbod, maar op dat bezwaar antwoordt minister *Freya Van den Bossche* dat de maatregel niet los te zien is van een heel gamma stimulerende maatregelen zoals de dakisolatiepremie, de premie van de netbeheerders en de fiscale voordelen. De verplichting zal daardoor een slechts minimaal effect hebben op het rendement, terwijl de besparingen op de CO₂-uitstoot en de energiefactuur de maatregel volgens de minister zonder meer verantwoorden.

Het Algemeen Eigenaarssyndicaat stelt als prioritaire maatregel ter bevordering van het huuraanbod de preventie van uithuiszettingen voorop, vervolgt de minister. De belangrijkste reden waarom mensen hun huis niet durven verhuren is de angst om inkomsten te derven. Het AES stelt een soort verzekering op basis van onder andere bijdragen van de eigenaars voor. Bij de beschikbaarheid van een dergelijk systeem wordt de angst veel kleiner. Wie dan met een wanbetaler wordt geconfronteerd, kan bij dit fonds terecht. De minister wijst erop dat het systeem enkel van toepassing mag zijn als overmacht aan de basis van de niet-betaling ligt, bijvoorbeeld baanverlies of ziekte. Op de malafide huurders kan het niet van toepassing zijn.

Een aantal voordelen worden aan het SVK-model gelinkt, zoals gewaarborgde huur voor de hele periode en een aantal premies.

De voorgestelde stimulerende fiscale maatregelen betreffen meestal federale bevoegdheden en zijn tot nader order nog niet overgeheveld. Minister Van den Bossche overlegt met minister Muylers welke fiscale stimuli wel al mogelijk zijn op het Vlaamse niveau en vermeldt de huiskorting als een concreet voorbeeld. Misschien wordt nog tijdens deze regeerperiode meer mogelijk na een staatshervorming.

Een doorlichting van alle facetten van de SVK-sector met zowel aandacht voor de regelgeving als voor de bestaande praktijken zal de basis vormen voor het nieuwe erkennings- en subsidiebesluit. Het voordeel van het SVK voor de verhuurder is dat deze zich niet te veel hoeft in te laten met praktische beslommeringen, zeker is van zijn huurinkomsten, een zekere dienstverlening geniet en recht heeft op bepaalde premies. Het voordeel voor de huurder is een degelijke woning voor een betaalbare huurprijs.

Meer communicatie acht de minister mogelijk, maar de sector moet ook verder worden geprofessionaliseerd. Tegenover een eventuele aangroei van het aantal kandidaat-verhuurders moet ook de nodige structuur en knowhow staan. Sommige SVK's zitten nu al aan hun maximumcapaciteit, deelt de minister mee.

Vervolgens staat minister Van den Bossche stil bij de suggestie van mevrouw Vogels om door de bouw van meer serviceflats onrechtstreeks meer gezinswoningen op de markt te laten komen. Die redenering kan de minister tot op zekere hoogte volgen, al is de onbeschikbaarheid van serviceflats ook weer niet de enige reden waarom senioren te lang in hun eigen woning willen blijven. Mensen nemen nu eenmaal niet graag afscheid van het huis waar hun hele leven zich heeft afgespeeld, laat staan van hun omgeving met alle sociale contacten die ze er hebben opgebouwd. Anderzijds klopt het dat de markt te weinig gezinswoningen aanbiedt omdat deze worden bewoond door mensen voor wie ze eigenlijk te groot zijn geworden. Minister Van den Bossche kan begrip opbrengen voor beide kanten van het verhaal: de gezinnen die klagen over het gebrek aan woongelegenheden en de senioren die liever niet verhuizen.

De minister beaamt hoe dan ook dat er meer serviceflats moeten komen en merkt anderzijds op dat het bindend sociaal objectief niet helemaal met dit type woningen mag worden ingevuld. Met minister Vandeurzen heeft ze een akkoord om de sociale last ook te laten gelden in assistentiewoningen. Dat is alvast een belangrijke doorbraak. Het dossier staat binnenkort ter goedkeuring op de agenda van de Vlaamse Regering. Daarnaast wijst de minister op de conceptnota wonen-welzijn, die een kader biedt voor de programmering van socialeassistentiewoningen.

In verband met de nood aan een doorgedreven professionalisering van de SVK's suggereert mevrouw *Patricia De Waele* een samenwerking met de private vastgoedkantoren, aangezien die over de vereiste knowhow beschikken en een goede werking ten aanzien van kwetsbare huurders hebben ontwikkeld. Daardoor zouden de SVK's een groter segment van de huurwoningen kunnen binnenrijven. Een verdere uitbouw van het SVK-systeem zal de privésector marktaandeel kosten. Kan die sector dan geen rol krijgen in het systeem. Mevrouw *Mercedes Van Volcem* heeft als schepen inderdaad geprobeerd om de immokantoren een samenwerking met de SVK's te laten aanbevelen aan hun klanten, maar kreeg als antwoord dat ze daardoor de commissie op de huur zouden verliezen.

Mevrouw *Michèle Hostekint* herinnert zich uit een debat met de CIB in Oostende dat de privésector tevreden is met het bestaan van de SVK's omdat die een ander marktsegment

innemen. Mevrouw *Griet Coppé* vult aan dat de privésector bepaalde huurders liever niet zou hebben. Maar is er geen betere samenwerking mogelijk met de OCMW's?

Mevrouw *Patricia De Waele* vraagt de zaken in de juiste context te bespreken. Haar vraag was hoe de SVK's hun voordeel kunnen doen bij de knowhow van de immobiliësector. Het commissielid beaamt dat de meest kwetsbare huurders eigenlijk niet op de privéhuurmarkt thuishoren. De stelling van mevrouw Hostekint dat de makelaars tevreden zijn over de aanwezigheid van SVK's, trekt mevrouw De Waele echter in twijfel. Als de overheid aan de verhuur aan een SVK almaar meer voordelen verbindt, dan is dat concurrentievervalsing. Bovendien dreigen ook eigenaars de dupe te worden als ze een dergelijke samenwerking aangaan, aangezien ze vaak nauwelijks beseffen waaraan ze begonnen zijn. Zo zijn ze voor minstens negen jaar gebonden. Stel dat ze binnen die termijn om welke reden ook hun huis plots moeten verkopen, dan komen enkel kopers in aanmerking die de samenwerking met het SVK willen voortzetten.

Zelfs als de SVK's meer huizen verhuren, zullen de immokantoren nog wel voldoende inkomsten behouden, veronderstelt minister *Freya Van den Bossche*. De minister heeft niet de indruk dat ze een erg bedreigde sector vertegenwoordigen. Mevrouw *Patricia De Waele* repliceert dat elke sector bedreigd raakt als de overheid op zijn domein een concurrentiepositie inneemt. Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat hier niet meteen sprake is van concurrentie gezien het verschil in publiek tussen de immosector en het SVK-systeem. Dat betwist mevrouw *Patricia De Waele*. Een bepaald publiek weigeren als privéhuurder is trouwens niet eens toegestaan.

2.4.3. Huursubsidie en righthuurprijzen

Minister Van den Bossche wil een huursubsidie invoeren voor mensen die te lang op een wachtlijst staan, leest mevrouw *Mercedes Van Volcem*. Mevrouw Van Volcem, die op zich achter het principe staat, peilt naar de timing en de methode. Zal deze huursubsidie voor een uitgebreidere doelgroep worden gekoppeld aan de SVK's? Zo niet dreigt de subsidie meteen in de zakken van de eigenaars terecht te komen omdat die in dat geval zullen geneigd zijn hun huurprijs te verhogen. Het commissielid beklemtoont dat de mensen op de wachtlijsten net zo goed moeten worden geholpen als de mensen die al een sociale woning betrekken. Gelijke situaties moeten gelijke rechten impliceren.

Het plan om een righthuurprijs te onderzoeken, noemt mevrouw Van Volcem zeer dubieus. Federaal volksvertegenwoordiger Renaat Landuyt heeft een vergelijkbaar wetsvoorstel ingediend over eerlijke huurprijzen. Wie nu nog verhuurt, zou er wel eens de brui aan kunnen geven als de overheid bovenop de geplande nieuwe verplichting om de huurwoning energiezuinig te renoveren, ook nog eens oplegt om aan een bepaalde prijs te verhuren. Het commissielid waarschuwt voor de potentiële gevaren van ideologisch ingegeven en goedbedoelde maatregelen.

De huidige huursubsidie is een soort verhuispremie, stelt mevrouw *Michèle Hostekint*. Aangezien niet iedereen die recht heeft op een sociale woning, op korte termijn een toewijzing mag verwachten, is een uitbreiding naar de mensen op de wachtlijst een goed idee. Met de stelling van andere commissieleden dat righthuurprijzen in zo'n systeem geen rol zouden mogen spelen, gaat mevrouw Hostekint niet akkoord. De righthuurprijs houdt het systeem van huursubsidie beheersbaar. Het verheugt haar dat de minister hier onderzoek aan zal wijden.

De heer *Marc Hendrickx* pleit voor een strikte omkadering van de huursubsidie teneinde een eventueel aanzuigefect op de wachtlijsten voor sociale woningen op zijn minst te

begeleiden. Hij steunt het standpunt van de minister dat de steden en gemeenten hun eigen reglementering moeten kunnen uitwerken.

Van de huursubsidie vindt mevrouw *Mieke Vogels* dat een realistisch systeem automatisch righthuurprijzen impliceert. Zo niet komen de subsidies alleen de verhuurders ten goede. Het commissielid vraagt naar de timing. Volgt minister Van den Bossche inderdaad de intentie van haar voorganger Marino Keulen om de huursubsidie toe te kennen aan wie minstens vijf jaar op een wachtlijst voor een sociale woning heeft gestaan? Hoeveel mensen zijn in die situatie en wat is hun regionale spreiding? Volstaan de middelen die in 2011 zijn begroot, om hen allemaal een huursubsidie te geven en hoe zal de minister vermijden dat die uiteindelijk bij de verhuurder terecht komt?

In de plenaire vergadering van 17 november (*Hand. Vl. Parl. 2010-11, nr. 10*) heeft mevrouw *Patricia De Waele* verklaard dat LDD wel enig heil verwacht van een huursubsidie. Maar als de duur van het verblijf op de wachtlijst voor een sociale woning het criterium wordt, heeft het commissielid toch haar bedenkingen. Het inkomen van de huurder zou het criterium moeten zijn. Uithuiszettingen zijn vooral te wijten aan de onmogelijkheid van de bewoner om zijn huur te betalen. Over niet-betaalde huur oordelen vrederechters doorgaans heel wat strenger dan bijvoorbeeld over overlast.

De heer *Jan Penris* staat achter een uitbreiding van de huursubsidie, onder andere omdat hij de bouwdoelstellingen van de Vlaamse Regering als totaal onrealistisch beschouwt (cf. 2.4.5). Dat de invoering zolang op zich laat wachten – het idee is tenslotte al gelanceerd door voormalig minister Marino Keulen – verbaast de commissievoorzitter. Bovendien zou de uitbreiding veel verder mogen gaan dan wat minister Van den Bossche nu plant, gezien de urgente situatie.

Het verheugt de heer *Veli Yüksel* dat de minister 12 miljoen euro ter beschikking stelt om de huursubsidie uit te breiden, maar het commissielid vraagt zich net als de heer Penris af waarom dit dossier al zo lang aansleept. Het is hoog tijd om tot een uitvoering te komen, wat ook weer niet betekent dat die ondoordacht mag gebeuren. De gevolgen moeten goed worden ingeschat en er moet worden bepaald wie de administratieve verwerking voor zijn rekening zal nemen. Worden de OCMW's erbij betrokken? De heer Yüksel verwacht een toename van de werklust van de SHM's. Het commissielid wijst erop dat bepaalde gemeenten en OCMW's nu al een gelijkaardig systeem kennen en pleit ervoor om hun knowhow waar mogelijk te benutten en het nieuwe stelsel complementair met de bestaande initiatieven in te voeren.

Het Socialehuurbesluit speelt in deze materie een rol, poneert de heer Yüksel. De bedoeling van de huursubsidie moet zijn om de wachtlijsten voor sociale woningen in te korten. Met andere woorden moet de regelgeving verhinderen dat mensen die een toewijzing weigeren, nog in aanmerking komen voor een dergelijke subsidie. De subsidie mag er enkel komen voor wie lang op een sociale woning wacht en geen al te strikte voorwaarden heeft opgegeven met betrekking tot het soort woning dat hij wenst te huren.

Verder pleit de heer Yüksel voor een degressieve langetermijnbudgettering. Naarmate er meer sociale woningen worden gerealiseerd, moeten er minder huursubsidies worden uitbetaald.

Minister *Freya Van den Bossche* noemt de huursubsidie een ingewikkelde aangelegenheid. Ten eerste moet de doelgroep duidelijk worden afgebakend. Een algemene inkomensverhogende maatregel om tegemoet te komen aan te lage uitkeringen of pensioenen is zonder meer federale bevoegdheid. Ten tweede moet het systeem budgettair beheersbaar

blijven en is het noodzakelijk om het op voorhand correct te becijferen. Ten gunste van een kwetsbare doelgroep een maatregel uitvaardigen om die een half jaar later bij gebrek aan voldoende krediet weer te moeten intrekken, is zonder meer uit den boze. Dat het een hele tijd heeft geduurd om het systeem op gang te trekken wijt de minister verder ook aan het uitgebreide overleg en aan het feit dat in de Vlaamse Regering eerst iedereen moest worden overtuigd.

De aanwezigheid op een wachtlijst is een goed criterium om een woonnood te detecteren, op voorwaarde dat de kandidaat-huurder geen al te strikte criteria heeft opgegeven over het soort sociale woning dat hij zou willen betrekken. Iemand met een nijpende woonbehoefte zou nooit zo selectief zijn. Bij een heel selectieve invulling is het maar normaal dat er zich een zekere wachttijd zal voordoen. Waar die lange wachttijd zich echter ondanks de afwezigheid van strikte keuzes manifesteert, blijft de overheid enigszins in gebreke en moet ze een oplossing aanreiken, bijvoorbeeld door een huursubsidie toe te kennen.

De minister herhaalt dat nog niet alle overleg is afgerond maar intussen staat in de begroting wel degelijk een budget. Dat is afgestemd op simulaties op basis van de wachtlijsten en de nuance betreffende de al dan niet selectieve invulling van de criteria. Met die nuance is meteen ook het risico van de baan dat sommige mensen die eigenlijk geen sociale woning willen, zich specifiek op een wachtlijst zullen laten inschrijven om na verloop van tijd een huursubsidie te kunnen genieten. Wie een toewijs weigert, komt immers niet langer in aanmerking voor deze subsidie, wat overigens nog niet betekent dat die kandidaat evenmin nog langer in aanmerking komt voor een sociale woning. De huursubsidiecriteria mogen dus nog strenger worden geformuleerd dan de toewijzingsreglementen zelf. Tegen keuzemogelijkheden met betrekking tot sociale woningen is de minister op zich niet gekant, maar ze vormen een negatieve indicator van acute woningnood die een huursubsidie zou rechtvaardigen.

Door het systeem te baseren op de wachtlijsten, waarvan alle gegevens gekend zijn, wordt het goed becijferbaar. Het is een systeem met een gesloten einde. De simulaties zijn beschikbaar en de minister wil de commissie indien gewenst inzage geven. Ze hoopt dat wie langer dan vijf jaar op een wachtlijst staat, binnen vrij korte tijd een huursubsidie kan verwachten.

Mevrouw *Patricia De Waele* wijst op het frequente gebruik dat mensen die een privéwoning beginnen te huren, zich meteen ook op een wachtlijst laten inschrijven, ongeacht of hun woonnood prangend is. Wie al meer dan vijf jaar op een wachtlijst staat, zal waarschijnlijk niet echt beantwoorden aan de criteria om onmiddellijk een toewijzing te krijgen? Misschien voldoen die mensen wel minder aan de criteria dan degenen die minder lang op een wachtlijst staan.

Bovendien biedt dit stelsel van huursubsidie al helemaal geen oplossing voor privéhuurders die plots in de financiële problemen raken door bijvoorbeeld baanverlies of ziekte.

Minister *Freya Van den Bossche* duidt het verschil tussen woonzekerheid en huursubsidie. Voor het eerste denkt ze veeleer aan het eerder vermelde verzekeringsfonds met bijdragen van de huiseigenaars. Een huursubsidie heeft een andere doelstelling. Tot nu toe is dit stelsel beperkt tot mensen die vanuit een sociale woning naar een privéwoning verhuizen als de sociale woning niet meer voldoet. Nu zou dit systeem worden uitgebreid naar mensen die al vijf jaar op een sociale woning aan het wachten zijn en bovendien minder dan 15.440 euro per jaar verdienen en geen al te strikte voorwaarden hebben geformuleerd. De combinatie van die drie criteria wijst zonder meer op een woonnood.

Wat de righthuurprijzen betreft, staat in het regeerakkoord dat de Vlaamse overheid moet waken over een faire huurprijs. Steunpunt Ruimte en Wonen heeft ter zake een onderzoeksopdracht en onderzoekt de geregistreerde huurcontracten. Daarvan bestaan er al een miljoen. Helaas is de bruikbaarheid van de gegevens veeleer beperkt omdat buiten de locatie en de huurprijs weinig bekend is over de aard en kwaliteit van de huurwoning.

In 2007 vond in Gent een ‘pilotproject paritaire huurcommissies’ plaats. Een aantal actoren ging vrijwillig akkoord met steunmaatregelen gekoppeld aan premies. De conclusies zijn niet onverdeeld positief.

Minister Van den Bossche heeft de intentie noch de bevoegdheid om vaste huurprijzen op te leggen. Maar als een overheid wil investeren om het aanbod van de privéhuursector te vergroten en het verhuren aantrekkelijker te maken, zou het niet erg fair zijn van de verhuurder om die investering door te rekenen aan de huurder. Hoe dit concreet in zijn werk moet gaan, daarin kan de minister op dit moment nog geen inzicht bieden.

Zal de begroting van de huursubsidie in de toekomst uitgaan van een vast recurrent bedrag of wordt het afhankelijk van het aantal nieuwe sociale woningen geleidelijk gereduceerd, vraagt de heer *Veli Yüksel*. Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat het bedrag variabel zijn, volgens de formule: de grootte van de huursubsidie maal het aantal rechthebbenden.

2.4.4. Bescheiden woningen

De heer *Dirk de Kort* pleit voor een duidelijke definitie van het begrip bescheiden woning, met een correcte berekening van het maximale volume. De huidige regels, die zijn omschreven in het Decreet Ruimtelijke Ordening, zijn restrictiever dan de VMSW-normen voor sociale woningen.

Minister *Freya Van den Bossche* zal hierover overleg plegen met minister Muylers. Het volume zou zeker moeten worden verhoogd voor woningen met drie of meer slaapkamers.

2.4.5. Aanbod aan sociale woningen

Eigenlijk sorteert ons sociaal huursysteem een pervers effect, oppert mevrouw *Mercedes Van Volcem*. SHM's streven naar het behoud van de goede huurders, maar voor hen zijn sociale woningen niet bedoeld, zeker niet als deze maar 7 procent van de woonmarkt vertegenwoordigen. Met de heel verschillende Nederlandse situatie is het commissielid goed vertrouwd na studiebezoeken aan Utrecht en andere steden. In Nederland geldt het principe van de volkshuisvesting. Slechts iets meer dan de helft van de bevolking bezit er een eigen woning. 34 procent huurt een sociale woning. De overige huurders, goed voor 14 procent van de bevolking, zijn de beste betalers met de mooiste huizen. Ook mensen met een loon uit arbeid kunnen er in een sociale woning terecht. In ons land is die sociale sector echter zo klein dat hij moet worden gereserveerd voor de mensen met de allerlaagste inkomens

In de commissievergadering van 28 oktober (*Hand. VI. Parl. 2010-11, nr. C49*) reageerden nogal wat commissieleden smalend op de voorstellen van mevrouw Van Volcem over het samenhuizen, maar die ideeën krijgen gaandeweg toch meer bijval. Zo heeft OIVO de mogelijkheden ter zake onderzocht, ook voor de private markt. In de privésector bestaan er rand- en kadervoorwaarden voor een geslaagd en eerlijk samenwonen met deling van kosten. In de sociale huisvesting moet dat ook mogelijk zijn. Mevrouw Van Volcem hoopt

dat minister Van den Bossche dit laat onderzoeken in een studie (cf. 2.4.2 voor een gecoördineerd antwoord over cohousing).

Minister Van den Bossche heeft aan een krant verteld dat ze liever bestaande sociale woningen zou renoveren dan er nieuwe te bouwen. Renovatie is een goede zaak, zeker in combinatie met nieuwbouw, maar zal de doorlooptijd en de wachttijd verlengen. Houdt de minister daarmee voldoende rekening?

Waarom moeten in het patrimonium van de sociale huisvesting alle aanwinsten uit nieuwbouw bestaan? Waar moet de ruimte vandaan komen voor alle nieuwe woningen die het Grond- en Pandendecreet oplegt? Kan er geen tweesporenbeleid komen waarbij naast nieuwbouw ook de opkoop van leegstaande woningen een deel van de nood lenigt? Er bestaan misschien wel dergelijke initiatieven in bepaalde gemeenten, maar in de praktijk blijken de prijzen die de VMSW wil betalen, niet marktconform en dus onaantrekkelijk voor potentiële verkopers. Als Brugs schepen van Wonen ijvert mevrouw Van Volcem ervoor dat de lokale SHM leegstaande rijhuizen zou opkopen, wat de sociale mix ten goede zou komen. Maar als die voor een huis zonder garage niet meer dan 134.000 euro mag betalen, maakt een dergelijke politiek weinig kans.

De voordelen van de aankoop van bestaande woningen zijn drieledig: minder ruimtebeslag, betere sociale mix en een lagere doorlooptijd. Als commissieleden opmerken dat dit wel degelijk gebeurt, herhaalt mevrouw Van Volcem dat alleszins de Brugse SHM de kans niet krijgt omdat de huisprijzen in die stad te hoog liggen. Nochtans staan in die stad 2000 mensen op de wachtlijst.

Een minister in een nieuwe regering moet het beleid van de voorgangers continueren, stelt mevrouw *Veerle Heeren*. Het is aan minister Van den Bossche om uitvoering te geven aan de woontoeassing van het Grond- en Pandendecreet. 43.000 huurwoningen realiseren is een niet te onderschatten uitdaging. Zo'n cijfer staat snel op papier maar laten we niet vergeten hoeveel tijd het heeft gekost om het huidige patrimonium van 140.000 sociale huurwoningen bij elkaar te bouwen. Ongetwijfeld zijn er in de loop der tijden een aantal sociale woningen verkocht, maar de ontwikkeling van dat patrimonium is al in het begin van de vorige eeuw van start gegaan. In de jaren zeventig vond een versnelling plaats. Bovendien waren de omstandigheden toen gunstiger dan nu, daar het toen nog mogelijk was om grote lappen grond aan te kopen en er hele sociale wijken met honderden woningen neer te zetten, wat niet meer zou stroken met onze huidige opvattingen over ruimtelijke ordening.

Burgemeester Marc Vos heeft verklaard dat de gemeente Riemst bereid is om haar objectieven op het vlak van de huurwoningen uit te voeren en nog wacht op het objectief voor de koopwoningen. Maar het is erg lang wachten op de VMSW. Waarom worden de objectieven niet vastgelegd in tijdsschema's? Nu moet de VMSW het voorontwerp, het definitieve ontwerp en het gunningsdossier apart goedkeuren. Elke goedkeuring vergt verscheidene maanden. Misschien zijn niet alle burgemeesters van plan om hun objectieven al in 2012 te realiseren maar de geesten zijn op dat vlak toch wel gerijpt. In het begin van de jaren 2000 was er nog een grote schoorvoetendheid ten opzichte van een spreidingsverplichting voor sociale woningen en haalde een voorstel van resolutie geen meerderheid in het Vlaams Parlement. Nu is een grote meerderheid van de gemeenten wel doordrongen van die noodzaak.

Onze sociale woningen staan bekend om hun hoge kwaliteit, met uitzondering van die van Domus Flandria, waarop mevrouw Heeren nu niet zal ingaan. Die kwaliteit moeten we zeker handhaven. Maar het zal heel wat energie vergen van het kabinet om iedereen, inclu-

sief de eigen administratie, in de filosofie in te schakelen. De budgetten zijn beschikbaar, de gemeentebesturen tonen een grote bereidheid, dus moeten de ambtenaren de uitvoering mogelijk maken. Het zou wel erg frustrerend zijn om na vijf jaar vast te stellen dat de budgetten waarvoor zo hard is gestreden, niet konden worden aangewend. Ook de minister is machteloos als haar administratie niet meewil.

De meeste SHM's zijn bereid om het nodige te doen. De andere zullen het wel voelen aan hun erkenning en in een fusie dreigen terecht te komen als van bovenaf voldoende druk wordt opgelegd.

Ook de nodige infrastructuur bij de nieuwe woningen moet op tijd beschikbaar zijn, vervolgt mevrouw Heeren. De tijd van afgewerkte wooncomplexen zonder één enkele toegangsweg behoort gelukkig tot het verleden. Een positief gevolg van het BBB is dat het AGI samen met de VHM in de VMSW is ondergebracht. Huisvesting en infrastructuur zouden nu beter op elkaar afgestemd moeten zijn. In welke mate kan artikel 64 van de Wooncode correct worden toegepast? Hoe zit het met de afstemming van de infrastructuur? Als ambtenaren deze niet voldoende faciliteren, moet de politiek dringend ingrijpen, zo niet mislukt het project bij gebrek aan infrastructurele omkadering.

Met mevrouw Van Volcem is mevrouw Heeren het helemaal niet eens. Mocht mevrouw Van Volcem minister van Wonen zijn, zou zij het aandurven om iedereen met een brutoyaarloon van 25.000 euro uit zijn sociale huurwoning te zetten met de mededeling dat ze ook op de privémarkt terecht kunnen? Die mensen dragen trouwens in hoge mate bij aan het sociale weefsel en de leefbaarheid van hun buurt.

In de jaren negentig heeft het Socialehuurbesluit de inkomensgrenzen al verlaagd. Intussen heeft ook het aspect woonzorg ingang gevonden. Maar sociale huisvesting mag niet helemaal 'verwelzijnzen'. Welzijnsbehoevenden hebben perfect de mogelijkheid om zich bij een SHM in te schrijven. Een te grote concentratie van kwetsbare mensen in één wijk is echter niet wenselijk.

De wachtlijst van 60.000 mensen bestaat lang niet uitsluitend uit mensen met een welzijnsprobleem. De mensen die er om louter financiële redenen opstaan, mogen niet worden verdrongen ten voordeel van de welzijnsbehoevenden. Het kan niet de bedoeling zijn dat de welzijnssector aan de woonsector oplegt wie waar mag wonen. Aan de hand van de resoluties en de afsprakennota tussen de ministers Van den Bossche en Vandeurzen kan in de commissie een inhoudelijk debat worden gevoerd, stelt mevrouw Heeren voor.

Mevrouw *Michèle Hostekint* beaamt dat het Grond- en Pandendecreet een belangrijk instrument is om een duurzaam woonbeleid te ontwikkelen. De uitvoering is intussen van start gegaan, het investeringsvolume is aangepast en de eerste resultaten zijn geboekt. Het commissielid is tevreden dat de minister een groeipad en een bindend objectief heeft opgelegd om het einddoel in 2020 te kunnen halen. De aangekondigde strikte monitoring zal inderdaad nodig zijn en een hogere versnelling is al op korte termijn aan de orde. Vorig jaar stonden 61.000 kandidaten op de wachtlijst voor een sociale woning. Veel te veel mensen huren een privéhuus aan meer dan 30 percent van hun inkomen.

De afgelopen jaren is ondanks de investeringen het bouwritme in de sociale sector niet boven de 1600 wooneenheden per jaar gestegen: te weinig voor de beoogde doelstelling. Een strikte planning is levensnoodzakelijk. Door het wonen in eigen streek te actualiseren heeft ook het parlement de dringende uitvoering van het Grond- en Pandendecreet vooruitgeholpen.

In een doordacht uitvoeringsbeleid van het Grond- en Pandendecreet heeft de N-VA-fractie het volste vertrouwen, deelt de heer *Marc Hendrickx* mee, ook al omdat minister Muylers samen met minister Van den Bossche ermee is belast. De samenwerking met de private sector is noodzakelijk, maar de praktische uitvoerbaarheid is niet evident. De hoge administratieve last en ingewikkelde reglementering vormen een belangrijk aandachtspunt.

Mevrouw *Mieke Vogels* merkt op dat de private huurder van vandaag gemiddeld 453 euro per maand betaalt, 76 procent meer dan het gemiddelde in de sociale huurmarkt. Aangezien het merendeel van de private huurders recht heeft op een sociale woning, veroorzaakt het gebrek aan toewijzingsmogelijkheden zonder meer armoede. Het aantal alleenstaanden in onze samenleving blijft intussen maar stijgen: het Vlaamse gemiddelde bedraagt 33 procent, in de steden is het zelfs opgelopen tot 50 procent. Op vijftien jaar is hun aantal toegenomen met 13 procent. Het leefloon voor een alleenstaande bedraagt 1100 euro. Iemand die 1100 of 1200 euro salaris heeft, bijvoorbeeld een werkmans bij de gemeentedienst, en als alleenstaande 453 euro huur moet betalen, om nog maar te zwijgen van de energieprijzen, is veroordeeld tot armoede. Als remedie heeft het Vlaamse beleid zichzelf nu ambitieuze doelstellingen opgelegd om meer sociale woningen te realiseren, maar zoals ook uit het betoog van andere commissieleden blijkt, duiken tussen droom en daad nu al praktische bezwaren op. Een uitgebreide monitoring is zonder meer aangewezen. Nu al blijken sommige slimme burgemeesters het bindende sociaal objectief vooral met nieuwe serviceflats in te vullen. Op zich vindt mevrouw Vogels dit een nuttige besteding omdat er dan meer eengezinswoningen op de markt komen, maar voor kandidaat-sociale huurders bieden die geen oplossing wegens te duur.

Minister Van den Bossche verwacht dit najaar het besluit dat de regels voor de monitoring vastlegt. Waarom heeft dat zo lang geduurd. Zijn intussen nog geen ontsporingen opgetreden? Mevrouw Vogels heeft vernomen dat in Limburg bepaalde bouwpromotoren de woonuitbreidingsgebieden in hun gebied via het achterpoortje van het Grond- en Pandendecreet aan de SHM's verkopen om ze na de inrichting terug op te kopen. Een artikel uit het Grond- en Pandendecreet zou deze praktijk mogelijk maken. Als we de praktijktoepassing niet snel monitoren, zullen we niet de meest woonbehoeftigen subsidiëren maar de handige Harry's en de bouwpromotoren.

Kan de overheid de woonuitbreidingsgebieden niet zelf in haar patrimonium opnemen om community land trust systemen op het getouw te zetten? De financiering kan de overheid halen uit een verlaging van de belastingaftrek op hypothecaire leningen.

Mevrouw *Patricia De Waele* peilt naar de mogelijkheid tot herbestemming naar een woonfunctie van gebouwen in het patrimonium van gemeenten, OCMW's en kerkfabrieken, als die leegstaan of oneigenlijk worden gebruikt. Voormalig minister Keulen heeft ter zake een initiatief aangekondigd maar blijktbaar is het project gestagneerd.

Het commissielid gaat in op de leegstand in de sociale huursector. Langs de wegen merkt mevrouw De Waele wel dat er verbetering optreedt. In een wijk waar voorheen tien sociale wonen leeg stonden, zijn dat er nu nog maar vier. Mevrouw De Waele stelt tot haar tevredenheid vast dat zowel van de renovatie als van de benutting van de sociale woningen werk wordt gemaakt en vraagt de minister om hieraan aandacht te blijven besteden.

Banken passen de eenderderegule toe op het gezinsinkomen om te bepalen welke som iemand maandelijks kan afbetalen, stelt mevrouw De Waele. De overheid mag dan ook niet de indruk wekken dat wonen gratis is. Het is normaal dat een derde van het beschikbare inkomen naar wonen gaat. De sociale sector moet gericht zijn op mensen die niet vol-

doende verdienen om elders terecht te kunnen. De SHM's moeten zich meer dan vandaag focussen op de kwetsbare huurders. Minister Van den Bossche geeft ter zake als mogelijkheden aan: begeleiding, een lage huurprijs en preventie van uithuiszettingen. Daarom pleit mevrouw De Waele dat het beleid zich niet te zeer richt op sociale koopwoningen en kavels maar des te meer op de sociale huurwoningen.

In verband met de doorlooptijd van de projectdossiers en de programmatie wijst de heer *Dirk de Kort* op het feit dat het Programmatiebesluit oplegt dat projecten voor 31 mei van het jaar worden aangemeld en geadviseerd door het lokale woonoverleg om in aanmerking te komen voor financiering in het jaar nadien. Concreet betekent dit projecten waarvoor die datum wordt overschreden, vertraging oplopen en pas in 2013 op de programmatie kunnen belanden. De meting van de prestaties in het Erkenningsbesluit, die stelt dat een SHM 100 percent van het uitvoeringsprogramma moet realiseren, zal een remmend effect hebben, voorspelt de heer de Kort. Tot nu toe komen nog projecten op het programma waarvan de realisatie in het programmatiejaar nog onzeker is. Dat zal in de toekomst wellicht niet meer gebeuren, met de nodige vertragingen van dien.

Het federale asiel- en migratiebeleid legt een zware druk op de wachtlijsten voor een sociale woning, stelt mevrouw *Liesbeth Homans*. Zo kent de stad Antwerpen ter zake een aangroei van 30 percent.

Mevrouw Van Volcem had opmerkingen bij het feit dat huurders van een sociale woning daar levenslang blijven wonen. Mevrouw Homans is het eens met haar stelling dat de sociale woningen vooral ter beschikking moeten staan van de meest kwetsbare groep. Maar als een sociale huurder met een uitkering erin slaagt werk te vinden, dan bevordert dit de financiële situatie van de betrokken SHM aangezien hij dan meer huur betaalt. Bovendien pleit mevrouw Homans voor een zekere sociale mix in de sociale wooncomplexen. Levenslang sociaal wonen is niet in alle gevallen te verantwoorden, maar op zich kan het geen kwaad als de financiële situatie van sociale huurders erop vooruitgaat.

Verder betreurt mevrouw Homans dat mevrouw De Waele de uithuiszettingen in verband brengt met de sociale huursector, terwijl die zich in hoofdzaak op de privémarkt voordoen. Dat blijkt uit alle cijfers. De sociale sector doet echt zijn best om uithuiszetting te vermijden.

De Vlaamse Regering is wanhopig op zoek naar middelen om de wachtlijsten te verminderen, stelt de heer *Jan Penris*. De regering richt zich voluntaristisch op de aansnijding van nieuwe gebieden en de oprichting van nieuwe gebouwen. De commissievoorzitter vindt dat die ambities van overdreven veel optimisme getuigen. Ook in de regeerperiode 1999-2004 wilde de Vlaamse Regering de woonnoden oplossen door extra te bouwen, maar ze heeft haar streefcijfers nooit gehaald, waardoor ze de oppositie heel wat munitie aanreikte. Er is een heel eenvoudige reden waarom deze aanpak op korte termijn niet kan werken: de bouwmarkt kan dit tempo gewoon niet volgen. De bouw van 64.000 nieuwe woningen binnen het decennium vergen een ronduit hels tempo dat de Vlaamse bouwsector onmogelijk aankan. Er zijn dus andere middelen nodig om de woonnood te lenigen, zoals het uitbreiden van de huursubsidie (cf. 2.4.3).

De heer Penris sluit zich aan bij de stelling van mevrouw Homans dat de sociale woonmarkt ook moet openstaan voor mensen met een inkomen uit werk. Er is ruimte om bepaalde mensen met een welzijnsprobleem in de sociale woonmarkt toe te laten, maar het kan niet de bedoeling zijn om het hele welzijnssegment in de woonmarkt te integreren. De sociale woonmarkt moet in de eerste plaats dienen voor de volkshuisvesting opdat ook

mensen die het financieel niet te breed hebben, over een degelijke woning kunnen beschikken. Voor mensen met andere problemen is de welzijnssector het meest aangewezen.

Met het betoog van mevrouw Van Volcem om het sociale huursysteem op de zwaksten in onze samenleving toe te spitsen, kan de heer *Carl Decaluwe* tot op zekere hoogte akkoord gaan, maar niet als dat een impliciet pleidooi inhoudt om de betere verdieners er zomaar uit te verwijderen. Tenslotte bevat de huurprijs een intern solidariteitsmechanisme. Wie meer verdient, draagt ook meer bij. Zonder de inbreng van de wat betere verdieners zijn ofwel de SHM's genoodzaakt de huurprijs voor de overblijvers te verhogen, of moet de gewestelijke sociale correctie worden verhoogd met middelen die wellicht niet eens beschikbaar zijn. Naast dit financiële aspect wijst de heer Decaluwe op het belang van een sociale mix en de dreiging van gettovorming als die mix wegvalt. De Franse bidonvilles vindt hij niet de situatie die we moeten nastreven.

Mevrouw *Griet Coppé* merkt op dat een ondernemer die failliet wordt verklaard, zich niet op een wachtlijst kan laten inschrijven tot de woning uit dat faillissement effectief is verkocht. Het commissielid stelt voor om de inschrijving al mogelijk te maken vanaf de gerechtelijke uitspraak. De termijn tussen vonnis en verkoop kan enige tijd in beslag nemen, en de sowieso al lange wachttijd gaat pas vanaf dat laatste moment in. Minister Van den Bossche heeft al op een schriftelijke vraag te kennen gegeven met dit probleem rekening te houden bij de actualisering van het Socialehuurbesluit. Mevrouw *Mercedes Van Volcem* vult aan dat dit probleem ook geldt bij een gedwongen openbare verkoop als iemand zijn hypotheek niet meer kan terugbetalen.

Minister *Freya Van den Bossche* gaat in haar antwoord eerst in op de vraag of het Gronden Pandendecreet niet te ambitieus is. Zelf heeft de minister in haar toelichting al aangegeven dat het niet eenvoudig zal worden om alles te realiseren. Maar de ambitie is op zijn minst gerechtvaardigd en om bepaalde redenen ook gegrond. Ten eerste activeert het decreet onbebouwde percelen. Ten tweede moeten de overheden 25 percent van hun gronden ontwikkelen. Ten derde zal op elk groot project het bindend sociaal objectief van toepassing zijn. Op de verwachting van de heer Penris dat de bouwsector het opgelegde tempo niet zal aankunnen antwoordt de minister dat de sector mensen kan aanwerven.

Sommige commissieleden merkten op dat de VMSW haar werking zal moeten optimaliseren om de budgetten op tijd te laten vastleggen. Omdat de minister daarover zelf verontrust was, heeft ze de VMSW persoonlijk aangesproken. Die heeft de nodige acties beloofd, zoals de samenvoeging van haar diensten Projecten en Infrastructuur in 2010. Ten tweede zullen de dossiers voortaan gebundeld in de goedkeuringsprocedure terechtkomen. Ook de Inspectie van Financiën zal direct allesomvattende dossiers ontvangen. In december werkt de VMSW een nota af met verdere voorstellen tot winst in de doorlooptijd. In dezelfde maand zal de minister de input van de SHM's bij die nota vragen. Het klopt dat het proces tot nu toe niet gesmeerd loopt en dat een verbetertraject aan de orde is.

Sommige elementen die de doorlooptijd van een dossier beïnvloeden, bevinden zich in andere beleidsdomeinen. Minister Van den Bossche zal in de ad-hoccommissies die zijn opgericht met het oog op projectversnelling ook het sociaal wonen op de agenda plaatsen. Omdat die commissies zich met de meest uiteenlopende projecten moeten inlaten, zal de minister intussen binnen haar bevoegdheid een zo snel mogelijke dossierbehandeling nastreven.

Sommige commissieleden hebben gewezen op interpretatieproblemen met betrekking tot het Grond- en Pandendecreet. Het grootste deel daarvan heeft de minister kunnen oplossen via een brief die ze heeft opgesteld op basis van de meldingen bij de helpdesk.

Juridisch-technisch is dus een en ander uitgeklaard. Nu moet het beleid zich toeleggen op de uitbouw van de operationele instrumenten om het decreet effectief uit te voeren. Voor zowel de Vlaamse als de lokale overheden is er werk aan de winkel.

Het BVR Monitoring ligt momenteel voor advies bij de Inspectie Financiën. Binnenkort zal de monitoring dus van start kunnen gaan.

De inhaalbeweging mag niet te eenzijdig in het voordeel van één bepaalde doelgroep uitvallen, verzekert minister Van den Bossche. Bij de actualisering van het Socialehuurbesluit zal ze daarop toezien.

Wat de plotse woonproblemen van gefailleerden betreft, is in bepaalde gevallen voorrang om redenen van sociale aard mogelijk. De verantwoordelijkheid om die toe te passen ligt bij de SHM's. Dit gebeurt niet zonder meer systematisch maar moet geval per geval worden bekeken.

Na opmerkingen van de dames Coppé en Van Volcem dat dit erg weinig gebeurt, belooft de minister de betreffende cijfers op te vragen. De bestaande regelgeving maakt deze voorrang alleszins mogelijk.

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* werpt op dat het faillissement van een vennootschap dat eigenaar is van het woonhuis van de vennoot, ertoe leidt dat deze bewoner uit zijn huis wordt gezet. Tegelijk kan deze persoon solvabel worden bevonden waardoor hij geen recht heeft op een dringende toewijzing van een sociale woning.

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat mensen met dergelijke vennootschappen ook heel wat voordelen genieten en de risico's die deze meebrengen, er dan maar moeten bijnemen. Hoe dan ook moeten de redenen van sociale aard geval per geval worden bekeken.

Mevrouw *Griet Coppé* verduidelijkt dat haar vraag veeleer ging over het tijdsverschil tussen een vonnis en de effectieve huisverkoop als gevolg daarvan.

Minister *Freya Van den Bossche* zal haar administratie vragen om de mogelijkheden te onderzoeken om de betreffende regelgeving aan te passen. Mevrouw *Michèle Hostekint* wijst erop dat voor echtscheidingen een vergelijkbaar probleem is opgelost.

In de repliekenronde wijst mevrouw *Patricia De Waele* op de sterke stijging van de prijs van een sociale koopwoning gedurende de laatste vijf jaar. Uit de cijfers die het commissielid heeft opgevraagd, blijkt een gemiddelde stijging van 40.000 euro. Pas afgelopen jaar is de grondprijs wat beginnen dalen en is de prijs van die woningen enigszins gemilderd.

Minister *Freya Van den Bossche* wijst erop dat er al heel wat subsidiemechanismen in het spel zijn, zoals de subsidie van de grondaankoop, de subsidie voor woningen in een kern, de gesubsidieerde sociale leningen enzovoort. Welke extra steun zou mevrouw De Waele nog overwegen?

Mevrouw *Patricia De Waele* wil er alleen op wijzen dat ze de kritiek van de minister op de prijsevolutie in de privémarkt onterecht vindt als de sociale markt een vergelijkbare evolutie kent. Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat hogere grondprijzen en een stijgende bouwkost onvermijdelijk van invloed zijn op de prijs van een sociale woning, maar dat die sociale koopwoning nog altijd goedkoper is dan een vergelijkbare woning die privé wordt verhandeld.

2.4.6. Betaalbaarheid van het sociaal wonen

De lectuur van het Socialehuurbesluit vergt al wat tijd, merkt mevrouw *Veerle Heeren* op, en het financieringssysteem doorgronden is helemaal moeilijk. Dat geldt niet alleen voor commissieleden, maar ook voor degenen die het in de praktijk moeten toepassen. De intenties achter NFS2 en het nieuwe Socialehuurbesluit zijn uitstekend: bouwmaatschappijen in nood helpen. Hun nood was verklaarbaar door problemen met hun huurders en fouten van hun vroegere management. Verder moeten de systemen het sociale wonen betaalbaar houden.

De heer *Dirk de Kort* vraagt wanneer de nieuwe huurprijsberekening voor de sociale huisvesting bekend wordt gemaakt. Gezien de belangrijke impact op de werking van de SHM's en met het oog op een correcte communicatie aan de huurders pleit het commissielid om de timing op tijd op te starten.

Mevrouw *Liesbeth Homans* is akkoord met de ambitie van de minister om de SHM's sneller en in hogere kwaliteit te laten bouwen. Maar de snelheid wordt gestremd door het federale Comité van Aankoop. Minister Muylers is bereid om zijn medewerking te verlenen aan minister Van den Bossche met het oog op een versnelling van dit proces.

De heer *Jan Penris* is tevreden dat het Socialehuurbesluit aan een evaluatie zal worden onderworpen, al vindt de commissievoorzitter dat deze evaluatie er al veel eerder had moeten komen. De problemen zijn al lang bekend. Het besluit is op sommige vlakken veel te ingewikkeld, zoals mevrouw Heeren heeft aangegeven. Daarvan zijn de sociale huurders de dupe. Ze klagen terecht over onduidelijke afrekeningen, ongemotiveerde of laattijdig aangerekende algemene kosten enzovoort. Wat fout is in de regelgeving moet zo snel mogelijk worden rechtgezet.

De nieuwe huurprijsberekening hoopt minister *Freya Van den Bossche* in de zomer van 2011 af te ronden en kort daarna te communiceren, opdat de SHM's zich er goed op kunnen voorbereiden.

De minister beaamt dat het kaderbesluit erg ingewikkeld is en belooft een eerlijke poging om het te vereenvoudigen en zo leesbaar mogelijk te maken, wat op zich dan weer niet zo eenvoudig zal zijn.

Op de opmerking van mevrouw Homans over het federale Comité van Aankoop antwoordt de minister dat ze onderzoekt of SHM's ook expert-landmeters kunnen inschakelen. Dat kan mogelijk een versnelling van de procedures tot gevolg hebben.

2.4.7. Wonen in eigen streek en Vlabinvest

Namens de heer Tom Dehaene vraagt mevrouw *Veerle Heeren* om Vlabinvest veilig te stellen.

In 2011 komt er een grondige evaluatie van het wonen in eigen streek, weet de heer *Marc Hendrickx*. Voor de N-VA-fractie is dit een belangrijke kwestie.

Minister *Freya Van den Bossche* overlegt momenteel met minister Muylers over Vlabinvest. Aangezien Vlabinvest geen eigen financiële mogelijkheden meer heeft, heeft minister Van den Bossche een concreet voorstel ingediend om de VMSW strategische gronden te laten opkopen via een call optie. Vlabinvest heeft dan de keuze die gronden te verwerven vanaf het moment dat het terug geld mag uitgeven. Op dit moment kan Vlabinvest tijde-

lijk geen strategische grondaankopen doen. Het beschikt wel over geld maar de uitgifte daarvan zou in verband met het ESER-saldo problemen veroorzaken.

Een vaak gehoorde vraag is of de Vlabinvest-woningen meetellen voor het bindend sociaal objectief. Minister Van den Bossche zou zich daar niet tegen verzetten op voorwaarde dat het sociaal objectief in die streek wordt aangepast.

2.5. Duurzaam en kwaliteitsvol (ver)bouwen en wonen

2.5.1. Beleidskader voor woningkwaliteit

De heer *Marc Hendrickx* heeft minister Van den Bossche een vraag om uitleg gesteld over het weggefallen recht van de gemeenten om de geschiktheid van woningen van asielzoekers te onderzoeken. Het federale wanbeleid op dat vlak doorkruist de Vlaamse inspanningen. De minister heeft zich geëngageerd om voor een rechtzetting van deze toestand te ijveren.

Mevrouw *Patricia De Waele* merkt op dat nog maar weinig gemeenten bereid zijn om aan verhuurders een conformiteitsattest af te leveren. Soms is het ook maar voor een korte periode geldig. Bovendien varieert de kostprijs van 50 tot ruim 1000 euro.

Woningcontroleurs moeten momenteel minstens beschikken over een diploma hoger secundair onderwijs. Goede woningcontroleurs zijn volgens de minister moeilijk te vinden. Mevrouw De Waele vraagt om in een degelijke opleiding te voorzien.

Mevrouw *Griet Coppé* stelt dat een verstrenging van de kwaliteitseisen voor private huurwoningen gepaard moet gaan met een adequaat aanbod aan sociale woningen. Indien een woning onbewoonbaar wordt verklaard, is de bewoner de dupe als hij niet terecht kan in een sociale woning.

Op de vraag van de heer Hendrickx antwoordt minister *Freya Van den Bossche* dat ze de niet-beschikbaarheid van het ‘attest voldoende huisvesting’ een regelrechte schande vindt. Aangezien de federale overheid op dat vlak niets schijnt te ondernemen, zal ze zelf de Vlaamse regelgeving uitputten om een preventief attest in het leven te roepen.

Bij asielaanvragen zijn burgemeesters verplicht om positief te antwoorden van zodra er een adres wordt opgegeven. Een burgemeester kan perfect weten dat de asielzoekers in zeer slechte woonomstandigheden terechtkomen en is dan toch verplicht om toe te laten dat ze zich daar eerst vestigen. Pas daarna kan hij een controleur de overbewoning laten constateren en de mensen uit de woning laten zetten. Dat systeem noemt minister Van den Bossche onhoudbaar, maar de federale overheid laat na het bij te sturen. Daarom heeft de minister haar eigen administratie de opdracht gegeven om een systeem uit te werken dat een preventieve weigering wel mogelijk maakt. Met dit antwoord is de heer *Marc Hendrickx* tevreden. Hij peilt naar de timing. Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat ze er gezien het urgente karakter zo snel mogelijk werk van wil maken. Ze zal haar administratie tot spoed aanzetten, maar het reglementaire kader vergt wel heel wat aanpassing.

Wat de conformiteitsattesten betreft, daarvoor komen steeds minder aanvragen binnen. Precies daarom laat de minister het systeem onderzoeken op zijn nut. Op dit moment biedt het attest niet veel meerwaarde voor een eigenaar. In 2011 krijgt het hoe dan ook een opwaardering in het kader van het woningkwaliteitsbeleid. Het instrument moet voor de verhuurder iets opleveren waarmee hij de kwaliteit van zijn woning kan bewijzen.

In verband met de suggestie om via opleiding de expertise van de controleurs op te drijven antwoordt de minister dat ze intussen al de nodige afspraken heeft gemaakt met de VDAB en dat de opleiding in het voorjaar van 2011 van start zal gaan.

2.5.2. Woningkwaliteit versus verkrotting

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* betreurt dat minister Van den Bossche vorig jaar heeft gesnoeid in de renovatiepremie, terwijl ze het betaalbaar wonen voor gezinnen toch als een belangrijk aandachtspunt naar voren schuift. De renovatiepremie is bij uitstek het middel waarvan de werkende klasse en vooral de gezinnen gebruik maken. De verlaging van de premie strookt niet met het aandachtspunt.

Mevrouw *Michèle Hostekint* is tevreden dat de minister de ambities betreffende de renovatie van het sociale woonpatrimonium flink opdrijft door te eisen dat de – vaak oudere – woningen tegen 2020 moeten zijn voorzien van dakisolatie, dubbele beglazing en een rendabele verwarming. De sociale huisvesting heeft op dat vlak een voorbeeldrol waar te maken.

Als advocaat wordt de heer *Marc Hendrickx* dagelijks geconfronteerd met de administratieve en strafrechtelijke procedures tegen verkrotting. Hij vraagt minister Van den Bossche om hieraan aandacht te blijven besteden.

Dakisolatie, dubbel glas en centrale verwarming zijn energievoorzieningen waarvan 45 procent van de sociale woningen een of meer elementen ontberen, leest de heer Hendrickx tot zijn onthutsing in de managementsamenvatting van de beleidsbrief. De SHM's hebben al in het verleden zelf gevraagd om dit probleem onder de loep te nemen. Minister Van den Bossche wil de lokale besturen extra hefboomen aanreiken. Terecht, meent het commissielid, aangezien zij van dichtbij met de problemen worden geconfronteerd.

De heer *Dirk de Kort* vraagt of voor de renovatie van sociale woningen op het Vlaamse niveau extra middelen zijn begroot. Of is deze maatregel opgenomen in de reguliere financiering van de VMSW? De EFRO-middelen zijn uiteraard welkom, maar dit blijft een zeer zware procedure voor een vrij beperkt budget door cofinanciering die geen subsidie blijkt in te houden maar een reguliere NFS2-financiering.

Minister *Freya Van den Bossche* wil een inzicht krijgen op basis van de inventaris van de reële noden en prioriteiten ter zake. De VMSW zal die inventaris opstellen. Er gaat nu al vrij veel geld naar renovatie. Het komt er nu op aan om te achterhalen of de budgetten volstaan om alle noden te lenigen of dat er keuzes moeten worden gemaakt.

2.6. Woonzekerheid garanderen

Mevrouw *Michèle Hostekint* constateert in de beleidsbrief een grote aandacht voor woonzekerheid. Het grote aantal inschrijvingen op de verzekering gewaarborgd wonen toont aan dat deze tegemoetkomt aan een reële nood. Jobverlies of ziekte zullen daardoor niet tot woningverlies leiden. Een verzekering gewaarborgd wonen voor huurders blijkt niet zo evident. Uit de plenaire vergadering van 17 november onthoudt mevrouw Hostekint dat minister Van den Bossche overleg pleegt met de eigenaarsvereniging over een fonds met eigenaarsbijdragen. Dat zou in het belang van zowel huurder als eigenaar zijn.

Ter zake hecht het commissielid veel belang aan preventie. Het probleem moet inderdaad goed worden bestudeerd en in kaart worden gebracht, maar intussen vormen uithuiszet-

tingen een acuut probleem dat Wonen en Welzijn dringend samen moeten oplossen. Bij de slaagkansen van die samenwerking heeft mevrouw Hostekint nu – in tegenstelling tot de vorige regeerperiode – een goed gevoel. Preventie van uithuiszettingen wordt onder andere mogelijk door woonbegeleiding van zowel private als sociale huurders.

Ook de heer *Marc Hendrickx* verklaart zich een voorstander van de verzekering gewaarborgd wonen voor eigenaren-bewoners en staat achter een gelijkaardig systeem voor huurders. Voor dat laatste is een specifieke invalshoek nodig. Daarnaast mag de minister ook het begrotingsaspect niet uit het oog verliezen.

Wie de lof van het woonbeleid durft bezingen, moet wel onder een glazen stolp vertoeven, meent mevrouw *Mieke Vogels*. Het recht op wonen, dat expliciet in de Vlaamse Wooncode is ingeschreven, is voor steeds meer mensen niet meer ingevuld. Het aantal mensen dat in het station Brussel-Noord de nacht moet doorbrengen, is ronduit schandalig. Het aantal uithuiszettingen blijft maar stijgen. Het gaat niet op om heel de tijd te pleiten voor meer regionale bevoegdheden en dan bij een dergelijk probleem heel opportunistisch te wijzen op het falende federale asielbeleid. Die dakloosheid is een probleem voor het hele land en Vlaanderen mag die verantwoordelijkheid niet ontlopen. Voor oplossingen kijken we wel naar de lokale besturen maar nooit naar de Vlaamse overheid, die het recht op wonen nochtans decretaal heeft vastgelegd.

Het aantal uithuiszettingen zal blijven stijgen, voorspelt mevrouw Vogels. De huurprijzen zijn immers tussen 1986 en 2001 46 percent sneller gestegen dan het gemiddelde inkomen. Tussen 2001 en 2009 zijn ze nog eens met 30 percent aangegroeid. Dat laatste geldt zeker niet voor de gemiddelde inkomens, laat staan voor de inkomens van de mensen die op de privéhuurmarkt zijn aangewezen. Het gaat om leefloners en mensen met het minimumloon als salaris. Het minimumloon is het afgelopen decennium nauwelijks gestegen, daar ons indexsysteem de kloof tussen arm en rijk alleen maar doet toenemen. Precies daarop doelt mevrouw Vogels als ze zegt dat we een 21e-eeuws woonbeleid moeten voeren.

Mevrouw *Patricia De Waele* gaat in tot de permanente bewoning van weekendverblijven, een vrij goedkope manier van woningbezit. Op het onvergunde gebruik zal het commissielid niet ingaan, maar ook jegens de vergunde bewoning wordt een heksenjacht georganiseerd. Door het uitdoofprincipe zal dit type woonrecht in 2029 vervallen. Wie een vergunde woning betreft, zou toch meer woonzekerheid moeten hebben.

De toelatingsvoorwaarden in het Socialehuurbesluit leiden volgens het commissielid tot discriminatie. Ze is veeleer voorstander van een maximale begeleiding van probleemgevalen. Het is absoluut niet aangewezen om hen uit hun sociale woning te zetten en te verwachten dat ze op de private huurmarkt hun gading vinden.

In verband met de woonzekerheid verwijst minister *Freya Van den Bossche* onder andere naar haar antwoorden met betrekking tot een verzekeringsfonds in de privéhuursector (cf. 2.4.2). Verder onderzoekt ze samen met minister Vandeurzen de mogelijkheid om ook op de private huurmarkt in woonbegeleiding te voorzien. Dat zou een oplossing kunnen bieden voor het probleem van huurders die zich niet als een goede huisvader gedragen. Ter attentie van mevrouw De Waele wijst de minister erop dat er naast malafide huurders ook malafide verhuurders bestaan (cf. 2.4.2). Over verkrotting en huisjesmelkerij heeft ze het commissielid niets horen zeggen.

2.7. Rechtvaardige toegang tot een betaalbare en kwaliteitsvolle woning

Hoewel de N-VA achter een maximale beteugeling van discriminatie staat, formuleert de heer *Marc Hendrickx* de stelling dat het een basisrecht is van verhuurders om hun huurders op basis van een aantal aanvaardbare criteria zelf te kiezen. Indien de inspraak van een eigenaar over de keuze van de huurder helemaal vervalt, zullen heel wat eigenaars geneigd zijn hun woning verkopen.

Met betrekking tot strategische doelstelling 4 heeft minister Van den Bossche het toezicht op de EKM's toegelicht, waarvan de heer *Carl Decaluwe* heeft vernomen dat het moeizaam zou verlopen. Artikel 29 bis van de aangepaste Vlaamse Wooncode bemoeilijkt een gedifferentieerd toezicht voor EKM's en andere sociale woonactoren. Is dat artikel niet aan een verfijning toe?

Minister *Freya Van den Bossche* bevestigt dat de Vlaamse Wooncode een dergelijk onderscheid niet maakt. Ze wil het daarom opnemen in het uitvoeringsbesluit, in casu het Toezichtbesluit.

2.8. Een sociaal warme samenleving

De voordelen van het woningbezit zijn aanzienlijk, maar mogen ook weer niet helemaal worden overschat, merkt mevrouw *Veerle Heeren* op (cf. 2.4.1) Voor een gepensioneerde huiseigenaar valt er een financiële last weg, maar daarmee zijn nog niet al zijn problemen automatisch van de baan. Wonen en zorg efficiënt combineren is een grote uitdaging, aangezien Vlaanderen veel sneller dan de meesten beseffen een enorme vergrijzing zal ondergaan. Naast wonen en zorg zal ook ruimtelijke ordening daarvoor oplossingen moeten aanreiken.

De problemen met de adl-projecten raken maar niet opgelost, constateert de heer *Marc Hendrickx*. En waarom blijft het maar fout lopen met de bewoning van woonwagens? De ministers van wonen, ruimtelijke ordening en integratie hebben een belangrijke rol te spelen in de ontwikkeling van een horizontaal beleid.

Dat de samenwerking tussen het welzijns- en het woonbeleid eindelijk op gang komt, kan mevrouw *Mieke Vogels* alleen maar toejuichen. Maar erg veel stelt het volgens haar eigenlijk niet voor. Het project beperkt zich tot wat proeftuinen in de sociale woonsector, terwijl de welzijnsproblemen op de private huurmarkt veel groter zijn. Daar kunnen alleen de SVK's enige begeleiding aanbieden, maar die vertegenwoordigen slechts een klein deel van het private marktsegment.

Met het oog op een warme samenleving zou het bouwconcept radicaal moeten worden herdacht. Uit de bespreking van de beleidsbrief Welzijn 2010-2011 van minister Vandeurzen in de commissie voor Welzijn, blijkt dat het onmogelijk is om nog meer zorg van het informele naar het formele circuit over te hevelen. Nog meer professionele kinderopvang en bejaardentehuizen in het leven roepen is onbetaalbaar. De maatschappij moet dus zelf in een deel van de zorg voorzien, maar dat is enkel denkbaar als er terug sociale netwerken tot stand komen. Dit faciliteert wederzijdse hulp en voorkomt vereenzaming. Als voorbeeld van de groeiende vereenzaming vermeldt mevrouw Vogels dat in de Antwerpse Woonhaven een overlijden twee jaar lang onopgemerkt is gebleven.

Dit mag al een extreem voorbeeld zijn, stelt het commissielid, maar het feit is dat onze nieuwbouwarchitectuur op wijkniveau deze vereenzaming in de hand werkt. We bouwen de schaarse bouwgrond die ons nog rest, vol met huizen die als het ware met de kont naar

de straat zijn gericht. Het betreft bel-etagewoningen waarin de auto de centrale plaats mag opeisen in zowel de woning als het straatbeeld en de kinderen worden verwezen naar de tuintjes die achter de woningen zijn weggeborgen. Zo komen de kinderen en bij uitbreiding hun ouders helemaal niet meer met elkaar in contact en ontstaan er wijken zonder enig sociaal weefsel. Een voorbeeld is de dure Antwerpse wijk De Veldekens, die weliswaar gezinnen met kinderen aantrekt, maar vervolgens ontvluchten die toch weer de stad.

Mevrouw *Liesbeth Homans* repliceert dat dit soort wijken precies datgene vertegenwoordigen wat jonge gezinnen met kinderen graag hebben.

Mevrouw *Mieke Vogels* vindt dat een beleid veel ruimer moet denken en verwijst naar het voorbeeld van Freiburg im Breisgau. Deze Duitse stad heeft woonwijken waaruit de auto grotendeels is geweerd, wat heel aantrekkelijk is voor jonge ouders, want die kunnen hun kinderen naar hartenlust buiten laten spelen. Uit onderzoek blijkt dat nergens in Duitsland een zo hoog geboortecijfer te vinden is als in Freiburg.

Mevrouw *Veerle Heeren* wijst erop dat wonen in Freiburg wel erg duur is.

Dat beaamt mevrouw *Mieke Vogels*, maar het bewijst volgens haar dat het een mythe is dat men tweeverdieners met kinderen enkel naar een stad kan lokken door wijken aan te leggen vol grote huizen met garages en tuinen. De hoge kostprijs van de Freiburgse woningen wijt het commissielid aan het feit dat het een unicum betreft, dat door de grote vraag duurder wordt als gevolg van de marktwerking. Mocht dit systeem in het algemeen worden toegepast, dan zou de prijs van dergelijke woningen dalen met als gevolg minder ruimtebeslag, meer sociale netwerken en een betere omgeving om kinderen te laten spelen. Als men de beleidskeuzes aan overlaat aan projectontwikkelaars als Vooruitzicht, dan zullen dergelijke creatieve oplossingen geen kans krijgen. Zij gaan ervan uit dat de mensen dit soort woningen niet wensen, maar het Freiburgse voorbeeld bewijst het tegendeel.

De heer *Dirk de Kort* staat achter de opstart van de proeftuinen voor wonen en welzijn. Hij kreeg graag een stand van zaken betreffende de uitvoering van de resoluties van de Woonzorgcommissie van het Vlaams Parlement. Maar het is hem nog onduidelijk of de proefprojecten nu gaan om stenen of mensen dan wel om stenen en mensen. Vallen de bouwwerken binnen de reguliere financiering of bestaat er een apart budget voor deze oproep?

Op de vraag van de heer Hendrickx antwoordt minister *Freya Van den Bossche* dat de adl-projecten niet op dreef raken omdat de procedures op elkaar moeten worden afgestemd. Er zijn drie procedures in het spel: erkenning bij Welzijn, programmering van de bouw bij de VMSW en programmering van de aanpassingswerken bij het Agentschap Wonen-Vlaanderen. Daartussen vindt geen enkele afstemming plaats. Zo iets leidt automatisch tot moeilijkheden. Minister Van den Bossche kondigt aan dat er intussen een doorlichting is verricht en dat de afstemming van de procedures op stapel staat.

Voor woonwagenbewoners komt er een horizontale aanpak onder leiding van minister Bourgeois, waaraan minister Van den Bossche constructief zal meewerken.

2.9. Efficiënt en doeltreffend Vlaams bestuur

2.9.1. Performantie, efficiëntie en lokale woonregie

Een lokaal bestuur heeft weinig inspraak in de naleving van zijn toewijzingsreglementen, stelt mevrouw *Mercedes Van Volcem*. Als in een stad bovendien verschillende SHM's

met elk hun eigen doelgroepen opereren, is het in de huidige regelgeving behoorlijk moeilijk om een passend reglement uit te vaardigen. De ene maatschappij is gespecialiseerd in woningen met twee of drie slaapkamers voor gezinnen, de andere in eenslaapkamerappartementen voor alleenstaanden. Kan de minister een grotere beslissingskracht toekennen aan de lokale besturen?

In uitvoering van het Grond- en Pandendecreet heeft Brugge een eigen sociaal reglement uitgevaardigd om bij de toekomstige projecten de disputen bij voorbaat uit te sluiten. Met het oog op rechtszekerheid is nu al beslist dat waar weinig sociale woningen staan, een maximaal aandeel van het opgelegde percentage moet terechtkomen, en omgekeerd. Brugge heeft gekozen voor 80 percent sociale huurwoningen en 20 percent sociale koopwoningen. Nu blijkt de VMSW echter niet bereid te investeren in de noodzakelijke infrastructuurwerken omdat zij de verhouding van twee derden huurwoningen en een derde koopwoningen oplegt. Alle projecten zitten muurvast. Wat heeft een stad dan nog te zeggen over haar eigen woonbeleid? Een schepen kan de sociale reglementen van haar stad toch niet overrulen? Mag de VMSW zomaar haar regels aan een stad opdringen?

Net als minister Van den Bossche is mevrouw *Veerle Heeren* gewonnen voor één loket waar iedereen die voor een sociale lening in aanmerking komt, deze aan de beste prijs kan krijgen. De economische crisis woedt nog volop en België vormt op dat vlak niet bepaald een uitzondering. De sociale kredietverlening is dan ook een veel groter succes dan enkele jaren terug, toen de zin van een gewestwaarborg zelfs in vraag werd gesteld bij een gebrek aan invulling.

Al naar aanleiding van de beleidsnota Wonen 2009-2014 heeft de commissie uitvoerig gepleit voor transparantie en harmonisering. De kunst zal erin bestaan om de vooruitgang op dat vlak goed op te volgen. Voor alle betrokkenen in het beleid en de administratie moet de lat hoog liggen. Voor de politiek is het alvast menens.

Het nieuwe erkenningsbesluit voor de sociale huisvesting staat op stapel, leest mevrouw Heeren in de beleidsbrief. Performantie en goed beheer zullen ongetwijfeld het uitgangspunt vormen, met als doel een ontwikkeling van de sociale woonactoren tot echte woonmaatschappijen. Op dit moment zijn er verhuurkantoren, kredietmaatschappijen, koopmaatschappijen en maatschappijen die zowel verhuur en verkoop organiseren. Ze stemmen niet noodzakelijk hun werking complementair op elkaar af, terwijl ze toch allemaal als missie hebben het woonrecht van iedereen in de praktijk te brengen voor al wie geen eigendomsverwerving aankan.

Mevrouw *Mieke Vogels* vraagt of de splitsing van het VOB is onderhandeld met de betrokkenen. Waarom moet die splitsing zo snel worden doorgevoerd?

Mevrouw *Patricia De Waele* klaagt aan dat in de sociale woonsector hoge zitpenningen circuleren, die soms onterecht worden toegekend. Sociale huurders genieten intussen niet dezelfde bescherming als privéhuurders op het vlak van waarborg.

Met die opmerking is mevrouw *Liesbeth Homans* het niet eens. Privéverhuurders hebben lang niet allemaal goede bedoelingen, zodat ook een correcte terugbetaling van waarborg in die sector lang niet altijd gegarandeerd is.

Mevrouw Homans vraagt welke SHM's de aangekondigde visitatiecommissie zal bezoeken. Ze pleit voor een behoorlijke onafhankelijkheid van de commissies.

Een andere aankondiging van minister Van den Bossche was dat ze van de bestrijding van domiciliefraude in 2010 een prioritair aandachtspunt zou maken. Hoe ver staat het daarmee?

De heer *Carl Decaluwe* peilt naar de mogelijkheden tot synergie tussen de subsidies aan huurdersorganisaties en SVK's. Het betreft tenslotte een nogal parallelle werking.

De specialisten die in de visitatiecommissies van de SHM's zullen zetelen, mogen een vergoeding van 200 euro per uur verwachten, evenveel als bijvoorbeeld een behoorlijk succesvolle advocaat of een senior consultant. Kan minister Van den Bossche dit bevestigen?

Minister *Freya Van den Bossche* wil de procedures op het vlak van de lokale toewijzingsreglementen vereenvoudigen. De minister moest er tot nu toe immers te veel afwijzen, wat ze betreurt aangezien de lokale overheid er op dat moment al veel tijd en energie aan had besteed en vervolgens de hele oefening moest overdoen. Er moet veel meer duidelijkheid komen over het meest frequente afwijzingscriterium, in casu de toewijzing aan senioren. De minister is van plan in een vork te voorzien tussen het minimum- en maximumpercentage van de woningen die aan ouderen moeten worden toegewezen. Alles binnen die vork wordt automatisch goedgekeurd. Wat erbuiten valt, wordt beoordeeld op de vraag of de lokale situatie een dergelijke afwijking kan verantwoorden. In dat laatste geval wordt het reglement voorwaardelijk goedgekeurd of komt er een link met de programmering, die het onevenwicht moet rechtzetten. De leeftijdsgrens om van senioren te spreken zal voor iedereen gelijk worden vastgelegd op 65 jaar.

Op de vraag van mevrouw Heeren antwoordt minister Van den Bossche dat de taken van pakweg SVK's en SHM's deels verschillen maar anderzijds ook gelijkenissen bevatten. De minister staat achter modellen die de diverse taken verenigen en dan ook combinaties van voorzieningen mogelijk maken. Het is voor haar geen taboe dat huurmaatschappijen zouden verkopen en koopmaatschappijen zouden verhuren. Indien interesse bestaat voor dergelijke samenwerkingsverbanden, dan wil de minister dit zeker faciliteren aangezien het zou leiden tot woonmaatschappijen die veel meer mogelijkheden kunnen aanbieden dan vandaag het geval is. Hoewel het idee al een tijd leeft, is het nog niet helemaal uitgewerkt.

Over de vergoeding van de visitatiecommissie is er nog geen beslissing genomen. De vraag is of het raamcontract dat de IAVA heeft afgesloten voor bijkomende auditondersteuning, de basis zal vormen. Minister Van den Bossche is van plan de betrokkenen correct te verlonen.

De aanbesteding van de visitatie zal worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad na een oproep met het oog op de samenstelling. De leden moeten onafhankelijk, objectief en professioneel zijn. Zowel ambtenaren als mensen uit de privésector komen in aanmerking. Een lijst van te bezoeken SHM's is er nog niet, antwoordt de minister aan mevrouw Homans. Wel heeft een SHM zich spontaan kandidaat gesteld, met name de Antwerpse Woonhaven.

Een andere vraag van mevrouw Homans betreft de domiciliefraude. Voor het toezicht bestaat er een jaarplan 2010. Een probleem is echter dat domiciliefraude onder de algemene definitie van fraude ressorteert en bijgevolg strafrechtelijk moet worden vervolgd. De Vlaamse overheid heeft die bevoegdheid niet en moet de dossiers doorsturen naar het gerecht en het parket, die ze vervolgens systematisch seponeren omdat ze deze vorm van fraude niet als een prioriteit beschouwen. De Vlaamse overheid wil dus wel degelijk optreden en doet al het nodige, maar zonder gevolg. Minister Van den Bossche wil zich dan ook inzetten om administratieve boetes mogelijk te maken.

De heer *Marc Hendrickx* suggereert om burgerlijke procedures te voeren tegen de geleden schade.

In de repliekenronde vraagt mevrouw *Veerle Heeren* hoe de minister de integratie van de werking van de sociale woonactoren wil stimuleren. Het bindend sociaal objectief voor de huurwoningen hebben alle provincies intussen vastgelegd, maar voor de koopwoningen hebben ze dat nog niet allemaal gedaan. De gemeenten weten wel wat ze kunnen realiseren. Als SHM's zowel huur- als koopwoningen beheren, betekent dit dan een gemeente zich mag richten tot om het even welke huurmaatschappij? Het Vlaams-Brabantse Providentia is een mooi voorbeeld van een dergelijke maatschappij.

Het systeem van infrastructuursubsidies zou de integratie wel eens kunnen belemmeren, namelijk als de bevoegde ambtenaren besluiten dat deze alleen aan huurmaatschappijen toekomen. Als de bouw van koopwoningen niet tegelijk met de juiste infrastructuur wordt omkaderd, zal de ontwikkeling van dit segment niet opschieten.

Fusies zijn nooit eenvoudig omdat altijd twee bedrijfsculturen op elkaar moeten worden afgestemd. Gemeenten hebben echter alle belang bij die fusies en vinden dat ze traag op gang komen. In welke stimulans voorziet de minister? Niet dat mevrouw Heeren wil streven naar de instelling van vijf woonhavens voor het Vlaamse grondgebied: een dergelijke grootschaligheid is moeilijk beheersbaar en levert te weinig betrokkenheid op, zoals het veel te laat ontdekken van een overlijden heeft aangetoond. Maar een iets hogere integratiegraad is wel wenselijk. Is de minister bereid om de werkingsgebieden los te laten en de gemeenten vrij de maatschappij te laten kiezen die hun objectief het beste kan realiseren?

Mevrouw *Mercedes Van Volcem* komt terug op de weigering van de VMSW om de infrastructuur te subsidiëren van projecten die afwijken van de bepaling dat 66 percent huurwoningen moet zijn en 33 percent koopwoningen. Minister *Freya Van den Bossche* beaamt zonder meer dat dit een belachelijke houding is en zal dit onderzoeken.

Op de vraag van mevrouw Heeren antwoordt de minister dat de gemeenten de mogelijkheid moeten krijgen om een beroep te doen op SHM's die het objectief kunnen waarmaken. Op langere termijn moet onder andere de visitatiecommissie ertoe bijdragen dat alle maatschappijen efficiënt genoeg werken. Nu al bepaalt het Grond- en Pandendecreet dat een SHM het werk van een andere kan overnemen als die niet naar behoren functioneert. Maar op het moment dat men zoiets constateert, is het waarschijnlijk veel te laat om het sociale objectief nog te realiseren. De minister wil een verdere versoepeling onderzoeken. Haar prioriteit is dat het objectief wordt gerealiseerd en niet wie dit doet. Uiteraard is de situatie wel vrij complex en zal onder andere de aandeelhouderstructuur ervoor zorgen dat gemeenten met één bepaalde SHM samenwerken.

De heer *Veli Yüksel* komt terug op het feit dat de Antwerpse Woonhaven pas na twee jaar het lijk van een overleden huurder heeft ontdekt. In de plenaire vergadering heeft minister Van den Bossche een evaluatie door het Steunpunt Ruimte en Wonen van de bestaande begeleidingstaken aangekondigd. Wat is de timing? Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat de studie in het voorjaar van 2011 af zal zijn.

2.9.2. Transparante financiering en dienstverlening

De heer *Jan Penris* vraagt een stand van zaken bij het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen, waarvan de minister Van den Bossche in de beleidsbrief aankondigt dat erover in het najaar van 2010 zal worden

gestemd in het Vlaams Parlement. Om dat nog voor elkaar te krijgen zou het ontwerp toch wel erg snel moeten worden ingediend.

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat de Vlaamse Regering het ontwerp van decreet op 15 oktober definitief heeft goedgekeurd. Op dit moment ligt het ter ondertekening op de kanselarij. Het zou eerstdaags in het Vlaams Parlement moeten worden ingediend.

2.9.3. Onderbouwd beleid

In verband met het gestructureerde databeheer heeft de heer *Marc Hendrickx* al vaker een koppeling van de databanken van de SHM's en de SVK's bepleit.

Een aspect dat enigszins verband houdt met de beschikbaarheid van gegevens, is de controle op de eigendomsvereisten voor buitenlandse huurders, een probleem dat de SHM's sterk aanbelangt. Heel wat landen willen blijkbaar niet meewerken in de speurtocht naar onroerend vermogen in het buitenland van mensen die hier sociaal huren. Dit leidt tot een ongelijke behandeling van allochtone en autochtone huurders. Van die laatsten zijn wel alle eigendommen bekend.

Ook voor minister *Freya Van den Bossche* is de gebrekkige controle een doorn in het oog. Helaas beperkt het probleem zich niet alleen tot de gebrekkige medewerking van de betrokken landen – op dat vlak zou Buitenlandse Zaken nog enige druk kunnen uitoefenen – maar ontbreken de kadastragegevens in die landen soms ronduit. Hoe dan ook erkent de minister het probleem en zou het federale ministerie van Buitenlandse Zaken zich moeten engageren om er al het mogelijke aan te doen.

INDICATIEVE STEMMING

De aan de Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 worden indicatief aangenomen:

- voor de bevoegdheid Energie met 8 stemmen tegen 5;
- voor de bevoegdheid Steden met 8 stemmen bij 5 onthoudingen;
- voor de bevoegdheid Wonen met 8 stemmen tegen 4 bij 1 onthouding.

Jan PENRIS,
voorzitter

Carl DECALUWE
Wim WIENEN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

adl	activiteiten van het dagelijks leven
AES	Algemeen Eigenaarssyndicaat
AGI	Agentschap Gesubsidieerde Infrastructuur
BBB	beter bestuurlijk beleid
BelPV	sectorvereniging voor fotovoltaïsche zonne-energie
CIB	Confederatie van Immobiliënberoepen
CNG	compressed natural gas (aardgas onder druk)
CO	koolstofmonoxide
CO ₂	koolstofdioxide (koolzuurgas)
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
EC	Europese Commissie
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EKM	erkende kredietmaatschappij
EPB	energieprestatie en binnenklimaat
EPC	energieprestatiecertificaat
ESCO	energy saving company (energiebesparend bedrijf)
Fedesco	Federale ESCO
FRGE	Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost
hst	hogesnelheidstrein
IAVA	Interne Audit van de Vlaamse Administratie
IKW	interkabinettenwerkgroep
Ivago	Intercommunale voor Afvalbeheer in Gent en Omstreken
ki	kadastraal inkomen
kmo	kleine of middelgrote onderneming
LOGO	locoregionaal gezondheidsoverleg en -organisatie
LPG	liquefied petroleum gas (autogas)
MER	Milieueffectrapport
Minaraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
NFS2	nieuw financieringssysteem
NIS	Nationaal Instituut voor de Statistiek (Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie)
NMBS	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OIVO	Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
pps	publiek-private samenwerking
PV	photovoltaic (fotovoltaïsch)
REG	rationeel energiegebruik
RSV	Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
SHM	sociale huisvestingsmaatschappij
SPE	Samenwerkende Vennootschap voor Productie van Elektriciteit
STOP	eerst Stappers, dan Trappers, dan Openbaar vervoer en ten laatste Privévervoer
SVK	sociaal verhuurkantoor
UZ	universitair ziekenhuis
VAP	verbeterings- en aanpassingspremie
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEA	Vlaams Energieagentschap
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
ViA	Vlaanderen in Actie
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek

Vlabinvest	Investeringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant
Vlem	Vlaamse erkende maatschappij
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VOB	Vlaams Overleg Bewonersbelangen
VREG	Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt
VRIND	Vlaamse Regionale Indicatoren
vte	voltijdsequivalent
VVH	Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
VWF	Vlaams Woningfonds
wkk	warmte-krachtkoppeling